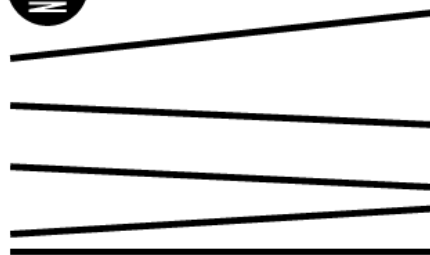

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Parker, Gilbert.; Aut. dansk-norsk Overs. af
Jesper Ewald.

Titel | Title:

Valmond Napoleon

Udgivet år og sted | Publication time and place: Kbh. : Martin's Forlag, 1915

Fysiske størrelse | Physical extent:

159 s.

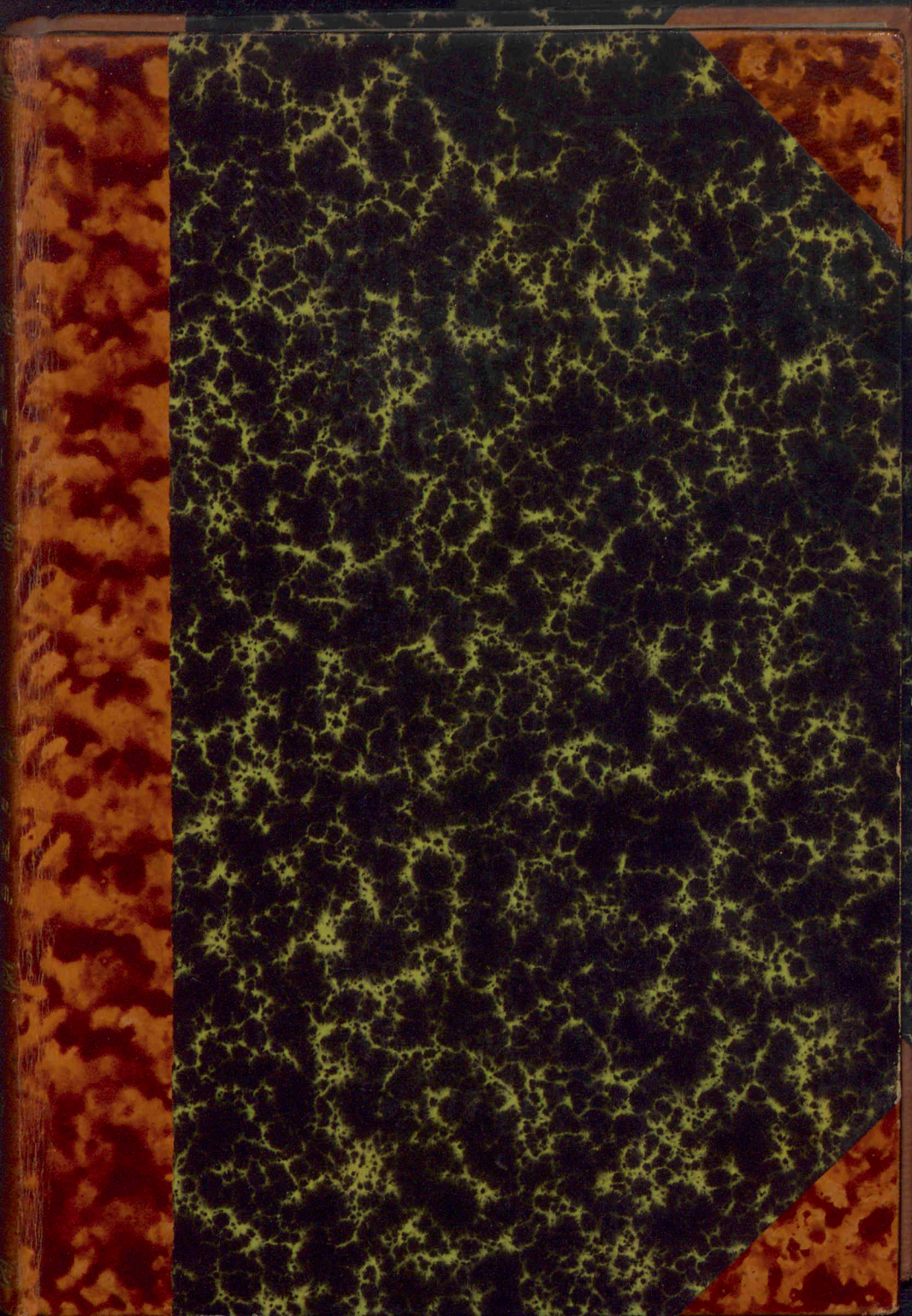
DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

58, - 140

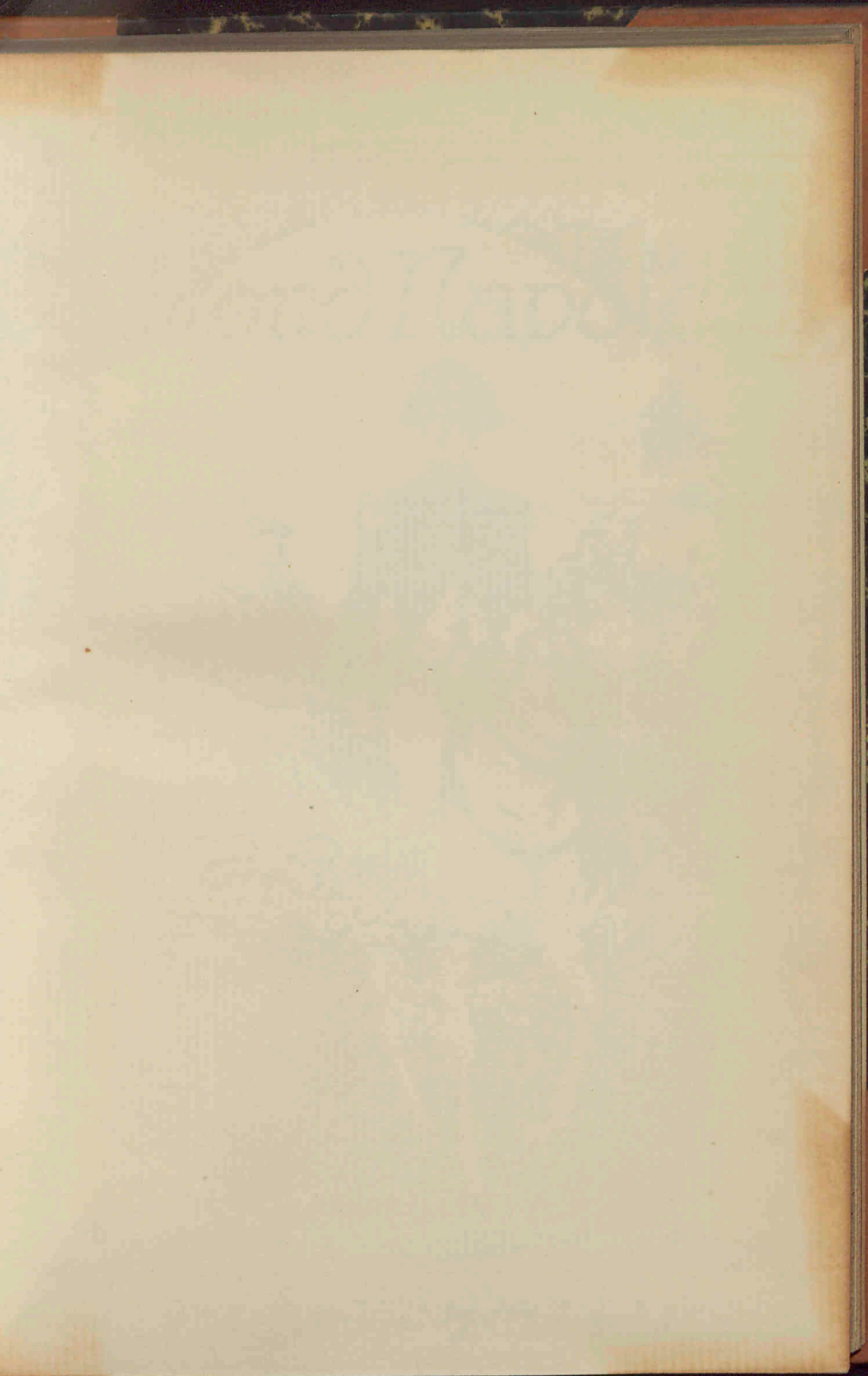
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 58 8°

1 1 58 0 8 07067 2

+ REX

MARTINS HALV-UDGAVE
KRONE

Diamond Napoleon

af
Gilbert Tarker

VALMOND NAPOLEON

15. 93634

GILBERT PARKER

VALMOND NAPOLEON

AUTORISERET DANSK-NORSK OVERSÆTTELSE

AF

JESPER EWALD

MARTIN'S FORLAG
KØBENHAVN — MCMXV

FØRSTE KAPITEL.

Paa det ene Hjørne stod Advokaten Monsieur Garons Hus, paa det andet var den Lille Apotekers Butik, paa det tredie Auktionsholderen Medallions og paa det sidste Hotel Louis Quinze. Det mest ejendommelige ved Monsieur Garons Hus var Dørens Messingnagler og den grønne Vin, der rankede sig op ad dets Mure — den Lille Apotekers Hus var pletfrit hvidkalket, i Butiksvinduerne saas Ruller af pænt Tapetpapir og Flasker med forskelligt farvet Vand — Medallions havde paa de tre Sider et højt Stentrin, og paa Forsiden var der opslaaet eller klistret Bekendtgørelser om Auktioner — Hotel Louis Quinze havde sine dybe Vinduer, sit solide Tømmer og Verandaen, der gav Façaden sit Særpræg — thi adskillige Slægtled af Værter havde sat deres Stolthed i denne Veranda, og dens rige Udskæring og tunge Pragt fortjente endog større Beundring, end Pontiac ydede den.

Torvet, som de to Veje og de fire Hjørnehuse dannede, var de søgne Dage Forsamlingssted for Pontiac og hele Sognet; Søndag Morgen flyttedes Samlingsstedet til den store Kirke paa Bakkens Top, ved hvis Side Sognepræsten, Monsieur Fabres Hus laa. Vandrede man mod Syd gennem Midsommerdagens silkellette Slør, vilde man omsider naa Maines Bjerger — mod Nord Staden Quebec og St. Lawrence Floden — mod Øst Oceanet og mod Vest de Store Søer og Engelskmændenes Land. Storbritanniens Flag vajede over dette skønne Land, men kun Medallion og enkelte andre elskede det for dets egen Skyld eller hilste det i det engelske Sprog.

En Juliaften for en Menneskealder siden var Landsbyens

Børn og mange af de Ældre forsamlede paa Torvets graa, fløjls-bløde Støv. Alle den Tids Begivenheder blev regnede fra denne bestemte Juliaften. Endnu en anden Mærkedag havde Sognet men den dannede kun en alvorsfuld Afslutning paa det, den første indledede.

Paa Louis Quinzes Verandatrappe stod en Mand, der saa ud til at være en otteogtyve Aar gammel. Saa man ham paa nærmere Hold, var der i hans Blik noget af den Erfaring, kun Tiden giver, som sagde, han lige saa godt kunde være otteogtredive, omend hans faa graa Haar kun syntes at understrege det ungdommelige Præg, der var over ham. Hans Øjne var dybe og ejendommeligt klare, næsten forklarede, og dog havde de paa én Gang et Udtryk af Villiestyrke og Drømmerens fraværende Blik. Han var smukt bygget, hans Hænder var meget hvide, og tydede ved deres Bredde paa, at han var en Handlingens snarere end en Tankens Mand. Men dette Indtryk veg i næste Øjeblik for et andet — hævede og sænkede han Haanden, blev man slaaet af dens velberegnede Virkning i Bevægelsen — naar den hvilede paa Verandaens Karm af dens bestemte Kraft. Man mødte Modsigelser overalt. Hans Dragt var bizar, hans Ansigt af næsten ren klassisk Skønhed; Panden var høj og kraftig, Profilen udadledig indtil Munden, der prægedes af en Blanding af Sanselighed og Eventyrlyst. Og dog var der i hans Ansigt et Udtryk af ubeskrivelig Vemod, der stod i en besynderlig Modstrid med den lange Lærredsfrakke, det krusede Skjortebryst, den blomstrede Vest, de lavendelblaa Benklæder, de lakerede Ridestøvler og Straahatten med de hvide Baand. Det var en gaadefuld Fremtoning.

I det Øjeblik, da Præsten og Medallion, Auktionsholderen, i venlig Samtale kom ned ad Gaden imod Louis Quinze, var denne ejendommelige Herre beskæftiget med at sprede varme Penny-stykker om sig med en stor Ske fra en Bakke, han holdt i Haanden, mens han opfordrede Børnene til at samle dem op — i et Fransk, der ikke taltes i Pontiac — ikke heller i Quebec — og denne skolede Akcent var Præsten ikke sen til at opfange, lige-

som Monsieur Garon, Advokaten, der stod i Udkanten af Flokken, havde gjort nogle Øjeblikke tidligere. Den Fremmede syntes ikke at have Tanke for andet end sin gavmilde Beskæftigelse og Børnene foran ham. Der var en naturlig, næsten drengagtig Umiddelbarhed i hans Glæde; han var betaget af en Slags naiv Oprømthed.

Han lo stille, naar Børnene kastede Pennystykkerne fra den ene Haand over i den anden og pustede for at køle dem, af deres ivrige og dog halvt frygtssomme Slagsmaal om dem, af de svedne Fingre, der blev stukket i de varme, lykkeligt smilende Munde. Og da han saa en lille femaars Tyksak blive skubbet tilside af de større, traadte han ned med et Par hastige, medfølgende Ord, stak en fem-seks Pennystykker i Barnets Lomme, greb ham i sine Arme og kyssede ham og vendte saa tilbage til Verandatrappen, hvor Værten, Mølleren og Monsieur De la Rivière, den unge Seigneur, stod. Men den mest opmærksomme Tilskuer var Parpon, Dværgen, der sad sammenkrøbet i en bred Vindueskarm.

Bakke efter Bakke med Pennystykker blev bragt ud og tømt, indtil omsider den Fremmede holdt inde, rakte Værten Skeen, trak et fint hvidt Lommetørklæde frem og tørrede sine Fingre, mens han et Øjeblik stod tavs og smilende betragtede Flokken.

Det var i dette Øjeblik en ung Landsbyboer udbrød i overstrømmende Taknemlighed: „Tre Hurra for Prinsen!“

Den Fremmede lagde et let Præg af Positur i sin Holdning, hans Øjne lyste, han kastede Hovedet tilbage, satte den ene Haand skødesløst mod Hoftten og slog anerkendende ud med den anden. Straks efter vinkede han, og ud fra Hotellet blev der bragt fire store Kander Vin og en halv Snes Tinkrus. Saa sendte han Garçon'en rundt med den ene, Værten med den anden, og opfordrede Parpon til at hjælpe med. Parpon saa hurtigt, halvt bebrejdende paa ham, men da hans mødte et varmt og venligt Blik, tog han Kanden og gik rundt til de Ældre, mens den Fremmede selv anstandsfuldt drak med Landsbyens unge Mænd, der, som saa mange mere vise, saaledes bukkede under for Mystikens Charme. Til hver enkelt havde han et Par hjertelige Ord og af-

sluttede nu og da sin Hilsen med en poetisk eller retorisk Vending. Disse dramatiske Udsmykninger undlod ikke at gøre sin Virkning — han var blandt en Slægt af Sagnfortællere og primitive Digtere.

Papon bevægede sig kluntet og hastig blandt Mængden og udskænkede fuldt saa megen Spot som Vin.

Tre Knøse vi tager i Kroen ind,
„Værtinde, har I den røde Vin?“
Brave! Brave!
„Værtinde, har I den røde Vin?“
Bravement!
Vore Fødder er ømme, og Halsen tør,
Bravement!

Dette nynnede han til Advokaten med sølvklar Røst; thi han havde den ene himmelske Naadegave, som en Bod for sin Vanskabthed — sine lange Arme, store Hoved og lave Vækst — en Stemme, som fik én til at bæve, paa én Gang af Fryd og Smerte. Den rummede det mystiske, det ufattelige. Denne Drikkesang, der blev nynnet i en neppe hørlig Hvisken, vakte et gammelt Minde tillive i Monsieur Garon, og han nikkede venligt til Dværgegen, skønt han sagde Nej til Vinen.

„Aa, M'sieu' le Curé,“ sagde Parpon til Præsten, idet han dukkede Hovedet for at undgaa den Haand, Medallion vilde have lagt paa det, „nu kommer der store Tider for os i Pontiac, vel-signet være Herren! Vi er ringe Folk, men vi er ikke glemte. Han bærer et Baand paa sit Bryst, M'sieu' le Curé!“

Det var sandt. Paa den Fremmedes Bryst sad et Ordensbaand, fastgjort ved en Guldstang.

Præsten smilede ved Parpons Ord og saa interesseret og alvorligt paa den Fremmede. Den høje Medallion, Auktionsholderen, modtog Vinbægeret og sagde, idet han hævdede det: „For hvem skal jeg drikke, kære Parpon? Hvem er han?“

„En Tronfølger eller en Daare — ti mød én,“ svarede Parpon

med en Latter, der lød som Orgeltoner. „Drik begges Skaal, Langben.“ Saa travede han hen til den Lille Apoteker.

„Stille, min Ven!“ sagde han og trak hans Øre ned til sin Mund. „Nu bliver der godt med Arbejde til Dem. Der kommer en munter Tid hos os i Pontiac. Vi kommer til Dem med vore ødelagte Maver.“ Han gik uden om Kredsen og hen til det Sted, hvor Mølleren, hans Herre og den unge Seigneur stod.

„Mal mere fint Mel, gamle Mand,“ sagde han til Mølleren. „Nu kommer det fine Bagværk paa Moden.“ Og derpaa, til Monsieur De la Rivière: „Der er intet som varme Pennystykker og Vin, naar man vil elskes af Verden. Men det er for sent, for sent for Dem, unge Seigneur!“ tilføjede han spottende og begyndte, med elskværdig Sarkasme, at nynne:

Mit lille ømme Hjerte,
O gai, vive le roi!
Mit lille ømme Hjerte,
O gai, vive le roi!
Det er for en stolt Baron,
Vive le roi, la reine!
Det er for en stolt Baron,
Vive Napoléon!

De to sidste Linier lød med langt større Klang end Dværgens Hensigt var, thi faa, undtagen Medallion og Monsieur De la Rivière havde nogen Sinde hørt ham synge. Hans Sangtempel var de røde Duers Klippe, hans Yndlings-Tilflugtssted, hans andet Hjem, hvor han, efter hvad Folk sagde, mødte det Lille Gode Folk fra de Røde Bjerge og tilbragte muntre Timer med dem. Og dette indgød de frygtsumme Bønderfolk dyb Ærefrygt.

Ved Ordene „Vive Napoléon“ blev en Haand lagt paa hans Skulder. Han vendte sig om og saa, at den Fremmede opmærksomt betragtede ham med lysende Øjne.

„Syng den,“ sagde han blidt og dog bydende. Parpon tøvede og veg tilbage.

„Syng den,“ gentog han, og de andre stemte i med, indtil

Parpon rødmede i smigret Trodsighed. Den Fremmede bøjede sig og hviskede ham noget i Øret. Der var et Øjeblik's Tøven, mens Dværgen saa den anden ind i Øjnene med ivrig Nysgerighed — eller Vantro — og saa løftede Medallion den lille Mand op paa Verandaens Karm, og ud over deres Hoveder, ind i deres Hjerter lød, baaret af en guddommelig Røst, en Sang, der vel var kendt af mange, men dog var som en Aabenbaring for dem alle:

Min Moder loved' det,
 O gai, vive le roi!
 Min Moder loved' det,
 O gai, vive le roi!
 Til en Mand i Kongens Gaard,
 Vive le roi, la reine!
 Til en Mand i Kongens Gaard,
 Vive Napoléon!

Det blev sunget muntert, let, med en Sødme, der næsten virkede meningsløst hos saa kluntet en Sanger. De sidste Vers havde et patetisk Præg, besynderligt og dog indtrængende:

O, sig, hvor gaar din Ven?
 O gai, vive le roi!
 O, sig, hvor gaar din Ven?
 O gai, vive le roi!
 Han rider sin hvide Hest.
 Vive le roi, la reine!
 Han bær' et Sværd af Sølv.
 Vive Napoléon!

O, stolt han drager i Krigen,
 O gai, vive le roi,
 O, stolt han drager i Krigen,
 O gai, vive le roi,
 Han henter Sølv og røden Guld,
 Vive le roi, la reine!
 Og Kongens Datter er ham huld.
 Vive Napoléon!

Forsamlingen — Kvinder og Mænd, unge Knøse og Piger — gentog atter og atter begejstret de sidste Linier og Omkvædet: „Vive le roi, la reine. Vive Napoléon!“

Imens stod den Fremmede dør og saa snart opmærksomt paa Sangeren, snart undersøgende paa de andres Ansigter, ivrig efter at se, hvad Virkning det havde paa dem. Hans Blik faldt paa Præsten, Advokaten og Auktionsholderen, og hans Øjne fæstnede sig ved Medallions skalkagtige Mine, ved Præstens uforstaaende, spørgende Ansigt og Advokatens, der udtrykte fugleagtig Nysgerrighed. Det var øjensynligt, at de ikke var imod (hvorfor skulde de være det?) og han — havde han nogen Grund til at bryde sig om, hvadenten de var for eller imod ham?

Sandt nok, han var kommet til Landsbyen i Nattens Mulm og Mørke, med mange Pakker og megen Bagage, havde vækket Folkene i Louis Quinze, mens Kusken, der havde kørt ham dertil, tog af Sted før Dag gry, lykkelig over den gyldne Gave, han havde faaet udover sin Betaling. Sandt nok, denne besynderlige Herre havde taget tre Værelser i Louis Quinze, havde betalt Værten forud og var gaaet i Seng med den Besked, at han ikke skulde vækkes før Klokken tre den næste Eftermiddag. Og Værten havde ikke af nogen Hentydning eller tilfældig Bemærkning kunnet opdage, hvorfra hans natlige Gæst kom. Men hvis en Herre betalte, hvor han kom frem, var rundhaandet og høflig og passede sig selv, hvorfor skulde Folk saa stikke Hovederne sammen? Da han kom ud paa Kroens Veranda med de varme Pennystykker, havde ikke seks Mennesker i Landsbyen anet noget om hans Nærværelse. Børnene kom først, for at brænde deres Fingre og fylde Lommerne, og efter dem de ledige unge Mennesker og den øvrige Befolkning.

Da den Fremmede varmt havde trykket Parpons Haand og igen hvisket ham noget i Øret, traadte han frem. Den nedgaaende Sols sidste Skær blev kastet fra det røde Tag paa den Lille Apotekers Hus over den underlige Skikkelse og det udtrykfulde Ansigt, der paa én Gang var en Adelsmands og en Skuespillers. Selv den skarpsindige Medallion opfattede ikke Skuespilleren i

ham, før han med en patetisk Gestus slog ud med den hvide Haand mod Folket foran. Da var der noget i Bevægelsen og noget i Ansigtet, der svarede til hinanden, og Auktionsholderen havde faaet en Nød at knække, som han i mange Dage ikke kunde klare. Stemmen var klangfuld — hans Tale var næsten lige saa melodisk som Dværgens Sang — og Børnenes Opmærksomhed blev taget fangen af dens rige, skælvende Tone. Han henvendte sig til dem.

„Børn,“ sagde han, „mit Navn er — Valmond! Vi har begyndt godt; lad os blive endnu bedre Venner. Jeg er kommet langvejs fra for at blive en af Eder, for at være iblandt Eder — hvem véd hvor længe — hvor længe?“ Han førte en Finger eftertænksomt til sine Læber og lagde noget gaadefuldt i sit Blik og Holdning. „I er franske, og det er jeg ogsaa. I leger paa Livets Bredder, det gør ogsaa jeg. I er begyndt at tænke og drømme, og det er jeg ogsaa. Vi er kun Børn, indtil vi begynder at gøre vore Drømme til vort Liv. Saa jeg er en af Eder, thi først nu træder jeg fra Drømmen over i Handling. Mine Børn, I skal være mine Brødre, og sammen vil vi udsaa Handlingens Sæd og høste Kornet; vi vil skabe en lykkefyldt Blomsterhave, og overalt skal Violerne blomstre frem af vore Drømme — overalt. Viol, mine Børn, pluk de vilde Viol og bring dem til mig, og jeg skal give jer Sølv for dem, og jeg skal elske Eder. Glem aldrig,“ tilføjede han med svulmende Røst, „at Eders første Pligt er overfor Eders Moder, og derefter kommer Eders Land og Frankrigs Aand. I det fjerne ser jeg“ — han saa mod den nedgaaende Sol og strakte Armen ud med en dramatisk Bevægelse — og dog var der noget saa indtrængende i hans Stemme og hele Holdning, at end ikke den unge Seigneur eller Medallion smilede — „i det fjerne ser jeg,“ gentog han, „vore Drømme opfyldte, i al deres Pragt, efter Arbejde og Kamp og Savn, og jeg opfordrer Eder nu til at udfolde Retfærdighedens og Frihedens og Genfødselsens hvide Banner.“

Kvinderne, der lyttede til ham, opfattede kun lidet af hans fantastiske Prædiken; men de tørrede medfølende Øjnene og

samlede deres Børn om sig og sagde. „Stakkels Herre, stakkels Herre!“ og han havde straks sneget sig ind i deres Hjerter. Mændene stod uforstaaende, men Vinen og Talen havde opflammet dem, og de raabte Hurra for ham — hvorfor vidste ingen. Præsten rystede forvildet paa Hovedet, da han vendte sig for at gaa bort med Monsieur Garon, men selv han smilede ikke, thi Mandens Veltalenhed havde gjort Indtryk paa ham, og mere end én Gang saa han sig tilbage mod Mængden, der spredtes og den besynderlige Skikkelse paa Verandaen. Advokaten grundede dybt, og da han i Tusmørket skiltes fra Præsten ved hans Dør, havde han intet andet at sige end: „Underligt — et underligt Menneske!“

„Vi faar se, vi faar se,“ sagde Præsten aandsfraværende, og de bød hinanden Godnat.

Medallion stod hos den Lille Apoteker i Butiksdøren og saa til, mens Landsbyfolkene gik hver til sit, indtil kun Parpon og den Fremmede var tilbage, og de to saa paa hinanden og gik, uden et Ord, sammen ind i Hotellet.

„Hm, hm!“ sagde Medallion hen for sig og trommede paa Dørkarmen med Fingrene; „hvad er det saa, Parpon — en Tronfølger eller en Daare?“

Han og den Lille Apoteker talte længe sammen, mens de saa mod det Vindue lige overfor, bag hvilket Monsieur Valmond og Parpon holdt Raad. Og meget à propos lød Omkvædet ned gennem den støvede Gade:

„Til en Mand i Kongens Gaard,
Vive Napoléon!“ —

Og en Gang kunde de skimte Monsieur Valmond, der traadte hen til Vinduet og strakte Haanden frem, som for at hilse Sangen og Sangeren.

ANDET KAPITEL.

Alt dette hændte en Tirsdag, og om Onsdagen og mange Dage efter gik Valmond omkring og vandt sig Venner. Hans Lommer var altid fulde af Pennystykker og Sølvmonter, og han delte dem gavmildt ud til Børnene og de fattige, skønt der rigtignok kun var faa virkelig fattige i Pontiac. De havde alle saa meget at spise, at ingen ligefrem led Nød, omend deres Føde ofte kun bestod af Kærnemælk og Brød, med en Smule Sukker om Søndagene, og nu og da lidt Flæsk og Sirup. Og hver Mand og Kvinde havde sit Hus, med lavt, skraat Tag og dybe Vinduer, alt eftersom Ejeren havde Flid og Held til. Disse Huse var hvidtede eller malede hvide og røde og havde dobbelte Vinduer om Vinteren efter det samme Forhold. Varmen kom ikke i Betragtning — ved Snefaldstid blev hvert Hus omgivet med en Jordvold højt over Grunden, og Sprækker og Mellemrum i Vinduer og Døre stoppede med Tøj fra Landsbyvævene; og Brænde kunde enhver hugge sig fjernt og nær. I de lufttætte Kuber levede disse enfoldige Mennesker lykkeligt, tilfredse naar Husmoderen blot nu og da aabnede den ene Rude, der var til at lukke op, saa den kolde Luft kunde komme ind. Som Regel var det tilstrækkeligt, at Yderdøren af og til blev aabnet, naar nogen kom eller gik — saa blev den hede Luft suget ud, og ind strømmede den tørre Frostvind og kvikkede den muntre Fortæller og Sangeren op.

Om Sommeren blev de smaa Marker pløjet op med en Træplov; derefter en Gren som Harve, og senere til sin Tid Seglet og Leen og Plejlen; og hvis Manden var velstaaende svingede han sin Mejekrog i Rugen og Hveden og glædede sig ved Leens Sus og de rige Aksdynger. Saa var der ogsaa Trædriften paa Floderne, naar de unge Mænd flaadene Tømmer fra Skovene ned til de store Savmøller — med rød Skjorte, Bælte om Livet, Vandstøvler, Ørenringe, bredskygget Hat og en Sang paa Læberne, brød de gennem Snevringerne eller styrede en Trædrift eller Tømmerflaade ned gennem Strømhvirvlerne. Eller ogsaa en

voyageur, der med Pelsværk kom hjem til Pontiac over de store Søer fra Norden, mens han sang paa sit *patois*:

Nous avons passé le bois
Nous somm's à la rive!

Eller videre:

Le dieu du jour s'avance;
Amis, les vents sont doux;
Bercés par l'espérance,
Partons, embarquons-nous.
A-a-a-a-a-a-a

Og, som vi véd, det var Sommer, da Valmond kom til Pontiac. Mændene ved Floddriften var begyndt at vende tilbage, og snart vilde der blive tage fat paa Heglingen af Hørret i de smaa indelukkede Dale ved Floden, og fjernt og nær vilde man se den blanke Le glimte over de gyldne og grønne Flader — alt, hvad Somrens er, tryllet frem af den Husets Moder, som vi kalder Naturen.

Valmond levede med i det hele, næsten for stærkt, thi i Begyndelsen bragte hans overstrømmende Temperament ham tæt ind paa Grænsen af Melodramaet. Dog, alt i alt forekom han først mere naturlig end indesluttet eller gaadefuld. Hans Kærlighed til Børn var ægte nok, hans Høflighed overfor Kvinder ganske umiddelbar. Man saa ham bære gamle Madame Dégardys Byrde op ad Bakken og lægge den ved hendes Dør. Han havde ogsaa budt hende en Pris Tobak, hvilket hun besvarede ved alvorsfuldt at byde ham en Pris af et snavset brunt Kræmmerhus.

En Dag sprang han over en Hæk, tog Øksen ud af Haanden paa den skælmske Elise Malboir og kløvede den Brændeknude, hun forgæves havde prøvet at faa Bugt med. Og ikke tilfreds med det blev han ved, til Stenovnen udenfor Huset var fuld af Brænde, og hentede Vand fra Kilden for hende. Det gjorde han ud af sit venlige Sind, thi han saa ikke det fristende Blik, hun

gav ham, eller det opfordrende Blink i hendes Øjne, da han vendte sig for at gaa. Han spurgte blot, hvad hun hed. Men da han var gaaet, kom han lidt efter igen, som om han havde glemt, eller huskede noget, sprang over Hækken, kom hen til hende, halvt skødesløst, halvt ærbødigt, tog begge hendes Hænder i sine, og inden hun rigtig var blevet klar over det, kyssede han hende faderligt paa begge Kinder, og sagde: „Adieu, adieu, mit Barn!“ Saa gik han.

Der var noget nedladende i det, og dog samtidigt noget ubevidst ligefremt og naturligt. Parpon, Dværgen, der i det Øjeblik sad paa Hækken, kunde ikke rigtig blive enig med sig selv om, hvad Valmond var netop da — Tronfølger eller Daare. Valmond saa ikke den lille Mand, men sprang ned og gik bort ad den støvede Vej, mens han for sig selv sang Kupletter af *Le Vieux Drapeau*:

„O kom, mit Flag, kom Haabet mit,
og tør disse golde Taarer,“

og, tilsyneladende uden nogen Forbindelse, gik han over i en helt anden Sang:

Hun lo saa let, hun elsked' Vin,
jeg gav hende skønne Smykker.

Saa tilføjede han, med en Pludselighed, der lod til at forbavse ham selv — thi bagefter saa han sig hastigt tilbage, som for at opdage, om han var blevet hørt — „Elise Malboir — hm! Et kønt Navn, Elise; men Malboir — aa! Det burde være Malbarre; det er som Lombardiets Æblemost mod Kejserdømmets Vin.“

Parpon, der var ladet tilbage, sad paa Hækken med Knæene trukket op under Hagen og betragtede Elise, indtil hun vendte sig og opfangede det udfordrende Glimt i hans Øjne. Hun rødmede, men tog sig straks i det, bragt paa sin Post af den Hentydning, der var i hans Blik.

„Kom, du Dovenkrop,“ sagde hun, „kom og hent mig Jordbær fra Haven.“

„Kom, du Spottefugl,“ svarede han, „kom og hak mig med Næbbet paa Kinden.“

Hun slog med Nakken og gik lige tilbage mod Huset. „Det er ingen Fryd at gaa fra en Herre til en Skarnbasse.“

„Du tror, han er en Herre?“ spurgte han.

„Saa vist, som jeg tror du er en Skarnbasse.“

Han lo, tog Huen af og klappede sig paa Hovedet. „Parpon, Parpon!“ sagde han, „hvis Jean Malboir kunde se dig nu, vilde han sætte sin Fod paa dig og knuse dig — snavsede Skarnbasse.“

Da hendes Faders Navn blev nævnet, blev Elise en helt anden — det var denne samme Parpon, der engang, da alle andre Mænd var rædde, havde frelst Jean Malboirs Liv, da Tømmeret styrtede sammen oppe i Bjergene. Da han døde, stod Parpon ham nærmere end Præsten, og han vilde hellere høre Dværgerne synge sine vilde Sange fra det Lille gode Folk i de Røde Bjerge end Præstens Bønner. Elisa der, som hendes sorte Øjne og viltre Haar fortalte, var varmhjertet og impulsiv, der var lutter Sol og Ild og Følelse og Temperament, løb hen og slog sine Arme om Dværgerens Hals, kyssede ham paa Kinden, mens Taarerne strømmede hende ud af Øjnene og sagde:

„Jeg er en Kat, jeg er et ondsindet Væsen, Parpon, jeg hader mig selv.“

Han lo, rystede paa sit stridhaarede Hoved og holdt hende ud fra sig med sine lange, stærke Arme. „Pyt!“ sagde han, „du er en Killing og ingen Kat, og Kløerne gør dig saa meget sødere. Hvis du hader dig selv, vil du blive haardt straffet. Had dem, der er grimme som Parpon, og ikke dem, der er kønne som du. Det første er ingen Synd, det er det andet.“

Hun stod ved Siden af den aabne Ovndør, og det er ikke let at sige, om det var Varme eller Rødme, der gjorde hende hed i Kinderne. Hvordan det nu end var, hendes Mund var blid og sød og hendes Øjne endnu vaade.

„Hvem er han, Parpon?“ spurgte hun, uden at se paa ham.

„Er han som Duclosse, Mølleren, eller Lajeunesse, Grovsmenden, eller Garotte, Kalkbrænderen — og alle de andre?“

„Selvfølgelig ikke,“ svarede hun.

„Er han som Præsten eller Monsieur De la Rivière, eller Monsieur Garon, eller Monsieur Medallion?“

„Han er anderledes,“ sagde hun tøvende.

„Bedre eller ringere?“

„Mere — mere“ — hun vidste ikke, hvad hun skulde sige — „mere interessant.“

„Er han som Dommeren, der kommer fra Montreal, eller den store Gouvernør, eller Generalen, der ledsager Gouvernøren?“

„Ja, men anderledes — mere — mere som os i nogle Ting, ligesom dem i andre og mere — blændende. Han siger saa meget smukt! Du husker nok forleden Aften ved Louis Quinze. Han er ligesom —“

Hun tav. „Hvad er han?“ spurgte Parpon underfundigt og nød hendes Forvirring.

„Aa, nu véd jeg det!“ svarede hun, „han ligner lidt Madame, Amerikanerinden, der kom for to Aar siden. Der er noget — noget!“

Parpon lo igen. „Som Madame Chalice fra New York — ha!“ og dog saa han paa hende, som beundrede han hendes Skarp-sindighed.

„Hvordan?“ spurgte han.

„Jeg véd ikke rigtig,“ svarede hun, en Smule surmulende. „Men jeg saa saa tidt Madam Chalice gaa ud i Skovene, og der kunde hun sidde, Time efter Time, og lytte til Vandfaldet og tale med Fuglene, og ogsaa med sig selv; og mere end én Gang saa jeg hende knuge Hænderne sammen — saadan! Kan du huske, hvor smaa de var?“ Hun saa ubevidst paa sine egne, brune Hænder. „Og hun talte hen for sig, mens hendes Øjne stod fulde af Taarer — og hun var klædt helt i fin Silke, skær som en Rose. Hun kunde sige: „Aa, blot jeg kunde udrette noget, noget stort! Hvad betyder dette taabelige Hverdagsliv for mig, naar jeg véd,

jeg kunde, naar jeg blot fik Lejlighed dertil! Aa, Harry, Harry, kan du ikke forstaa?"

„Harry var hendes Mand. Hvor han kunde fiske!“ sagde Parpon og nikkede. „Hvad mente hun med at udrette „noget stort“?“ tilføjede han.

„Hvor skulde jeg kunne vide det?“ spurgte hun pirreligt. „Men Monsieur Valmond minder mig nu alligevel om hende.“

„Monsieur Valmond er en stor Mand,“ sagde Parpon langsomt. „Du véd det!“ udbrød hun, „du véd det! Aa, sig mig, hvad er han? Hvem er han? Hvorfra kommer han? Hvad vil han her? Hvor længe bliver han her. Sig mig, hvor længe bliver han her?“ Hun greb stadig pludrende Parpon ved Skulderen.

„Kan du huske, hvad jeg sang forleden Aften?“ spurgte han.

„Ja, ja,“ svarede hun hurtigt. „Aa, hvor var det skønt! Aa, Parpon, hvorfor synger du ikke tiere for os, saa vilde hele Verden elske dig, og . . .“

„Jeg elsker ikke Verden,“ svarede han barsk, „og jeg synger hellere for Djævlén“ (hun korsede sig) „end for taabelige Vrøvlehoveder i Pontiac.“

„Ja, men!“ spurgte hun, „hvad havde din Sang med ham, Monsieur Valmond, at gøre?“

„Tænk dig rigtig om, min kære,“ sagde han med et gaadefuldt Blik. Saa afbrød han sig selv: „Madame Chalice kommer tilbage i Dag; Manor House er lukket op, og du skulde se, hvor travlt de har derovre.“ Han nikkede over mod Bakken bag dem.

„Pontiac bliver efterhaanden en fin By,“ sagde hun — hendes Kærlighed til Byen var stor og dyb. Havde ikke hendes Slægt boet der, længe inden Englænderne erobrede Landet?

„Men sig mig, sig mig, hvad din Sang havde at gøre med Monsieur?“ gentog hun indtrængende. „Det er en køn Sang, men . . .“

„Tænk over det,“ svarede han drillende. „Adieu, mit Barn,“ fortsatte han spottende med Valmonds Ord; saa greb han begge hendes Hænder, som han havde gjort, sprang op paa en Bænk ved Ovnén og kyssede hende paa begge Kinder. „Adieu, mit Barn,“

gentog han. Saa sprang han ned og gik bort ud mod Vejen. Tilbage til hende, fra Støvet, der hvirvledes op, da han travede af Sted, lød Ordene:

Han bringer Sølv og røden Guld,
Vive le roi, la reine!
og Kongens Datter er ham huld —
Vive Napoléon!

Hun vendte tilbage til sit Arbejde, mens Sangen endnu lød i hendes Øren, og Ordene i Omkvædet stadig vendte tilbage — „Vive Napoléon.“ Hun rynkede Panden, og lagde snart Hovedet paa den ene, snart paa den anden Side, som om hun prøvede paa at gætte hvad Dværgens Mening vel kunde være. Endelig satte hun sig paa Bænken udenfor Hjemmets Dør, og Sommereftermiddagens Pragt straaledede om hende — Solsikker og Stokroser stod i Blomst trindt omkring — og den varmedirrende Luft gød et gyldent Skær af Liv og Lykke over hendes Ansigt. Der sad hun og grundede over det, indtil Moderens Stemme lød kaldende over Engen — saa rejste hun sig med et Suk og gentog stille Parpons Ord: „Han er en stor Mand!“

Midt om Natten vaagnede hun med et Sæt af sin trygge Søvn, og hviskede med et undrende Udbrud i Stilheden: Napoléon — Napoléon!“

Hun tænkte paa Valmond. Hun havde haft en Aabenbaring i sine Drømme. Men hun lo ad det og begravede sit Ansigt i Puden og sov ind i Haabet om at drømme igen.

TREDIE KAPITEL.

I Løbet af mindre end en Uge stod Valmond lige saa skarpt adskilt fra det øvrige Pontiac som Dalgrothe Bjerget tæt ved mod

Syd. Hans Gavmildhed, hans Overgivenhed, hans Tankefuldhed og dybsindige Holdning gav ham sit Særpræg; hans Lune var Folkets. Han var for kvik i Svar og Udfordring for de jævne Folk, for ligetil i sin Taktik til at regnes for en Aristokrat, bortset fra den Antydning af Skuespilleren og Bonden, der var over ham. Desuden var han gaadefuld og malerisk, og det virker altid dragende paa Kvinden og den jævne Mand, om ikke paa al Verden. Maaske var hans Evne til at fængsle den samme som Skuespillerens, men Pontiacs Smag blev snarere tiltrukket end stødt af de Glimt af det melodramatiske, der kunde vise sig.

Kun fra én Kant blev han betragtet med Forbehold — og med en næsten pinlig Ængstelighed, thi at nære Mistillid til Monsieur Valmond vilde have været ganske uforeneligt med den chevalereske Høflighed, der var saa højlig skattet af Monsieur le Curé, Monsieur Garon, den Lille Apoteker og selv Medallion, Auktionsholderen, hvis underlig barske Sind havde tilegnet sig noget af disse gammeldags Herrers aandelige Præg. Den unge Seigneur Monsieur De la Rivière, maatte bedømmes ud fra helt andre Synspunkter.

Det var deres Vane at mødes én Gang ugentlig hos en af dem, for at tilbringe en Tid med *causerie*, som Advokaten kaldte det. Fredag Aften i denne Uge sad de alle i Præstens Forhave, da Valmond kom over Bakken, paa Vej over mod Louis Quinze. Han traadte let, hans Hoved var let lagt paa Siden, som i behageligt, tankefuldt Drømmeri, og der var et Drag ved Munden, der tydede paa overbærende Foragt. Var det den Foragt, der vækkes ved Erobringer, der ikke formaar at tilfredsstille Ærgerrigheden? Erobringen af en Landsby — at være Genstand for Opmærksomheden og tiltrække dette lille Samfunds Medlemmer — hvad var det!

Valmond lod ikke til at se den lille Klike, men pludselig vendte han sig, da han var udenfor Laagen og standsede halvt, idet han lettede paa Hatten. Saa aabnede han uden videre Laagen og gik henimod Præsten, der modtog ham med fremstrakt Haand og formfuldendt Elskværdighed. Han trykkede Medallions og

den Lille Apotekers Haand og nikkede venligt til dem, bukkede for Advokaten og hilste Monsieur De la Rivière med udsøgt Anstand, uden at byde ham Haanden — en Reserverethed, der virkede som et Tegn paa, at han betragtede den anden som Lige-mand — hvilket den unge Seigneur fuldt forstod. Han kunde ikke, som det var hans Ønske — hvorfor vidste han neppe selv — gøre sin Overlegenhed gældende overfor den Fremmede. Valmond modtog den Stol, der blev ham tilbudt, ved Siden af Præsten, der straks bemærkede:

„Min kære Ven, Monsieur Garon, sagde netop nu, at Frankrigs Aand altid har staaet som en Frihedens Fører for Nationerne.“

Valmond saa hurtigt fra Præsten til de andre, et hastigt undersøgende Blik; saa lænede han sig tilbage i Stolen med et Buk til Monsieurs Garon. Advokatens lange, blege Ansigt rødmede, han flettede sine tynde Fingre og sagde brat, med sin spinkle, fugleagtige Stemme, der lød saa besynderligt, næsten uvirkeligt:

„Jeg sagde, at Frankrigs Aand altid lever forud for sin Tid, altid er den første til at forstaa det kommende Aarhundredes Følelser, og gennem sine egne Kampe og Lidelser — undertiden for hastigt og skæbnesvangert — bereder Vejen for den øvrige Verden.“

Valmond blev en anden, mens Advokaten talte. Der kom Ro over hans hvileløse Legeme, hans letbevægelige Ansigt blev udtryksløst, stivnede næsten — alt, hvad der havde Liv i ham, syntes at koncentrere sig i hans Øjne; men han svarede intet, og Præsten maatte hjælpe dem over Pausen:

„Vor kære Monsieur Garon er fuldt fortrolig med Frankrigs Historie og har især helliget sig Napoleonstiden og den store Revolution — sørgelig for vort Folk og de Helgener i vor hellige Kirke, der gik tilgrunde dengang!

Advokaten hævdede Haanden i stum Misbilligelse. Der blev igen Tavshed, og Stilheden blev brudt af Monsieur De la Rivières Stemme:

„Monsieur Valmond, hvor staar det til nu med denne Frankrigs Aand. — De kommer jo fra Frankrig?“

Der var en Anelse af Nedladdenhed og Tvetydighed i De la Rivières Stemme — han havde set *poseur*’en i denne besynderlige Herre.

Valmond rørte sig ikke, men saa fast paa De la Rivière og sagde langsomt, dramatisk og dog samtidig med en underlig ægte Klang i Stemmen:

„Frankrigs Aand, Monsieur, Frankrigs Aand søger ikke alene sin Inspiration i Fremtiden, men ogsaa i Fortiden. Den er lige saa rede til Handling nu som dengang da det gamle Regime blev trukket fra Versailles til Paris og i Paris til Guillotinen, da Frankrig fik et Princip og ventede, ventede . . .

Han fuldendte ikke Sætningen, men kastede Hovedet tilbage med en lille tankefuld Latter.

„— ventede paa hvad?“ spurgte den unge Seigneur og prøvede at bekæmpe sin Modvillie.

„Paa Manden!“ lød det hurtige Svar.

Advokaten gned fornøjet Hænderne. Han saa straks, at han stod overfor én, der grundigt kendte sit Emne, skønt han talte saa melodramatisk, noget ikke ualmindeligt blandt Bønderne og de professionelle Fortællere, men egentlig ikke den lille Klikes Vane.

„Aa, ja, ja,“ sagde han, „paa —? Monsieur, paa —?“ han tav, som for at unde sig den Nydelse at høre Gæsten tale.

„Paa Napoleon,“ var det hastige Svar.

„Aa, ja, store Gud, ja — en Napoleon — fra — fra det første Kejserdømme. Frankrig kan kun leve med i en Idé, naar der staar en Mand bag den, naar en Mand giver den sit Liv, legemliggør den. Hun maa have Helte. Hun er Digter, Digter — og Skuespillerinde.“

„Det sagde *Manden*, Napoleon,“ udbrød Valmond og rejste sig. „Han sagde det til Barras, til Rémusat, til Josephine, til Lucien, til — til en anden, da Frankrig for en Tid havde mistet sin Idé — og sin Mand.“

Advokaten rejste sig skælvende og stod overfor Valmond, der havde talt staaende, med Ansigtet lysende af Begejstring, med Haanden dramatisk løftet — med en Værdighed, der gjorde ham til en anden end den, der den forløbne Uge havde levet i Landsbyen. Advokaten havde fundet en Mand efter sit Hjerte. Han vidste, at Valmond forstod det, han talte om. Det var som Kunstneren, der ser et ungt Geni et Øjeblik føre Penslen over Lærredet; en Kriger, der iagttager en ukendt Mesterfægter. Det var ikke saa meget ved det, der just var foregaaet, som ved Følelse, ved Erkendelse af den Aand bag Ordene, der ene kunde have sit Udspring fra Tingenes inderste Sjæl.

„Jeg takker Dem, Monsieur; jeg takker Dem af hele mit Hjerte,“ sagde Advokaten. „Det er sande Ord, De har talt.“

Nu kom en Dreng løbende for at hente den Lille Apoteker, og Medallion og han gik, men først trykkede Auktionsholderen varmt Valmonds Haand — han var af let bevægeligt Sind, og ogsaa han mente at have erkendt de sande Ord bag det dramatiske Klædebon.

Monsieur Garon og Valmond talte videre, ivrige med Spørgsmaal og Svar; Valmond var helt optaget af Emnet og Garon af Manden, han talte med. Ved rige Hentydninger, ved et Kort, hastigt nedkradset i Jorden, ved Aabenbaring af hidtil ukendte historiske Kendsgerninger, vandt Valmond sig næsten en Tilbeder i denne udsøgte Napoleon'ske Kender, der siden sine Drengenaar havde slugt hver Bog han fandt om sin Helt. Saa lærd han var, havde han her truffet en Mand, hvis Kendskab til Napoleon var uendelig mere indgaaende, levende og betydningsfuldt end hans. Han, Monsieur Garon, talte som ud af en Bog eller et Bibliotek, men denne Mand, som fra Invalidhotellet, eller, mere korrekt, fra St. Helenas ensomme Klippeø. En privat Bemærkning fra Napoleon, et Citat fra hans Breve og Biografi, en Stump af en Tale til hans Soldater, fik Taarerne til at stige Advokaten i Øjnene og forvandlede for et Øjeblik Valmond.

Mens de talte, lyttede Præsten og den unge Seigneur, og i deres Sind fødtes den samme Undren, der havde forvirret Elise

Malboir — som hun var de forvirrede, hver efter sit Sind og sin Sædvane. Deres Ræsonnementer, deres Følelser var vidt forskellige, men de gled ind i den Stemning, der havde besjælet den unge Pige, da hun i Nattens Mørke udbrød: „Napoleon — Napoleon!“

De sad der, uden Tanke for Tiden der gik, og Præsten lyste af Glæde over Valmonds Bemærkninger om Kirken, da han citerede, hvad Napoleon den Store havde sagt til Religionens Pris.

Pludselig kom en Vogn raslende op ad Bakken med Firspand og Postillon. Advokaten var inde i Huset for at søge efter en Bog. De la Rivière, der først opdagede Vognen, rejste sig i pludselig Iver, og de andre vendte Hovedet for at se. Da den nærmede sig Huset tog Præsten sin Kalot af og smilede forventningsfuldt, mens en lille rød Plet brændte paa hver af hans Kinder. De blev stærkere, da Vognen holdt, og en Dame, en lille Dame som en gylden Blomst med Sol i Blik og Aasyn, — hvor kunde hun bevare sig saa frisk paa de støvede Veje? — sprang impulsivt ud og traadte ind, før nogen kunde naa Laagen, mens hendes blaa Øjne duggedes af et venligt Hjertes Varme — eller af det varme Temperament, der ikke behøver at være forenet med et venligt Hjerte.

Var det Hjertet eller Temperamentet eller begge, der bragte hende til at træde frem med udstrakte Hænder, idet hun sagde:

„Aa, kære, kære Curé, hvor jeg dog er glad ved at se Dem igen! Det er to Aar for længe siden, kære Curé.“

Hun holdt hans Haand i begge sine og saa op i hans Øjne med et Blik, der paa én Gang var barnligt og naivt — og stærkt; thi bag Enfoldet og hendes Ungpigevæsen var der Styrke og Karakter, der intet havde at gøre med det bløde, gyldne Haar og Rosenskæret paa Kinderne. Præsten, der blev lykkelig og rørt af hendes Hjertelighed og smaa, kærtegnende Hænder, bøjede sig og kyssede dem begge som en gammel Hofmand. Han var kommet af gammel god Slægt i Frankrig for lang Tid siden — for meget længe siden — og selv i denne Landsby i Fransk-Kanada, hvor han havde lært og tjent og dvælet i fyrretyve Aar, havde han

bevaret sin Ungdoms Gratie, og denne skønne Kvinde kaldte det altsammen til Live igen. Siden han først kom til Pontiac, havde han aldrig kysset en Kvindes Haand — Kvinder havde kysset hans; og denne Kvinde var Protestant, som Medallion!

Hun vendte sig fra Præsten og rakte den unge Seigneur sin Haand, skødesløst, som havde hun talt med ham Dagen i Forvejen, og sagde: „Monsieur De la Rivière — hvad, endnu begravet her? — mens Verden venter paa Stordaad? Men vi i Pontiac vinder, hvad Verden taber.“

Hun vendte sig atter mod Præsten og sagde, idet hun lagde sin Haand paa hans Arm:

„Jeg kunde ikke drage forbi uden at se ind til min kære gamle Ven, hvor tilsmudset og upræsentabel jeg end var. Men det tilgiver De mig, ikke?“

„Madame er altid velkommen og altid uberørt af den støvede Verden,“ svarede han galant.

Hun greb hans Fingre i sine, som var hun et Barn, og stod saa Ansigt til Ansigt med Valmond. Præsten forestillede hende straks for ham. Hun saa paa ham; hendes Øjne var tilsyneladende klare og dragende, saa ubevidste; og dog røbede hun ved sin første Bevægelse den skarpe Iagttagelse, der skjulte sig bag det friske Ungpigeansigt og de ærbare Øjne, hvis Laag nu og da sænkede sig — koket for den, der ikke kendte hende, og for andre (kendte nogen hende?), som om hun vilde søge at faa et klart Overblik over et Landskab eller skarpere skelne en fjern Skikkelse. Da Valmond bøjede sig, syntes en Tanke at sænke de fine Øjenlaag, og hun rakte ham sin Haand, som han greb og kyssede, idet hun, skønt de hidtil havde talt Fransk, sagde paa Engelsk:

„En Rejsende, som jeg selv, Monsieur Valmond? Men Pontiac — hvorfor Pontiac?“

Den unge Seigneur saa stjaalent og undersøgende, og Præsten forvirret, paa Valmond. De vidste ikke, han kunde Engelsk — han havde ikke talt det til Medallion, der hyppigt havde be-tjent sig af engelske Vendinger.

Hvor kunde denne Kvinde gætte det?

Der kom et besynderligt, mistænksomt Udtryk i Valmonds Ansigt, men det svandt i næste Øjeblik, og han svarede hurtigt:

„Ja, Madame, en Rejsende; og hvad Pontiac angaar — Jorden og Himlen er den samme ved Pontiac som ved Paris eller London eller New York.“

„Men Menneske tæller ogsaa, Monsieur Valmond.“

Hun standsede et Øjeblik, ligsom søgende, foran hans Navn, skønt hun huskede det godt nok. At lade uvidende var et af hendes smaa Vaaben i en Konversation.

„Ganske vist, Madame Chalice,“ svarede han hurtigst uden at bukke under for Fristelsen til at tøve foran hendes Navn, „men undertiden er de faa af fuldt saa megen Betydning for os som de mange — hvad?“

Hun fo'r næsten sammen ved det *hvad*; det skurrede fælt mod hans slebne, kultiverede Tale.

„Hvis mine Grunde til at komme her kun er saa gode som Madames —“ tilføjede han.

„Hvem véd?“ svarede hun, mens hun ligegyldigt betragtede hans blomstrede Vest og derefter de løjerlige lakerede Ridestøvler med røde Kvaster. Hun vendte sig igen mod Præsten, men ikke før Valmond havde tilføjet:

„Eller de samme — hvem véd?“

Atter betragtede hun ham med halvt sænkede Øjenlaag og et svagt Smil, saa fuldt af overlegen Spot, at De la Rivière trak Vejret dybt og lykkeligt. Hendes Bevægelse havde næsten været uforskammet, men da hun fangede Valmonds Blik mødte hun et Udtryk saa ægte drengeagtigt alvorligt, saa blottet for al Frækhed, at hun, med den lille Bevægelse, der var særegen for hende, langsomt lagde Hovedet tilbage og med halvt adskilte Læber betragtede hun ham med et blidt, gaadefuldt Smil og sagde stille:

„Det kan ingen vide — hvad?“

Hun kunde ikke modstaa den blide Sarkasme, der laa i det Udbrud; hun efterlignede saa henrivende hans Kejtethed. Valmond forstod tilfulde, hvad hun mente, men han var for klog til at vise det.

Han vidste neppe selv, hvorledes han, uden Tøven, var kommet til at svare hende paa Engelsk. Det havde været hans Hensigt at undgaa at tale Engelsk i Pontiac.

Pludselig fik Madame Chalice Øje paa Monsieur Garon, der just kom ud fra Huset. Da han saa hende, standsede han brat, i glad Overraskelse. Hun samlede sin Kjole, løb hen til ham, lagde sine Hænder paa hans Skuldre, kyssede ham paa Kinden og sagde:

„Monsieur Garon, Monsieur Garon, min gode Advokat, min Solon! Er Kaffen og Historien og den herlige Madeira stadig *chez-toi*?“

Præsten kendte ikke til Skinsyge; han saa til med et lykkeligt Smil, thi han var som en Broder for Monsieur Garon. Havde han noget godt, var det hans første Ønske at dele det med ham — selv om han skulde føre ham milelangt bort til en ringe Bolig, hvor en lykkelig Tilskikkelse var kommet til Fattigfolk — en fortabt Søns Hjemkomst, en Datters lykkelige Giftermaal, eller Barsel hos barnløse Folk; og der udvekslede de en Pris Tobak i Anledning af Begivenheden og bragte deres Lykønskninger, der var fødte af den samme Aand og ønskede sig det ikke anderledes. Monsieur Garon rødmede ved den indtagende Dames Ord, og førte sin spinkle, skælvende Haand til sine Læber. Som i Sympati fingrede Præsten med rystende Haand ved Kjortlens Snor.

„Madame, kære Madame“ — Præsten nikkede kærligt billigende — „alle vi her er de samme i vore Hjerter og vore Hjem, og hvis noget synes godt hos os, er det, fordi det glæder Dem. De bringer Solskin og Krydderi ind i vort Liv, kære Madame.“

Præsten straaledede. Det var talt ud af hans eget Hjerte, og han havde altid sagt, at hans kære Advokat kunde være blevet en glimrende Taler, hvis han ikke havde været saa tilbageholdende. Han selv havde slet ikke Ordet i sin Magt; han kunde kun gøre sin Pligt og elske sit Folk. Det havde han atter og atter erklæret, og Udtrykket i hans Øjne sagde det samme nu.

Madames Øjne var fugtige af Taarer. Deres Hyldest var altfor ægte og ligefrem til at blive betvivlet.

„Og dog — og dog“ — sagde hun med sin ene Haand i Præstens og den anden i Advokatens og drog dem tæt ind til sig — „en Kætter, en Kætter, I kære Venner! Hvilken Plads vilde I give mig i Eders Hjerter om jeg blot havde Eders Tro? Eller er det saa, at I drages mere mod det fortabte Faar end mod de nioghalvfems i Folden?“

Taarerne i hendes Øjne var ægte nok, og i sit inderste Hjerte tænkte hun, om hun, denne friske, eventyrlige Aand, holdt af dem, som de syntes at holde af hende — thi hun følte, at hun i sig havde en Part af Skuespillerindens Temperament, der var hende medfødt, medens disse ærlige Provinsmennesker var fuldtud oprigtige.

Men hvis hun kunde gøre dem lykkelige ved sit lyse Sind, hvad betød saa det? Hendes Taarer forsvandt, og hun tilkastede den unge Seigneur et sarkastisk Blik, som for at sige: „De havde Deres Chance og De brugte den ikke, medens disse enfoldige Mennesker har udrettet Underet.“

Maaske var det en liberal Fortolkning af Præstens Tro, der fik ham til at sige, med et underligt Smil:

„I er ikke langt fra Hans Rige,“ min Datter.

Advokaten, der ikke kendte til Forfængelighed, sagde hastigt, som om han havde gjort sig skyldig i en Forsømmelse:

„Kære Madame, De har smigret mit ringe historiske Viden; jeg er lykkelig ved at kunne fortælle Dem, at der her er en anden, og mere kyndig Lods i de Farvande. Det er Monsieur Valmond,“ tilføjede han, kvidrende af Glæde. „Thi Napoleon —“

„Aa, Napoleon — ja Napoleon?“ sagde hun og vendte sig mod Valmond med et halvt interesseret, halvt vantro Blik.

„— Thi Napoleon er gennem ham som en Aabenbaring,“ vedblev Advokaten. „Han udfylder de tomme Steder, gør Hændelsernes Mystik til Klarhed og giver os i Stedet Personlighedens Mystik.“

„Virkelig?“ sagde hun, endnu vantro, men interesseret i denne bizarre Fremtoning, der havde gjort saa stærkt et Indtryk paa hendes gamle Ven, interesseret, fordi hun havde en skarp Sans

for det mystiske og instinktivt følte, at hun her stod overfor det. Som De la Rivière saa hun her den b̄sunderlige Forening af Adelsmanden og — noget andet; men hun saa ogsaa, hvad han ikke havde set — et Lys over dette Ansigt og i disse Øjne, der kunde være Genialitet, Poesi, Eventyrlyst. Og det barokke — hvad betød det for hende? Hun ønskede at kende Livet, leve det, gennemgaa hele Skalaen af Undersøgelser, Erfaringer, Daarskaber, Elskovseventyr og Selvopofrelser, at tømme Bægeret til Bunden og saa dø mens hun endnu var ung og havde lært alt at kende. Hendes Karakter var lige saa bredt som ødselt anlagt; saa hvad betød en Kejtethed. Eller et Anstrøg af Orientaleren hos en Occidentens Mand?

„Saa maa vi jo ændre vort Syn paa Aarhundrederne — og saa fremdeles — hvis De vil komme og besøge mig, naar jeg er kommet i Orden i Manor House,“ tilføjede hun med venlig Spot til Valmond. Han bukkede, udtrykte lidt taaget sin Glæde og skulde til at sige noget mere, men hun vendte sig behændigt mod De la Rivière og sagde, med en Elskværdighed, der gjorde hendes tidligere Ironi god igen:

„De, min udmærkede Seigneur, kommer vel en Dag til Frokost hos mig? Min Mand vil snart være her. Naar De ser vort Flag vaje, vil De altid finde Bordet dækket til fire.“

Saa vendte hun sig mod Præsten og Advokaten: „De skal komme og besøge mig, naar De har Lyst, og De har ingen Grund til at vente — ellers kommer jeg og henter Dem. Voilá! Jeg er saa glad ved at se Dem igen. Og nu, kære Curé, vil De ledsage mig til min Vogn?“

Snart rejste en Sky af Støv sig bag Vognen og skjulte hende, men de fire Mænd, der stod tilbage i den lille Have, saa efter den, som ventede de at se et Syn af Roser og Guld hæve sig af den; og hver smilede ubevidst hen for sig.

FJERDE KAPITEL.

Siden Fredag Aften havde den gode Præst, paa sin rolige, filosofiske Maade, tænkt meget over denne Samtale i Haven om Frankrig, Revolutionen og Napoleon. Som Regel var hans Prædikener jævne, af et næsten klassisk Enfold, men det hændte, at han, betaget af et nyt Emne, talte til Landsbyfolkene, som var de vise og lærde som han selv. Han tænkte paa sit tidligere Liv i Frankrig, paa de to Napoleon'er, han havde set, og paa den Gang, i Neuilly, da en berømt Hærfører styrtede ind i hans Faders Hus og med strømmende Taarer udbrød:

„Han er død — han er død — paa St. Helena — Napoleon! Aa, Napoleon!“

Et Kapitel af Profeten Esajas dukkede op i Præstens Sind. Han hentede Biblen inde fra Huset og læste enkelte Steder højt for sig selv, mens han vandrede frem og tilbage. De lød i hans Øren den hele Dag —:

„Han skal sno dig sammen i en Snoning, som en Bold, hen til et vidt og bredt Land; der skal du dø, og der skulle dine herlige Vogne komme hen, du som er en Skændsel for din Herres Hus . . .

Og det skal ske paa den Dag, da vil jeg kalde paa min Tjener Eliakim, Hilcias Søn.

Og jeg vil iføre ham din Kjortel og styrke ham med dit Bælte og give dit Herredømme i hans Haand . . .

Og jeg vil fæste ham som en Nagle paa et fast Sted, og han skal være et Ærens Sæde for sin Faders Hus.

Og de skulle hænge paa ham, al hans Faders Hus' Herlighed, de ædle og de vilde Skud . . .“

Han saa meget mild ud, da han citerede disse Skriftens Ord fra Prædikestolen Søndag Morgen, halvt smilende som hensunken i blide Tanker. Han var gledet bort fra Menigheden foran ham, og da han begyndte sin Prædiken, var den en Enetale. Han talte til en ubestemt Tilhørerskare, ud i det Rum, hvor Menneskets

Blik søger, naar det gransker sig selv og finder sig selv. Den jordiske Magts Forkrænkelse, de Stores Fornedelse, deres Landflygtighed og Bod og deres Genoprejsning, i egen Person eller gennem Efterkommerne — det var hans Emne. Han anvendte det paa deres enkle, primitive Tilværelse og talte saa over det ud fra højereliggende Synspunkter.

Til Slut — som om Mindet om Frankrig „elsket og uforligneligt“, overvældede ham — dvælede han ved Revolutionens bitre Hæder. Saa, med en pludselig Rødmen, talte han om Napoleon. Ved det Navn blev der tyst i Kirken, og den sløvste Bonde lyttede anspændt. Napoleon laa i Luften — en ejendommelig Følge af Sangen, der blev sunget den Aften, Valmond kom dertil, da et Ord blev lagt i Menighedens Mund, et Ord, der blev Virkelighed for dem. „Vive Napoléon!“ havde været paa alles Læber. Ugen igennem, og der var kun et Skridt fra Ordet til Manden.

Præsten talte tænksomt og værdigt om Napoleons svundne Liv, hans Arbejde for Frankrig, hans alt for selviske Ærgerrighed, der skjulte over den store Kærlighed, han bar til sit Land, og hvorledes Gud, for at tugte ham, havde slynget ham ud i Landflygtighedens vide Land, hvorfra han ikke mere vendte tilbage.

„Men,“ vedblev hans rolige Røst, „hans Aand kommer ud fra Landflygtigheden og lever i Frankrig den Dag i Dag, berøvet denne stridbare Verdens Smuds og befriet for Fjendernes Trods. — Thi det er endnu vort, skønt vi finder Fred og det daglige Brød under et andet Flag. Og i disse urolige Tider, hvor Frankrig trænger til en Mand, — ligesom en barnløs Kvinde til et Barn som Tegn paa sin Kvindelighed — kunde det vel ske, at én af den store Napoleons Sæd igen kunde gyde Liv i den Aand, som nogle har prøvet at gøre til et Sagn. Ligesom Befrieren kom fra det ukendte Korsika, saaledes kunde det hænde, der fra en af Frankrigs Udkanter, hvor de gamle Feltraab endnu lyder, rejste sig en ny Napoleon, hvis Hæder ene blev Borgerens og Fredens, en Ridder for Frankrigs Aand, der forsvarede den mod Uretten. Han vil blive fæstet som en Nagle paa et fast Sted, som et Ærens Sæde for sin Faders Hus.“

Han tav og betragtede sin Menighed, lænet til Prædikestolens Kant. Saa, med ét, forstod han, hvor dybt et Indtryk han havde gjort. Lige foran ham sad Monsieur Valmond med en sælsom Glød i sit Blik. Parpon ved hans Side hang over Ryggen af en Stol; hans lange Arme var strakt frem og hans Hænder bevægede sig i lydløst Bifald. Under Ludvig Martyrens Sværd, Sognets største Helligdom, skænket denne Kirke af Maria Antoinette, sad Monsieur Garon med de tynde Fingre presset mod Læberne, som for at tilbageholde et Udbrud, Pludseligt, spontant, lød gennem Kirken et sagte Kor:

O, sig, hvor gaar din Ven?
 O gai, vive le roi!
 Han bær' et Sværd af Sølv,
 Vive Napoléon!

Det var noget uhørt. Fra hvem stammede det? Bagefter sagde nogle, at det var Parpon, nu Valmonds udvalgte Ven — eller Tjener — dèr, efter hvad Folk sagde, havde overgivet sig med Legeme og Sjæl til den Fremmede; men ingen turde give sin Ed paa det. Rystet og revet ud af sine Drømme hævede Præsten Haanden mod Sangen. „Stille, stille, mine Børn!“ sagde han. „Stille, jeg befaler Eder det!“

Det var mere Synet af de hævede Hænder end Præstens Stemme, der standsede Udbrudet. Disse samme Hænder havde stænket Vievandet ved Daabens Sakramente, havde velsignet Brudgom og Brud foran Alteret, havde beroliget den vrede Arm, løftet til Slag, havde berettet den Døende og lagt Krucifix'et paa Brystet, der havde ophørt at drage Aande, arbejde og elske og alt andet.

Det var tyst. Snart havde Præsten endt sin Prædiken, men først mødte hans Øjne Valmonds, og en pludselig, forfærdende Tanke trængte sig ind i hans Sind.

Han havde ubevidst stillet sig i Skranken for alt det, der for evig gjorde Pontiac til et Mærkested i tre Nationers Øjne; og intet Menneske fik nogen Sinds at vide om han angrede det.

Under Messen og Prædikenen havde Valmond siddet meget stille, et Par Gange smilet hen for sig ved Tanken om, hvorledes Skæbnens Porte blev aabnet for ham uden at han selv rørte en Finger. Dog, han havde ikke været uvirksom. Han havde ofret megen Omhu paa sin Paaklædning og med Villie udvalgt den hvide Vest og den lange, blaagraa Frakke, skaaret efter som Moden var tredive Aar før den Tid; og især havde han været omhyggelig med sit Haars Fald. Han lignede Napoleon — ikke den senere Napoleon, men den magre, indesluttede, faamælte Bonaparte, der kæmpede ved Marengo; og det havde slaaet Præsten paa Prædikestolen og Resten af den lille Klike.

Men Madame Chalice, der sad ikke langt fra Elise Malboir, havde set Ligheden i Præstens Have Fredag Aften; og skønt hun først havde leet af det — og i Virkeligheden kunde det synes latterligt straks — Indtrykket holdt sig. Hun var ikke Katolik, som Regel tænkte hun ikke stort over Religionen — men der laa Spænding i Luften, hun kunde ingen Hvile finde, det var en indbydende Morgen, og da hun respekterede alle ægte Udslag af Liv og Følelse, var hun gaaet hen i den lille Kirke.

Hun fulgte Elises anspændte Blik og opfattede med et Smil Romantiken, der spirede i den unge Piges Sind, og blev saa pludselig opmærksom paa Valmond, der nu sad halvt vendt mod hende. Han lignede virkelig den første Napoleon. Var det Haaret? Ja, det maatte være det, men Hovedet var ikke saa bredt, ikke saa karakterfast, og hvilken himmelvid Forskel i Helhedsvirkningen! Den ene havde været fjern, glimrende, fordybet i sine Tanker (saaledes tænkte hun sig ham); den anden var en impressionistisk Kopi, med Form, Poesi, Farve og Effekt. Men hvor var den store Kraft? Den manglede. Parpons og Valmonds intime Forbund — det var besynderligt; men der var alligevel Mening i det, hvorfor vidste hun neppe. Men Monsieur var alligevel ikke en Taabe i Ordets almindelige Betydning — han havde vundet sig en Ven i et lille Menneske, der kunde være en Hveps eller en Kolibri, som det passede ham. Saa havde denne Fremmede ogsaa erobret hendes kære Advokat, havde vundet Mødres

og Døtres Hjerter — hendes egne Tjenestefolk talte kun om ham; han havde erobret den kønne Elise Malboir, havde faaet de unge Mænd til at efterligne sin Gang og gentage sine Bemærkninger, havde fravristet hende selv en Invitation til at besøge sig, og nu vundet en intetanende Herold og Forkæmper i en uskyldig, gammel Præst og faaet en hel Menighed til at synge „Vive Napoléon“ efter Messe.

Napoleon? Hun lagde sit smukke Hoved tilbage, lo stille og viftede sig. Napoleon? Ja, der kunde selvfølgelig ingen virkelig Forbindelse være; Manden var en Bedrager, en simpel Bedrager, der drev sit Spil med en afsides, godtroende Landsby. Absurd og interessant! Saa interessant, at hun ikke følte sig saaret af, at den Opmærksomhed, der blev Valmond til Del, blev vist ham paa hendes Bekostning, skønt hendes Forfængelighed krævede mere Beundring end det ellers er Kvinders Skik.

Og hun var dog saa indtagende denne Morgen, skøn at skue, forfriskende og afstemt som en Blomst — enkel i Helhedsvirkningen, og dog med et Anstrøg af det dramatisk beregnede — den lille Skønhedsplet paa den sarte Kind, de forførende arrangerede Kniplinger. Hun elskede Tøj og al dets Forfængelighed, men der laa mere bag — et Sind, rigt paa Indbildningskraft, paa Kløgt og Vid. Kun treogtyve Aar var hun — med den halvtredsaarige Kvindes Livssyn, uden dets Ro og Mangel paa Elasticitet. Hun søgte efter Tingenes Kærne og bevægede sig dog paa Overfladen.

Det var derfor, Valmond interesserede hende — ikke som Mand, som et Menneske af Kød og Blod, men som en Gaade, der skulde undersøges og løses: Følelser — Flirt? Ikke med ham. Det, sagde hun til sig selv, var forbeholdt mindre interessante Mænd. Hvorfor skulde en og anden Enkelthed i Dragt og Optræden virke ubehageligt paa hende? Hun burde være saa besindig at huske, der var noget af det fantastiske, barbariske ved alle Genier.

Var han et Geni? Et Øjeblik troede hun det næsten, da hun saa Folk gøre Plads for ham, som om han var en højstaaende

Personlighed, da han gik ud af Kirken med Parpon i Hælene. Han førte sig værdigt, med fuld Forstaaelse af Situationen og anerkendte deres Ærbødighed mere ved sine Bevægelser end ved Ord.

„Paa min Ære,“ sagde hun, „han har dem i Lommen.“ Saa tilføjede hun, ubevidst imiterende Parpon: „Fyrste eller Barber-svend — Plat eller Krone!“

Udenfor stod mange i Kreds om Medallion. Auktionsholderen, der satte Pris paa det usædvanlige og ikke manglede Takt og Sans for Humor, paatog sig at give Nysgerrigheden Udtryk, selv da der fra Mængden hørtes svage Raab af „Vive Napoléon“. Han nærmede sig Valmond, der gik henimod Louis Quinze, gri-bende det gunstige Øjeblik til at forsvinde.

„Vi kender Dem som Monsieur Valmond,“ sagde Medallion, „men der er dem, der tror De vil lade os kalde Dem ved et mere kendt Navn — ja, et Navn, der er alle Franske kært. Hvis saa er, vil De saa ikke tillade os at kalde Dem Napoleon,“ — han tog Hatten af, og Valmond gjorde det samme — „og sige os, hvad vi kan gøre for Dem?“

Madame Chalice stod lidt borte og iagttog nøje Valmond. Han stod et Øjeblik tavs, dog uden synlige Tegn paa Nervøsitet, og svarede saa pludselig, ilsomt:

„Monsieur, mine Venner, jeg er i Skæbnens Haand. Jeg er stum — Skæbnen taler for mig. Men vi vil lære hinanden bedre at kende, og jeg stoler paa, at I, som Franske, der stammer fra Tider, der var bedre for Frankrig, ikke vil forraade mig. Lad os være taalmodige, indtil Skæbnen viser os, at det er Tid.“

Nu saa Valmond Madame Chalice for første Gang den Dag.

Hun kunde intet have gjort, der tjente ham bedre, end række ham sin Haand og sige — med den klare Stemme, der var saa fængslende i sin Enstonighed:

„Monsieur, hvis De intet bedre har, vil De maaske Fredag Aften skænke mig en halv Time paa min Gaard — jeg skal da forsøge at faa det mest mulige ud af Tiden.“

Han var klarsynet nok til at se Betydningen bag Ordene, og

nu var der intet teatralisk i hans Holdning og Ord, men kun ren Taknemlighed. Med et Par elskværdige Ord til Medallion hilste hun dem og kørte bort, medens Valmond stod tilbage midt i den beundrende Flok.

Han var revet ind i et Eventyr, der var lige saa besynderligt som tragisk, hvis han var en Bedrager; og hvis ikke, lige saa højtideligt som sælsomt. Han anede neppe, at Parpon gik ved hans Side, før Dværgeren sagde:

„Tøv lidt, min Tronfølger, De gaar alt for hurtigt for Deres arme Nar.“

FEMTE KAPITEL.

Fra denne Time blev Valmond baaret frem af en Bølge af Medgang. Inden Nadver den Søndag Aften talte alle om, at han virkelig var en Søn af den store Napoleon, født paa St. Helena.

Hvorfor kom han til Pontiac? Han ønskede at leve tilbage-trukket, indtil hans Venner, der arbejdede for ham i Frankrig, gav Signalet til Handling, og saa vilde han lande i Frankrig med en lille Hær af Fransk-Kanadiere. Tusinder vilde samles om hans Fane, og derpaa vilde han marchere mod Paris, den Napoleonske Aand vilde blive genopvakt og han indsættes i al sin Herlighed. Det er muligt, at disse Historier kunde føres tilbage til Parpon, men han havde udslettet sine Spor saa godt, at ingen tænkte paa ham.

Den Søndag Aften strømmede unge og gamle Mænd til Valmonds Værelser i Louis Quinze, trykkede hans Hænder og taltalte

ham som „Deres Excellence“ eller „Deres Højhed“. Han optraadte overfor dem med en gaadefuld og dog venlig Reserverethed, der var af stor Virkning. De undersøgte det krigersk udstyrede Værelse, Trommen, de to Rifler og Pistolerne i Hjørnet, Sablerne, der hang overkors paa Væggen, Kaarden med det forgyldte Fæste paa Bordet, og paa Væggen Billedet af Napoleon paa sin hvide Hest. Paa et Sidebord var stillet Tobak og Vin, og hver tog, naar han gik forbi, et Glas Vin og Tobak til sin Pibe og sagde: „Paa Deres Sundhed, Monseigneur!“

Der var dem, der spottede, der af Naturen var vantro, og nikkede megetvidende og hviskede i Øret paa hinanden; men de var de færreste, og alle Kvinderne og Børnene erklærede sig for denne nye „Skæbnens Mand“, og da et taabeligt Væsen bad ham om en Lok af hans Haar, og gamle Madame Dégardy (Tosse-Joan, som hun kaldtes) fulgte efter og bød ham en Pris Tobak, og en ung Knøs bragte en Buket Violer fra Madame Chalice — saa maatte de Vantro give op og havde ikke længer Mod til at tvivle.

Det havde blot været et Lune hos Madame Chalice at sende ham de Violer, som hendes Gartner samme Morgen havde bragt hende.

„Det vil virke i denne lille Komædie,“ sagde hun til sig selv og gav sig saa til at læse Napoleons Breve til Josephine og undrede sig over, at en Kvinde kunne være troløs og lav overfor en saadan Mand. Hendes Blod blev hedt af Harme ved den Tanke. Hun beundrede overalt Aandsoverlegenhed, Temperament og eventyrlige Krigsbedrifter. Endnu var hendes Forstand stærkere end hendes Følelser; ingen store Lidenskaber var brudt ind i hendes Tilværelse. Hun var barnløs i sit Ægteskab; det moderlige i sin Natur havde hun skænket sin Mand, hvis Kærlighed, Ære, Navn og Godhed var hendes Stolthed. Og dog — dog havde hun en Verden, der var hendes egen, og ved at læse Napoleons lidenskabelige Breve til sin Hustru — baaret af saa dyb en Tilbedelse! — mens Skæbnen som en Flodbølge bar ham til berømmelige Slagmarker, blev hun grebet af Begejstring, og hendes Fædres stolte Aand fik hendes Hjerte til at banke. Hendes Ansigt lyste

betaget, og med Glød i sine Øjne gentog hun et Sted i Napoleons Breve til Josephine —:

„Fjenden har tabt, min Elskede, atten Tusind Mand, Fanger, Dræbte og Saarede. Wurmzer har intet andet Haab, end at flygte ind i Mantua. Jeg haaber snart at være i dine Arme. Jeg elsker dig til Vanvid. Alt er vel. Din Husbond mangler kun Josephines Kærlighed for at være fuldt ud lykkelig.“

Hun sprang op. „Og hun, en Helts Hustru, stod paa den Tid i Forhold til Hippolyte Charles. Hun havde en Erobrer, en straalende Eventyrer og vordende Kejser til Husbond, og hun elskede ham ikke. Jeg — jeg kunde have knælet for ham — tilbedt ham. Jeg — —“ Med en lidt hysterisk, haanlig Latter, som fra en Sjæl, der spotter sig selv, lænede hun sig mod Vindueskarmen og saa ud over Landsbyen dernede, mens hun snart smilede, snart rynkede Panden ved Tanken om den Eventyrer i Louis Quinze.

„Og dog, hvem véd? Disraëli var halvvejs en Charlatan i Begyndelsen,“ sagde hun. „Napoleon klædte sig ogsaa grufuldt, inden han slog igennem.“ Men igen lo hun, som ved det meningsløse i Tanken.

I de næste Par Dage saas Valmond overalt — venlig, gavmild, besynderlig, utrættelig, til Tider sørgmodig — „i Scenens fjerne Perspektiv“, som Monsieur De la Rivière spottende bemærkede. Men et Medlem af den lovgivende Forsamling mødte Valmond paa Gennemrejse og blev erobret af ham og bragte den vidunderlige Historie videre til Nabosognene.

Han bragte den gennem Ville Bambord,, halvtreds Kvartmil borte; og den gamle Sergent Eustache Lagroin af den Gamle Garde, der havde kæmpet med den store Kejser ved Waterloo og i hans Hær paa tyve andre Slagmarker, hørte Fortællingen om den Napoleon, der var kommet til Pontiac. Han havde været i Fontainebleau den Gang Napoleon tog Afsked med den gamle Garde og sagde: „I tyve Aar har jeg altid fundet Jer paa Ærens og Hæderens Vej. Farvel, Børn! Gid jeg kunde omfavne Jer alle — men jeg vil i det mindste omfavne jeres Ørn. Jeg drager bort for at berette de stolte Bedrifter vi sammen har udført.“

Da Rygtet naaede Lagroin sad han i sin Døraabning og snakkede om Grouchy og Lannes og Davoust, „den Lille Korporal“, hans gamle blaa Øjne lynede ud fra Ungdommens og Mindernes fjerne Himmel, hans Mund fortrak sig i Vrede og han rejste sig op, mens han harmfuldt stødte Stokken i Jorden.

„Ha! Ha!“ sagde han. „En Løgn! En dejlig Løgn! Jeg kender alle Napoleon'erne — Joseph, Lucien, Louis, Jerome, Caroline, Eliza, Pauline — dem alle! Jeg har set hver eneste af dem. Og deres Børn — pyh! Hvem kan narre mig? Jeg tager til Pontiac, jeg vil se nærmere paa de Tossestreger. Jeg skal spille op for den Slyngel. Saa han tror ikke, der er nogen her? Ha! Jeg skal spidde ham inden han faar set sig om. Manette! Manette!“ raabte han til sit Barnebarn, „hent min Uniform herud og luft den godt og se Knapperne efter. Jeg skal vise den Pralhals, hvordan den gamle Garde saa ud ved Saint Jean. Hurtigt, Manette, mit Polertøj; jeg vil rense min Musket, og i Morgen tager jeg til Pontiac. Jeg skal lære den Laban noget andet. — Ja! Jeg er firs nu, men min Arm har de tredive Aars Styrke!“

Tro mod sit Ord begav han sig den næste Morgen paa Vej til Pontiac, den første Fjerdingvej ledsaget af Manette og et Par af Landsbyfolkene.

„Ser du, mit Barn,“ sagde han, „jeg tager ind hos min Nièce Désire Malboir og hendes Datter Elise i Pontiac. Du skal snart høre om den Suppe, jeg øser op til den Landstryger!“

Valmond havde gennem Medallion købt en taalelig god, hvid Hest. Efter en Dags Behandling havde han faaet nogenledes Skik paa Dyret, og han saas nu ridende omkring i Sognet, klædt som den første Napoleon, med trekantet Hat og et kort Sværd ved Siden. Han red godt, og de Sølvmonter og Pennystykker, han strøede om sig, virkede med dobbelt Kraft fra hans krigerske Op-højethed. Han kom tilfældig ridende ind i Landsbyen fra en Kant, da Sergent Lagroin naaede den fra den modsatte, begge paa Vej til Louis Quinze. Valmond kendte intet til Sergent Lagroin, saa hans Optræden var fuldstændig Øjeblikkets Indskydelse. Den skyldtes hans Aandsnærværelse og hans Kendskab til

Napoleon og Napoleonstidens Historie, et Kendskab, der havde bragt Monsieur Garon Taarerne i Øjnene og faaet ham til bag efter at ile til Manor House og Herregaarden, fuld af Lovord over ham.

Da han fik Øje paa Sergenten, forstod han i samme Nu, hvor betydningsfuldt Øjeblikket var, og havde sin Slagplan parat. Rank i Sadlen red Valmond roligt ned mod den gamle Soldat. Sergenten havde vakt Opmærksomhed, da han kom op gennem Landsbygaden; Folk kom til Dørene, og Børnene fulgte efter den graa, støvdækkede Veteran i sin Uniform fra det foregaaende Aarhundrede. Han naaede op til Louis Quinze; saa fik han Øje paa den hvide Hest oppe ad Vejen, den trekantede Hat, den hvide Vest og den lange, graa Frakke. Han stødte Stokken haardt i Jorden, tog sig sammen, rettede sig og sagde: „Frisk Mod, Eustache Lagroin. Det er ikke fyrretyve Prøjsere, men én Slyngel! Knus ham! Ned med Bedrageren!“

Saa drog han videre med et trodsigt Glimt i Øjnene og den gamle Uniform hængende løst om det indskrumpne Legeme, der dog bar Soldaterpræget fra Isse til Saal. Lejrens og Mandstugtens, Kampens og Udholdenhedens Aar lyste om den gamle Mand. Han havde ikke mere med Pontiac og dets primitive Liv at gøre end Valmond selv.

Saaledes nærmede de sig hinanden, den Udfordrende og den Udfordrede, Krigeren og den Indtrængende, og hele Landsbyen strømmede hastigt til.

Da Valmond kom saa nær, at han kunde skelne hver Detaille i den gamle Mands Uniform, holdt han pludselig sin Hest an, tvang den tilbage med sin venstre Haand og hilste med den højre — ikke den gamle Sergent, men den Gamle Gardes Vaabenfrakke, og med Blikket rettet mod den. Mekanisk førte den gamle Sergent Haanden til Chakot'en, saa fo'r han frem med en harmfuld Bevægelse.

Valmond sad ganske stille, med den højre Haand stukket ind paa Brystet, med bøjet Hoved og roligt Blik betragtede han be-

slutsomt og dog reserveret Sergenten, der med ét ogsaa blev stille, mens Folket saa til og undredes.

Mens Valmond saa paa ham gled et blidt Skær over hans Ansigt og udviskede dets teatraliske Hovmod, det halvt foragtelige Drag om Munden. Han vidste fuldt vel, at denne Hændelse betød Sejr eller Nederlag for ham i Pontiac. Han opdagede ogsaa, at en Vogn var kørt ind mellem Landsbyfolkede og holdt dér, og skønt han ikke saa derhen, følte han, at det var Madame Chalice. Dette blide Udtryk i hans Ansigt var slet ikke paataget — Sergentens gamle Uniform havde kaldt paa noget i ham, den ægte Skuespiller eller den ægte Napoleon, og det var næsten, som om han kunde stige af Hesten og tage den gamle Soldat i sine Arme.

Han lod Hesten gaa et Par Skridt frem og standsede igen, ikke femten Fod fra den anden. Det løb helt rundt for Sergenten. Det var alligevel ikke ham, der var den Udfordrende.

„Soldat af den Gamle Garde,“ raabte Valmond med høj og klangfuld Røst, „hvor langt er der til Friedland?“

Som en Maskine førte den gamle Soldat igen Haanden til Chakot'en og svarede —:

„Til Friedland — Bredden af en Grøft!“

Hans Stemme skælvede, da han sagde det, og hele Verden var et Kaos for ham — Napoleon den Store havde stillet en Menig dette Spørgsmaal efter Slaget ved Alle, da Berningsen, Russeren, kastede en Hær bort overfor Mester-Strategen.

Den Menige havde besvaret Spørgsmaalet med de samme Ord som Sergent Lagroin. Det var længe efter et Slagord i den Gamle Garde, skønt det maaske ikke kan findes i de historiske Beretninger fra den Tid, hvor hver eneste Bataillon næsten hvert Kompagni, havde sit Slagord, der gav Plads for andre, efterhaanden som Sejr fulgte efter Sejr.

„Soldat af den Gamle Garde,“ sagde Valmond igen, „hvor fik I de Ar paa Eders Pande?“

„Jeg var Trommeslager ved Auerstadt, Korporal ved Austerlitz, Sergent ved Waterloo,“ lød Svaret tilbage, med høj, skæl-

vende Røst, da Erindringen om de store Begivenheder fik den gamle Ild i hans Sind til at blusse op.

„Aa!“ svarede Valmond og nikkede ivrigt, „med Davoust ved Auerstadt — tredive mod tresindstyve Tusind Mand. Klokken otte var alt Slud og Taage, da I marcherede op mod Sonnenberg Højderne, mens den tapre Gudin og hans Division følte sig frem mod Blücher. Kammerat, hvor sagte traadte I ikke, med fældet Bajonet og Blikket anspændt for at trænge gennem Taagen, med sammenbidte Tænder, rede til at støde til. Med et sprang en hastigt fremrykkende Masse ud fra Taagen og løs paa jer, næsten uden en Lyd, og en Hær af Husarer styrtede sig mod jeres Bajonetter! I tvang den hurtigt tilbage som en Arm af Staal, og brød den. Sig mig, hvad der hændte jer i Aftenens Lys, paa Slutningen af den blodige Dag.“

Den gamle Soldat skælvede. Der var ikke en Lyd, ikke en Bevægelse i Mængden. Tværs over Marken hørtes en Le blive hvæset, Græshoppernes Syngen og Lyden fra Møllehjulet tæt ved. Oppe i Møllen, højt oppe i et dybt Vindue, sad Parpon med sin sorte Kat og saa ned paa dem med et barsk Smil.

Sergenten saa den Taage overfor Sonnenberg hæve sig og blotte ti Tusind Mand glimrende Kavalleri og halvtredsindstyve Tusind Mand Infanteri, med en Konge og en Prins til at føre sig ned mod disse smidige, men ubevægelige Karréer af fransk Infanteri. Han saa sig selv tromme Prøjserne tilbage og sine franske Soldater frem.

„Store Gud!“ udbrød han stolt, „det var en Dag! Og hver eneste Mand i det tredie Armékorps løfter den Dag Helvedes Laag og kaster en Prøjser ned. Jeg staar ved Siden af Davoust en Gang, og *ping!* kommer der en Kugle og river hans *chapeau* af. Den faldt paa min Tromme. Jeg bøjer mig og tager den op og rækker ham den, men jeg bliver hele Tiden ved med at tromme med én Haand. — Kammerat, siger jeg, Hæren takker Dem for Deres Hilsen. — Broder, siger han, det var til Deres Tromme, og hans Øjne lyner, da Gudin skærer sig gennem disse Prøjser-Svin. — Jeg vilde tage mit Hoved af for at holde Dem i Sadlen, Kam-

merat, siger jeg. *Ping!* kommer der en Kugle og rammer mig i Læggen. — De holder Deres Hoved for højt, Broder, siger Generalen, og han smiler. — Jeg vil holde det højere endnu, siger jeg og griber fat i en Soldat. — Op med mig paa din Skulder, store Kammerat, siger jeg, og han løfter mig op. Jeg lader Stikkerne synge paa Trommeskindet. — De skal tage Hatten af for den Lille Korporal i Morgen, hvis De endnu har Deres Hoved, Broder, siger Davoust, og saa rider han af Sted som bare Satan mod Morands Kanoner. Ha, ha, ha!“

Sergentens Ansigt lyste, men han var meget bleg, og hele hans Bevidsthed syntes optaget af det Billede, han saa med sin Sjæls Øje. „Ha, ha, ha,“ lo han igen. „Store Gud! Hvor førte Davoust os ikke op paa Sonnenberg! Og næste Dag talte jeg med den Lille Korporal. — Trommeslager, siger han, intet Hovede er for højt for min Garde. Kom her, Kammerat, Deres General har givet mig Dem. Kom her, Korporal Lagroin, raaber han, og jeg kommer. — Men først, siger han, først maa De igen op paa Skuldrene af Deres store Soldat og røre Trommen. — Hvad skal jeg spille, Sire,“ spørger jeg. — Spil „Ti Tusind Helte til Walhalla“, svarer han. Jeg spiller, og jeg tænker paa min Broder Jaques, der Dagen før gik kæmpende til Himmels. Store Gud! Det var en Dag, ved Auerstadt!“

„Soldat,“ sagde Valmond og slog ud med Haanden. „Træd nærmere. Der er en Tromme i Louis Quinze. Lad os gaa sammen derhen, Kammerat.“

Den gamle Sergent bevægede sig som i en Drøm. Han drejede om paa Hælen, Mængden gjorde Plads for ham, og gaaende ved den hvide Hests Manke fulgte han Valmond. Da de kom forbi Madame Chalices Vogn, ænsede Valmond den ikke. De standsede foran Hotellet, Valmond vinkede ad Garçon'en og gav ham en Ordre. Den gamle Sergent stod tavs, med Øjnene rettede mod Valmond. Et Øjeblik efter kom Hoteldrengen ud med Trommen. Valmond tog imod den og sagde stille, holdende den i sine Hænder:

„Soldat af den Gamle Garde, her er en Tromme fra Frankrig.“

Uden et Ord greb den gamle Mand Trommen og gjorde den med skælvende Hænder fast til sit Bælte. Da han havde Stikkerne i sine Hænder, skælvede de ikke længer. Han levede fuldstændig i Fortiden.

„Soldat,“ sagde Valmond med høj Røst, „husk Austerlitz. Pratzens Højder ligger foran Jer. Spil op for Hæren.“

Et Øjeblik stod den gamle Mand ubevægelig, saa gled et tvært Udtryk over hans Ansigt. Han var ikke Trommeslager ved Austerlitz og huskede i Øjeblikket ikke, hvad Trommeslageren havde spillet.

„Soldat,“ sagde Valmond stille, „spil op for Hæren med „Det lille Sværd, der dansede“.“

Den gamle Mands Ansigt lyste med ét. Det hastige Blik, han nu tilkastede Valmond var frit for Mistillid.

„General!“ sagde han og traadte frem foran den hvide Hest. Der var et Øjeblik Stilhed, saa hævede Sergenten Armen, og Stikkerne slog mod Trommeskindet i en rullende Hvirvel. Der gik en Skælven gennem Landsbyen og den fredsommelige hvide Hest forvandlede i et Nu til en Stridshingst. Intet Menneske lo ad det Drama, der den Dag blev udspillet i Pontiac, selv ikke den lille Klike, der var til Stede, selv ikke Monsieur De la Rivière, hvis Pande var mørk af Had, thi han havde set Madame Charlices Øjne fyldes med Taarer ved den gamle Sergents Beretning om Auerstadt, havde set hendes beundrede Blik til „den forbandede Skuespiller“ som han nu kaldte Valmond. Da han kom hen til hendes Vogn, sagde hun, med en Antydning af Underfundighed:

„Hvad synes De om det?“

„Bedrager! Gøgler!“ svarede han mut. „Intet andet!“

„Hvis Gøglere og Bedragere er saa overbevisende, kære Monsieur, hvorfor saa være sig selv længer? Hør!“

Valmond havde talt til den gamle Trommeslager, hvis Arme var unge igen, da han endnu en Gang marcherede mod Pratzten. Med ét lød der fra Sergentens Læber, med høj, skælvende, brudt Røst, til Trommens Hvirvler:

Conscrits, au pas;
 Ne pleurez pas; —
 Ne pleurez pas;
 Marchez au pas;
 Au pas, au pas, au pas, au pas!

De var ikke naaet tyve Skridt frem, før halvtreds Mænd og Dreng, grebet i det kritiske Øjeblik, sprang ud fra Mængden, uvilkaarligt faldt i Trit og stemte i det inspirerende Refrain:

Marchez au pas,
 Au pas, au pas, au pas, au pas!

Den gamle Mand foran var ladet med ny Kraft. Pludselig, ved et Ord fra Valmond, gik han over i Marseillaisen, med Røst og Tromme. For disse Franskmænd, fra en Menneskealder før Revolutionen, havde Marseillaisen kun været en Sang. Nu vaagnede Frankrigs Aand i deres uvidende Sind, og det brusede frem fra deres Struber i næsten drukken Ekstase:

„Allons, enfants de la patrie,
 Le jour de gloire est arrivé.

Da de nærmede sig Louis Quinze, blev en halv Snes Mænd, netop vendt tilbage til Landsbyen paa Floddriften, revet med af Sangen og stemte larmende i i en Feber af ubestemmelig Patriotisme. En skurrende Tone i Optrinet, et Fejlgreb hos Valmond, vilde let have gjort det hele latterligt, men selv for Madame Chalice med sin skarpe, kunstneriske Sans, var der et Art patetisk Højtidelighed over det, der skyldtes det barske Alvor, den primitive Ægthed. Hun tænkte uvilkaarlig paa den store Napoleon og hans Legetøjs-Kongerige paa Elba, paa Garibaldi og hans Haandfuld Patrioter. Der laa noget dybere under her, og hun vidste det.

„Selv Uniformen kan have en Sjæl,“ sagde hun, „eller en Konge et Hjerte.“

Foran Louis Quinze gjorde Valmond med en Haandbevægelse

Tegn til Holdt, og den gamle Trommeslager gjorde omkring og stod foran ham, med Front mod Mængden. Valmond var bleg, og hans Øjne lyste som fredløse Aander. Vist var det Napoleons buede Læber, det fjerne og dog gennemtrængende Blik. Han slog igen ud med Haanden, og der blev Tavshed.

„Børn,“ sagde han, „vi er begyndt godt. Fortidens Aand lever igen blandt eder. Fra eder kan Impulsen komme til vort elskede Fædreland; thi eders er det, skønt I her, under vor gamle og elskværdige Fjendes Flag, venter paa den Time, da I skal vende tilbage. I gemmer paa intet lavt og sløvt. — I er sande Franske. Min Kærlighed er hos eder. Og I og jeg, sande mod hinanden, kan maaske vinde Sejren tilbage — derovre!“

Han pegede mod Øst.

„Gennem eder og mig kan Frankrig blive født paa ny, og i Normandiets og Bretagnes Landsbyer, Marker og Huse, kan I som eders Forfædre, leve i Fred og lægge eders Ben i den velsignede og ærværdige Jord. Børn, mit Hjerte er fuldt. Lad os sammen drage mod Maalet. Napoleon fra St. Helena kalder paa eder, Napoleon fra Pontiac kalder paa eder! Vil I komme?“

Afsindig Jubel hilste ham; mange brød ud i taabelige Taarer, og Valmond sad stille og lod dem kysse sine Hænder, mens Vinkander blev baaret rundt.

„Hvor er vor Gøgler nu, kære Monsieur?“ sagde Madame Chalice atter til De la Rivière.

Valmond bragte Stilhed ved en Haandbevægelse. Han aabnede sin Vest og tog fra sin Barm en Orden, fastgjort til en lille Guldstang, og holdt den i sin Haand.

„Trommeslager,“ sagde han med høj, klangfuld Røst. „Kald Hæren til Samling.“

Den gamle Mand fik deres Blod til at brænde med sine Tryllestikker.

„Jeg forfremmer Sergent Lagroin af den Gamle Garde, glørværdig Ihukommelse, til Kaptajn i mine private Tropper, og jeg befaler eder at adlyde ham som saadan.“

Han saa fast paa Mængden, som Napoleon vel kan have betragtet det Tredie Armékorps.

„Trommeslager, kald Hæren til Samling,“ lød hans Ord.

Og atter, som en lille Hvirvelvind af Hagl, skælvede Stikkerne paa Trommen.

„Jeg forfremmer Kaptajn Lagroin til Oberst i mine private Tropper, og jeg befaler eder at adlyde ham som saadan.“

Og endnu en Gang: „Trommeslager, kald Hæren til Samling.“

Stikkerne slog mod Trommeskindet, men noget usikkert, thi den gamle Mand rystede nu over hele sit Legeme.

„Jeg forfremmer Oberst Lagroin til General i mine private Tropper, og jeg befaler eder at adlyde ham som saadan.“

Saa vinkede han, og den gamle Mand traadte nærmere. Han bøjede sig og fæstede Ordenen paa hans Bryst. Da Sergenten saa, hvad det var, blev han bleg, skælvede og Trommestikkerne faldt ham af Hænderne. Hans Øjne skinnede som Sol paa vaade Ruder, saa brød Taarerne frem og randt ned ad hans Kinder. Han greb Valmonds Haand og kyssede den og raabte, forglemmende alt og alle:

„Aa, Sire, Sire! Det er sandt. Det er sandt. Jeg kender det Baand, og jeg véd, De er en Napoleon. Sire, jeg elsker Dem og vil dø for Dem!“

For første Gang den Dag kom en Anelse af det fantastiske over Valmond.

„General,“ sagde han, „Aarhundrederne betragter os som de betragtede ham, eders Herre — og min!“

Han blottede sit Hoved, og alle de andre fulgte hans Eksempel under en sælsom Stilhed. Et Hurra fulgte efter, og Valmond gav ved et Tegn Ordre til, at Vin skulde bringes rundt. Saa steg han af Hesten, tog den grædende, gamle Mands Arm i sin, løsnede med egne Hænder Trommen fra hans Bælte og gik med ham ind i Hotellet.

„Et dejligt Stykke Vanvid og Forræderi!“ sagde Monsieur De la Rivière til Madame Chalice.

„Min kære Seigneur, blot De dog havde mere Humor og mindre Fædrelandskærlighed!“ svarede hun. „Forræderi kan ogsaa have sine Dyder. Det er utvivlsomt interessant, hvad De ikke er i Deres nuværende skumle Sindsstemning.“

„Det undrer mig, Madame, at De kan finde Dem i dette Bedrag,“ fo'r det ud af ham.

„Udmærkede og overlegne Monsieur, det undrer mig til Tider, at jeg kan finde mig i Dem. Spis Frokost hos mig paa Søndag, saa skal jeg maaske sige Dem hvorfor — Klokken tolv.“

Hun kørte videre, men lod sin Vogn holde, da hun mødte Præsten.

„Hvorfor saa alvorlig, min kære Curé?“ sagde hun og rakte ham sin Haand.

„Jeg skal hen og tale med ham — Monsieur Valmond,“ sagde han. Og, med et Suk: „Han sendte mig i Dag to Hundrede Dollars til Alteret og halvtreds Dollars til nye Præstekjoler til mig.“

„Kom i Morgen Formiddag og fortæl mig, hvad han siger,“ svarede hun, „og tag vor kære Advokat med.“

Da hun en Time senere gik til sit Vindue, saa hun flammende Baal, og oppe fra Landsbyen lød den gamle Sang, der havde indvarslet Dramaet i Pontiac.

Men Elise Malboir var endnu dybere interesseret den Aften — Valmond og Parpon ledsagede hendes Onkel „General Lagroin“ i Ære til hendes Moders Hytte, og hun sad og lyttede drømmende til, mens Valmond og den gamle Mand talte om store, kommende Bedrifter.

SJETTE KAPITEL.

Fyrste eller Plebejer — Valmond spillede sin Rolle med samme Virkning i Elise Malboirs simple Hjem og paa Manoir Hilaire, Valmond Napoleon.

hvor Madame Chalice modtog ham. Der var intet grotesk over hans Klædedragt ved den Lejlighed. Han var sortklædt — lang Frakke, Silkestrømper, hvide Opslag paa Vesten, hvidt, fyldigt Halsbind og Sølvspænder paa Lakskoene. Hans nuværende stilfulde Anstand stod i en ejendommelig Modsætning til det spragledede Indtryk, hun havde faaet ved deres første Møde. Madame Chalice saa og skattede det straks, thi skønt Dragten i sig selv var affekteret, af en tredive Aar gammel Mode — den passede ind i Helhedsvirkningen, var nøje afstemt. Hun bød ham Velkommen i Salonen, hvor saa mange andre fremragende Mænd var blevet modtaget — fra Frontenac og Vaudreuil ned til Sir Guy Carleton. Gaarden havde tilhørt hendes Mands Familie femoghalvfjerds Aar tidligere, og skønt Monsieur Chalice som Bankier i New York var blevet en ægte Amerikaner, havde han efter hendes Ønske købt det gamle Hus tilbage af en Slægtning, uforandret, Indbo og det hele. Med gammelt Sølvtøj, Porcelæn og Snurrepiberier, lavede i Frankrig da Henrik den Fjerde var Konge, rejste hun til Quebec, bragte Orden i det forfaldne Hus og var lykkelig en hel Sommer — som hendes Mand, den bedste Fisker og Jæger. Manor House laa paa en Bjergknold, og bag det hævede Landet sig, Slette paa Slette indtil Dalgrothe Bjerget. Bag Bjerget laa uudforskede Egne, en Uendelighed af Bjerge og Dale, indsvøbt i skiftende Taager, rødgyldent, stille og ubeboet, undtagen, kan hælde, af det underlige Folk, der kaldes det Lille Gode Folk fra de Røde Bjerger.

Huset var bygget i det syttende Aarhundrede, og Murene var meget tykke, for at holde Kulde og Fjender ude. Under det høje Tag var dybe Vinduer, og mægtige Skorstene rejste sig for hver Ende af Bygningen. Det store Tag gav det et sammenkrøbet eller lurende Udseende, som søgte det at holde Varmen eller laa paa Spring. Da Valmond traadte ind i Haven, stod Madame Chalice lænet mod Hovedindgangens nederste Havedør, der hang paa store, ejendommelige Jernhængsler, Smedearbejde fra det syttende Aarhundrede. Bag hende aabnede den store Forstue sig gæstfrit, med sit svære Bjælkeværk og umalede Fyrretræsloft, som

Røgen og Tiden havde givet en dybbrun Patina. Langs Væggen hang Gevire af Renner og Elsdyr sammen med Hagelbøsser, Krudthorn, store Jagttasker, Kaarder og endog Dele af Rustninger, som dem Cartier bragte med sig fra St. Malo.

Madame Chalice stod ved Indgangen til dette Interiør fra Fortiden, en Kontrast og dog i Harmoni med det; thi skønt hendes Dragt var moderne, havde hun over sig et klassisk Præg og stemte ind i Billedet som et Stykke skønt Porcelæn, der har faaet sine Farver længe inden den Kunst gik tabt, at fremstille Farver, der ikke falmer.

Der var et tankefuldt, lyst Smil om hendes Læber, en Slags Undren, en svag Varme i Kinderne ved Forventningen om det Ny. Hun vendte sig, gik ind i Salonen og satte sig nær den mægtige Kamin i en rigt udskaaet Stol med Fødderne i de tykke, pragtfulde Dyreskind paa det bonede Gulv. Et lille, ejendommeligt formet Bord ved hendes Side var fuldt af sjældne gamle Bøger og Miniaturer, og bag hende dikkede et antikt Stueur i høj Mahogni Kasse.

Valmond kom hen imod hende med Hatten i sin Haand, og førte de Fingre, hun rakte ham, til sine Læber. Han gjorde det aandsfraværende, som én, der er hensunken i Drømme, og hun hverken forstod eller satte Pris paa denne Mangel paa Opmærksomhed — saa hun besluttede øjeblikkelig at skaffe ham et Par anstrengende Øjeblikke.

„Jeg har ventet paa Dem med at drikke min Kaffe,“ sagde hun og bød ham med en Haandbevægelse tage Plads, „og hvis De har Lyst, kan De godt ryge en Cigaret.“ —

Hun lod med kritisk Tilfredshed sit Blik glide over hans Dragt.

Han afslog med en let Haandbevægelse Tilladelsen og betragtede hende med et undersøgende Alvor, der syntes ganske upaa-virket af Charmen ved at være hende nær.

„Jeg vil gerne stille Dem et Spørgsmaal,“ sagde han uden nogen Indledning.

Det morede og interesserede hende. Her var en mærkelig

Mand, der lod haant om de konventionelle indledende Intetheder, ligesom trampede Græsset ned før Legen.

„Jeg var aldrig dygtig i Skolen,“ svarede hun. „Men jeg skal være saa gæstfri som det vel er mig muligt.“

„Jeg har,“ sagde han, „en Følelse af, at De kan — se gennem Tingene; at De kan veje dem mod hinanden, at De ser dem fra alle Sider og — —“

Hun havde læst Napoleons Breve denne samme Eftermiddag.

„I Fugleperspektiv?“ afbrød hun drillende.

„Som den store Kejser sagde,“ svarede han. „En Kvinde ser længere end en Mand, og saafremt hun ogsaa har Dømmekraft, er hun den bedste Profet i Verden.“

„Det lyder præcis som en Kompliment,“ svarede hun. „De prøver paa at drage Skyer for det Fugleperspektiv!“

Hun kunde ikke blive klog paa ham; han var saa vidt forskellig fra alle andre Mænd, hun havde konverseret. Hun var absolut ikke vis paa, at hun syntes om det. Dog, hvis han virkelig var Prins — hun tænkte paa hans Debut i blomstret Vest, Panama-hat og Lakstøvler! — saa maatte hun tage denne Fortrolighed som en Kompliment; hvis han var Barbersvend, kunde hun ikke tage ham det ilde op — hun kunde ikke spille sin Tid og sit Vid, hun kunde ikke engang, i paakommende Tilfælde, lade Tjeneren vise Barbersvenden Døren — og i hvert Tilfælde var hun for interesseret til at plage sig med at spekulere over det.

Han talte i det dybeste Alvor. „Jeg vilde gerne spørge Dem,“ sagde han, „hvad der er det vigtigste for at en stor Idé skal kunne gennemføres.“

„Jeg har aldrig haft en stor Idé,“ svarede hun.

Han saa ivrigt paa hende, med ungdommelige, spørgende Øjne.

„Hvor enfoldig og dog stædig er han ikke!“ sagde hun til sig selv, ved Tanken om Begivenhederne den foregaaende Dag.

„Det troede jeg — jeg var saa vis paa det,“ sagde han, forlegen og raadvild. Han forstod ikke, at hun gik udenom hans Spørgsmaal.

„Jeg mener, at jeg aldrig har haft en bestemt, fuldt udformet Idé, som jeg søgte at bringe til Udførelse, som De har gjort,“ forklarede hun prøvende. „Men — ja, jeg tænker, den første Forudsætning for Held er den absolutte Tro paa Idéen, at den er en Del af éns Liv, at lide, kæmpe, ja dø for den, om det kræves — skønt det lyder som et Uddrag af en Lærebog i Etik, ikke?“

„Ja, ja!“ sagde han. „Det maa være trængt én ind til selve Marven — *hein?*“

„Og ogsaa i — Blodet — *hein?*“ svarede hun, langsomt og betydningsfuldt, og betragtede ham over Kanten af sin Kaffe-kop. Igen skurrede dette plebejiske *hein* i hendes Øren, og hun kunde ikke modstaa Fristelsen til at lade ham det vide.

„Hvad!“ sagde han forvirret og plumpede igen i. Hun havde udfordret ham, og han vidste det.

„Intet som helst,“ svarede hun med en Venlighed, der dækkede over Sarkasmen. Dog, nu da hun tænkte over det, hun havde engang talt i samme Tone til en Mand af kongeligt Blod, der gjorde sig skyldig i en lignende Vulgarisme. Der var ingen Grund til at halshugge en Mand for et *hvad?* Saa hun vedblev, mere alvorligt: „Idéen maa være ham selv, fuldt ud hans, født med ham, det sande Udtryk for hans inderste Natur, noget han uundgaeligt maa gøre eller have sit Liv forbrudt.“

Hun saa ham ærligt ind i Øjnene. Hun havde talt med Sandhedens blide Ironi, med den retfærdiges blinde Ubarmhertighed. Hun vilde sætte ham paa Prøve ved en Smule Spot, og alligevel, til Trods for sig selv kunde hun ikke andet end være alvorlig og oprigtig overfor ham. Han interesserede hende ikke, som en Mand med personlige eller sociale Muligheder — blot som et levende Unicum. Hun lænede sig dovent tilbage og betragtede ham nøje under de sænkede Øjenlaag med et ligegyldigt Smil, som lagde hun liden Vægt paa, hvad hun havde sagt.

Enten han nu var en gennemført Løgner og Komediant eller sandfærdig og uden Svig — han mødte hendes Blik uden at blinke. Han syntes helt hensunken i sine Grublerier.

„Ja, ja, det er rigtigt, og hvis han har det, hvad saa?“ sagde han.

„Ja — saa en gunstig Lejlighed og Koldblodighed, Menneskekundskab og Kombinationsevne, List og —“ hun tøvede, og ren kvindelig Nysgerrighed fik hende til at tilføje — „og en Kvinde.“

Han nikkede. „Og en Kvinde,“ gentog han grundende, uden at vende det til en Kompliment, hvilket dog laa nær. Der laa et utvivlsomt Alvor bag hvert Ord han sagde, der gjorde Indtryk paa hende.

„De kan udelade List, naar De tager Kvinden med,“ vedblev hun ironisk.

Han forstod, hvad hun mente, og Udfaldet ramte. Men han saa, hvilken Forbundsfaelle hun kunde blive. Han skimtede enorme Muligheder. Hans Hjerter bankede heftigere end den foregaaende Dag, da han stod overfor den gamle Sergent. Her var Skønhed — som han beundrede; Evner — som han trængte til. Hvad kunde han ikke naa, hvor højtflyvende hans Planer end var, med dette vidunderlige Væsen som sin Ven, sin Forbundsfaelle, sin —“ han standsede brat i sine Tanker, thi dette Hus havde en Herre, saavel som en Frue.

„Vi regner med Kvinden,“ sagde han roligt, og dog med et Udtryk af Raadvildhed.

„I Deres Plan?“ spurgte hun skødesløst.

„Ja.“

„Hvor er Kvinden?“ sagde den blide, forvirrende Stemme.

„Her!“ svarede han bevæget, og han troede, det var sandt. Hun stod ved Vinduet og saa tankefuldt ud og ikke paa ham.

„I Pontiac?“ spurgte hun pludselig og vendte sig barnligt overrasket mod ham. „Aa, ja! Jeg forstaar — en af Folket; det gik i Pontiac; men er det klogt? Hun er køn — men er det klogt?“

Hun hentydede behændigt til Elise Malboir, hvis stille Sværmeri hun havde opdaget.

„Hun er den skønneste og klogeste Dame, jeg kender eller kan gøre mig Haab om nogen Sinde at lære at kende,“ sagde han alvorligt med Haanden paa Hjertet.

„Hvor langt vil Deres Plan føre Dem?“ spurgte hun undvigende, mens hendes smaa Fingre rettede paa en Guldhaarnaal.

„Til Paris — til Tuilerierne!“ sagde han og rejste sig.

„Og de drager ud fra Pontiac?“

„Hvad Forskel gør det, Pontiac eller Cannas som den store Mester efer Elba,“ sagde han. „Princippet er det samme.“

„Pengene?“

„Det kommer,“ svarede han. „Jeg har Venner — og Haab.“

Hun lo næsten. Hun blev pludselig slaaet af det fuldstændig barokke ved hele Situationen. Men hun saa, hvor det saarede ham, og sagde straks:

„Selvfølgelig — med det kan man komme langt. Sæt Dem og fortæl mig om Deres Planer.“

Han skulde til at gøre, som hun bad, da hun fik Øje paa den gamle Sergent, nu „General Lagroin“, og Parpon, der kom hastigt op ad Havegangen. Parpon travede mageligt ved Siden af den gamle Mand, der saa ti Aar yngre ud end den foregaaende Dag.

„Deres Hær og Kabinet, Monseigneur!“ sagde hun og gjorde Honnør med en indtagende sarkastisk Bevægelse.

Han saa bebrejdende paa hende. „Min General og min Minister — saa tapper en Soldat og saa kløgtig en Raadgiver, nogen Fyrste har ejet. Madame,“ vedblev han, „kun De er *farceurs*, som intet Mod og ingen Kløgt ejer. Min General har Ar fra Auerstadt, Austerlitz og Waterloo; min Minister er frygtet — i Pontiac. Var han ikke en betroet Ven af den store Seigneur, som han kaldtes her, Deres Monsieur De la Rivières Fader? Har han nogensinde taget fejl i sine Raad til mig? Er noget mislykkedes for os endnu? Madame,“ tilføjede han, lidt svulstigt, „som vi er begyndt, saaledes vil vi ende, sande overfor vore Principer og —“

„Og Mændene i Kongens Gaard,“ sagde han udfordrende.

„Pardon, Kejserdømmets Mænd, Madame, som Tiden og vort Liv vil vise . . . Madame, maa jeg takke Dem for Violerne, De sendte mig sidste Søndag.“

Hun beundrede den Behændighed, hvormed han greb netop det rette Øjeblik til at takke hende for Violernerne, den store Kejserers Blomster.

„Mine Kuber skal ikke være tomme for Bier — eller Honning,“ sagde hun med en Hentydning til Kejserdømmets Bier, og hun berørte let hans Arm med en indtagende, yndefuld Bevægelse.

„Madame — aa, Madame!“ svarede han, og hans Øjne blev fugtige.

Hun bød Tjeneren føre Lagroin og Parpon ind.

De hilste dybt, først paa Valmond og derefter Madame Chalice. Hun forstod Meningen, og det morede hende. I den gamle Mands Øjne læste hun hans Soldaterforagt for Kvinder og hans nytændte Ærbødighed og Kærlighed til Valmond. Lagroin bar endnu den gamle Gardes Uniform, og paa Brystet havde han det hellige Baand, Valmond havde givet ham Dagen før.

„Naa, General!“ sagde Valmond.

„Sire,“ sagde den gamle Mand, „de spotter os paa Gaderne. Kom til Vinduet, Sire.“

Det „Sire“ lød i Madame Chalice's Øren som Stikordet i et Skuespil; men Valmond var alvorlig og optaget, levede sig helt ind i sin Rolle. Han gik til Vinduet, og den gamle Mand sagde:

„Sire, hører De ikke en Tromme?“

Et svagt tat-tat lød fra Vejen. Valmond nikkede.

„Sire,“ vedblev den gamle Mand, „jeg vilde ikke handle, før jeg havde Deres Ordre.“

„Hvorfra stammer denne Spot?“ spurgte Valmond roligt.

Den anden rystede paa Hovedet. „Sire, jeg véd det ikke. Men jeg husker en Gang, der hændte Kejseren noget lignende. Det var i Tuilerihaven, og fireogtyve Batailloner af den gamle Garde defilerede forbi vor store Fører. En eller anden Daare sendte en Gadedreng, udklædt i Uniform, hen foran et Musikkorps, og saa —“

„Det er godt, General,“ sagde Valmond, „jeg forstaar. Jeg

vil gaa ned i Landsbyen — hvad, Monsieur?“ tilføjede hao og vendte sig mod Parpon.

„Sire, der staar én bag disse Spottere,“ svarede den lille Mand sagte.

Valmond vendte sig mod Madame Chalice. „Jeg kender min Fjende, Madame,“ sagde han.

„Deres Fjende er ikke her,“ svarede hun venligt.

Han bøjede sig over hendes Haand og nikkede til Lagroin og Parpon, at de kunde gaa.

„Madame,“ sagde han, „jeg takker Dem. Vil De modtage en Erindring om ham, vi begge elsker, Frankrigs Martyr og Ven?“

Han tog fra sit Bryst et lille Miniaturmaleri paa Elfenben af Napoleon og rakte hende det.

„David malede det,“ vedblev han. „De vil se, det er autentisk. Se paa Bagsiden.“

Hun saa og hendes Hjerter bankede en Kende hastigere.

„Det blev malet, mens han levede?“ sagde hun.

„Til Kongen af Rom,“ svarede han. „Adieu, Madame. Atter takker jeg Dem, for vor Sag, saa vel som for mig selv.“

Han vendte sig fra hende. Hun lod ham naa Døren.

„Vent, vent!“ sagde hun med ét, med et pludseligt Lys i Øjnene — hendes Fantasi var sat i Bevægelse. „Sig mig, sig mig Sandheden. Hvem er De? Er De virkelig en Napoleon? Jeg kan være en trofast Forbundsfælle, men jeg fordrer det; sig mig Sandheden. Er De —“. Hun tav brat. „Nej, nej, sig mig intet,“ tilføjede hun hastigt. „Hvis De ikke er det, vil De selv fælde Dommen over Dem. Jeg vil ikke forlange andet Bevis end Sergent Lagroin. Det er endnu i det Smaa, men De spiller et frygteligt Spil. Staar det Dem klart, hvad der kan ske?“

„I den Stund, De forlanger et endeligt Bevis, skal De faa det,“ sagde han, næsten brutalt. „Jeg gaar nu for at møde en Fjende.“

„Hvis jeg nu forvandlede den Fjende til Ven —“ sagde hun.

„Saa havde jeg hverken List eller Vold nødig.“

„Vold?“ sagde hun spørgende. Det besynderlige ved det fik hende til at smile.

„Om en Uge vil jeg have fem Hundrede Mand.“

„Drømmer!“ tænkte hun og rystede tvivlende paa Hovedet. Men hun skiftede Sind, da hun atter kastede et Blik paa Elfenbens Portrætet.

„*Au revoir*,” sagde hun. „Kom herop og lad mig høre om Spotterne. Heldet vil følge Dem — Sire.“

Og dog vidste hun ikke selv, om hun troede, han var Sire eller Synder, Adelsmand eller Komediant, da hun saa ham gaa ned ad Højen med Lagroin og Parpon. Men hun havde Portrætet. Hvorfra havde han faaet det? Naa, det var ligegyldigt, det var hendes nu.

Nysgerrig efter at høre yderligere om Begivenhederne nede i Landsbyen lod hun sin Vogn køre frem og kom langsomt forbi Louis Quinze i det kritiske Øjeblik. Folk var stimlet sammen, og Dreng, ja selv Kvinder, lo og sang spottende Stumper af „Vive Napoléon!“ — Som Latterliggørelse af Begivenhederne den foregaaende Dag, marcherede en lille Dreng med trekantet Hat af Papir og hjemmelavede Distinktioner frem og tilbage med en Kæphest mellem Benene, og med en anden foran sig, der slog paa Tromme og skulde forestille Lagroin. Børnene var godt indøvede, thi netop da Valmond kom derhen med Lagroin og Parpon ved sin Side, bød den lille „Valmond“ Trommeslageren: „Spil op for Hæren!“

Mængden veg tilside, skræmte og tavse ved Gaarsdagens Helts stærke, lynende Blik. Den gamle Sergent saa sig vildt omkring, mens Parpons Øjne lyste som i djævelsk Fryd.

Valmond gik hen imod Smaadrene.

„Mine Børn!“ sagde han venligt, „I har ikke lært jeres Lektie rigtigt. Jeg skal lære jer det.“ Han tog Papirhattene af deres Hoved. „Jeg skal give jer noget bedre.“ Han tog Kæphesten, Trommen og Bliksablerne. „Jeg skal give jer noget bedre.“ Han lagde Hattene paa Jorden og Legetøjet ovenpaa,

og Parpon bøjede sig og satte Ild til Papiret. Valmond stod en Stund og betragtede Baalet, mens han spredte Penge blandt Mængden og gav Drengene et Par Sølvmonter. Saa pegede han paa det med en dramatisk Bevægelse og sagde:

„Mine Venner, mine Brødre, Franskmænd, vi vil tænde større Baal end dette. Eders unge Seigneur har søgt at vise mig en Ære denne Eftermiddag. Jeg takker ham, og han skal til rette Tid faa Bevis for mine venlige Følelser. Og nu staar det hver af jer frit at drikke et Krus af vor gode Værts Vin. Mine Børn,“ tilføjede han og vendte sig mod de smaa Spottere, „kom hen til mig i Morgen, saa skal jeg vise jer, hvordan man bliver Soldat. Min General vil lære jer, hvordan man handler, og jeg skal lære jer at tale som Soldater.“

Næsten øjeblikkelig lød de gamle beundrende Raab. Midt under den muntre Larmen gik de tre sammen ind i Hotellet, som i et Skuespil.

Da de gik op ad Trappen, hviskede Parpon til den gamle Soldat, der barsk førte Haanden til Fæstet af den smukke Kaarde, Valmond havde givet ham samme Morgen — thi da Lagroin saa sig tilbage, opdagede han den unge Seigneur, der stod og lo ondsksfuldt som af Glæde over den Fortræd, han havde voldt.

Den Aften, Klokken ni, gik den gamle Sergent til Herregaarden, bankede paa og blev ført ind i et Værelse, hvor den unge Seigneur, Medaillon og Advokaten befandt sig.

„Naa, General,“ sagde De la Rivière og rejste sig med overdreven Høflighed. „Hvorned kan jeg tjene Dem? Vil De tage Plads?“ Han viste med Haanden mod en Stol.

Den gamle Mands Læber var sammenpressede, ubevægelige, og han ænsede ikke den gæstfri Opfordring.

„Monsieur,“ sagde han, „De har i Dag kastet Skarn paa min ophøjede Herre. Han er af kongeligt Blod og kan ikke kæmpe med Dem. Men jeg, Monsieur, hans General, forlanger Satisfaktion — Kaarder eller Pistoler!“

De la Rivière satte sig, lænede sig tilbage i Stolen og lo.

Uden et Ord traadte den gamle Mand et Skridt frem og slog ham i Ansigtet med sit røde Bomulds Lommetørklæde.

„Tag saa det, Monsieur,“ sagde han, „af en, som kæmpede for Napoleon I og vil kæmpe for denne Napoleon mod Bagvaskelsens Tunger og Taabernes Gerninger. Jeg dræbte en Gang to Prøjsere, fordi de sagde, at den store Napoleons Skjorte stak frem under hans Vest. De kan finde mig i Louis Quinze,“ tilføjede han, før De la Rivière, halvtkvælt af Raseri, var kommet paa Benene; saa drejede han paa Hælen og forlod Værelset.

Den unge Seigneur vilde følge efter ham, men Advokaten lagde beroligende sin Haand paa hans Arm, og Medallion sagde: „Kære Seigneur, De kan da ikke slaas med ham. De vil kun blive til Latter for Sognet.“

De la Rivière fulgte deres Raad, og om Søndagen lettede han sin Hjerter for Madame Chalice ved Kaffen. Imod hans Forventning lo hun højt af det; saa beroligede hun hans saarede Følelser og gav ham samme Raad som Medallion. Og da Valmond befalede den gamle Sergent at tie, blev der ikke mere ud af det den Gang. Men gemt var ikke glemt, og det vidste Valmond fuldt saa vel som den unge Seigneur.

SYVENDE KAPITEL.

Det var ingen Spøg af Valmond, at han i Løbet af fjorten Dage vilde eller kunde samle fem Hundrede Mand. Lagroin og Parpon arbejdede ivrigt, hver paa sin Maade — Lagroin aabent, barskt og bydende, og Parpon snedigt, behændigt og hemmelighedsfuldt. To Dage før Johannes Døberens Festdag foretog de

sammen en Ekspedition gennem Sognet for at skaffe fire Rekrutter. Hvis de kunde hverves, vilde mange andre, der og i Nabosognet, følge efter. Det var Muroc, Kulsvieren, Duclosse, Mølleren, Grovsmeden, Lajeunesse og Kalkbrænderen Garotte, alle ansete Mænd blandt deres Lige og meget indflydelsesrige.

Lagroin spottede over, at han samtidig maatte være Rekruterings-Sergent og General. Men det trøstede ham at tænke paa, at den store Kejser til Tider selv havde hvervet Soldater, at han selv efter Friedland var blevet optaget i den gamle Garde af Kejseren — at Davoust havde kaldt ham Broder, at Ney havde delt hans Aftensmad og sovet under samme Tæppe som han. Parpon havde med Glæde gjort det hele Arbejde alene, men han vidste, at Lagroin var af stor Virkning i sin Uniform.

De eftertragtede Forbundsfæller samledes ofte ved Middagstid i José Lajeunesse's Smedie. Det var en lille Klike af jævne Folk, ligesom Præstens Klike repræsenterede Pontiacs Aristokrati — med Medallion som Bindeled.

Buer og Flagstænger blev rejst for at smykkes til Festdagen og Brædestabler til Glædesbaal var samlet paa Højderne omkring Landsbyen. Glæde og Velvillie herskede overalt — Høstudsigterne var lyse og denne Festdag bragte altid enfoldig Fryd og Jubel med sig. Sogn besøgte Sogn, men da Pontiac laa saa afsides, var den sin egen Glædes Maal og kun faa tog derfra, skønt mange kom tilrejsende fra Ville Bam-bord og andre Steder for at tage Del i *la fête*. Da Lagroin og Dværgen naaede Smediens Dør, hørte de Lajeunesse's høje Latter.

„Hør!“ sagde Parpon. „Hør, hvor man flaar sine Stemmebaand!“

„Hvis han er forstandig, vil jeg gøre en Kaptajn ud af ham,“ svarede Lagroin.

„De kan smede ham til Kaptajn paa hans egen Ambolt.“

De traadte ind i Smedien. Lajeunesse lænede sig leende mod Bælgen og holdt et Jern i den spruttende Ild. Muroc sad paa Kanten af Kølekarret, og Duclosse paa en Sæk af sit eget

udmærkede Mel. Garotte var den eneste af de fire, der ikke var til Stede.

Muroc var en Spøgefugl, en barsk, plump Fyr, sort af sin Haandtering, med store, rullende Øjne. Undertiden kunde han være vanskelig at gøre tilpas, men syntes han om én, var han straks oplagt til Løjer. Han kunde godt lide Parpon og lod aldrig en Lejlighed gaa til at lære af Dværgens hvasse Vid.

„Nej, dog, se!“ udbrød han og rejste sig med forstilt Ærefrygt da han saa dem. Saa vendte han sig mod sine Kammerater. „Børn, Børn, Hatten af Hovedet! Her er Monsieur Talleyrand, hvis jeg ikke tager meget fejl. Op med dig, Møller, og støv din Mave af. Lajeunesse, tør Ansigtet med Skødeskindet. Bøj Hovedet, I Taaber!“

Med ironisk Højtidelighed hilste de tre Parpon og Lagroin. Den gamle Sergent blev hed i Kinderne, og hans Haand søgte Kaardeheftet — men han havde lovet Parpon intet at sige, før de havde noget at holde sig til, og han vilde staa ved sit Ord. Saa stillede han sig i stiv militærisk Positur. Dværgen hilste de andre, lige saa gravalvorligt som Kulsvieren, og sagde med en Haandbevægelse:

„Bliv I kun siddende, Børnlille, og Gud være med Eder. I har Ret, Sortfjæs! Jeg er Monsieur Talleyrand, Statsminister.“

„Fanden, mener I!“ udbrød Mølleren.

„Saa, saa!“ sagde Lajeunesse spottende, „har I ikke hørt det sidste ny? Fanden er død!“

Dværgen stak sin Haand i Lommen. „Stakkels Faderløse,“ sagde han og luntede over til Grovsmeden og stak ham et Par Sølvmonter i Lommen, „jeg ser, han ikke har efterladt sig stort. Modtag min ringe Gave.“

„Er Fanden død?“ udbrød Muroc, „saa vil jeg gifte mig med hans Datter.“

Parpon klavrede op paa en Stabel gamle Vognhjul og begyndte at synge med et djævelsk Grin. Øjeblikkelig tav de tre

Spøgefugle og lyttede til, mens Grovsmeden mekanisk drog Bælgen.

O Møller hvid, giv mig din Datter,
aa, giv mig din søde Suzon!
O Møller kær, du staar dig,
for jeg ejer Slottet ved Malmaison.

Sorte Kulsvier, du faar hende ikke,
du aldrig skal faa min Suzon —
En Pose med Mel — og en Sæk med *carbon!*
Non, non, non, non, non, non, non, non!

Se blot paa dit Ansigt, min *fanfaron*,
Min Datter og du er som Nat og Dag.
Non, non, non, non, non, non, non, non,
Bliv du i dit Slot ved Malmaison.
Non, non, non, non, non, non, non, non,
du aldrig skal faa min Suzon.

Parpons Stemme var et bedre Vaaben end hans hvasse Tunge, for den var frem for alt overtalende. For et Par Aar siden havde ingen nogensinde hørt ham synge. Ved et Tilfælde havde de opdaget det, og senere sang han kun sjælden for dem, og aldrig, naar de ventede det. Han var maaske Minister hos en Tronfølger eller en Daare, men nu var han kun den gaadefulde Parpon, der betog dem. Al den Sjæl han ejede lyste nu i hans Blik, som paa den Dag, da han sang udenfor Louis Quinze.

Et Ansigt kom pludseligt til Syne i en lille Dør lige overfor ham. Kun Parpon saa det. Det var Madelinette, Lajeunesse's Datter, der havde en smuk Stemme. Mere end en Gang var Dværgen standset paa sin Vej forbi Smedien for at høre hende synge. Hun sang kun de gamle *chansons* og Jægerens Sange, men langt mere rent og fuldtonende end nogen i Sognet, og Præsten kunde kende hendes Stemme blandt de andre ved Kirkesangen. Hun havde lært en Smule, men det havde kun vist hende, hvad det *kunde* blive til og fyldt hende med Længs-

ler, der gjorde hende ulykkelig. Hun kunde ikke give sine Følelser Udtryk i Sang; der manglede noget, hun vidste ikke hvad. To Gange før havde hun hørt Parpon synge — ved Sörgemesen, da Møllerens Kone blev begravet, og han, uden at ænse Verden, lod sin skønne Stemme lyde i al dens Fylde og Pragt — og saa den uforglemmelige Aften foran Louis Quinze. Hvis han blot vilde lære hende sine Sange, lære hende de rige Orgeltoner! Parpon gættede hendes Tanker. Naa, han skulde se, hvad der var at gøre, hvis Grovsmeden svor til Valmonds Fane.

Han tav.

„Det er lige saa godt som den kære Caron, *vivandière* ved Tredie Armékorps. Ja, saa sandt jeg lever, jeg tror, det er bedre — næsten!“ sagde Lagroin og nikkede beskyttende. „Hun trak mig ud under en fordømt Russers Hest — han red mig ned, før han fik min Bajonet i Leveren. Caron! Caron! Aa, ja; tapre Caron! min kære Caron!“ sagde den gamle Mand, smilende gennem det Lys, Sangen havde kastet over de svundne Aar.

Parpons elskværdige Spot var ikke uden Virkning paa Kulsvieren og Mølleren, men heller ikke Sangen havde lydt for-gæves, og dyb Beundring stod skrevet paa deres Ansigter, medens Grovsmeden, med et Suk, vendte sig mod Ilden og sagte trak Bælgen.

„Smed,“ sagde Parpon, „I har en Fugl, der synger.“

„Jeg har ingen Fugl, der synger saaledes, skønt den har kønne Toner, min Fugl.“ Han sukkede igen. „Hør Smed,“ sagde Grev Lassone, da han var her paa Fiskeri, „den Stemme hører hjemme i et Slot, sagde han. Tag den ud af Skoven og lær den noget, sagde han, og den faar hele Paris efter sig. Det sagde han til mig, en fattig Smed, der kun har sit daglige Brød og Kærnemælk og en hundred Dollars om Aaret, og en Slurk Brændevin, naar det kan falde sig.“

Kulsvieren faldt ind: „Du skal ikke glemme, hvad du faar ud over Betalingen for Skoen, der faldt af. Guds gode Gaver,

godt Smør og Æg ved Højtiderne, Smed. Jeg selv gav dig. Du har dit, Lajeunesse.“

„Vistsaa, og ingen andre end dig selv og Madelinette til at tære paa det, Kæmpe,“ sagde den tykke Møller.

„Ja, Gud ske Tak, vi har ingen Nød!“ sagde Grovsmeden og rettede sig — det var ham en særlig Glæde at blive kaldt Kæmpen, skønt mange ironisk kaldte ham *le petit enfant*.

Lagroin blev utaalmodig. Han kunde ikke se Hensigten med alt dette og skulde lige til at hviske til Parpon, da den lille Mand ved et Blik bød ham tie, og han ærgrede sig videre i Tavshed.

„Hør, Smed,“ sagde Parpon, „Eders Fugl skal lære at synge, og til sin Tid skal hun komme til Paris.“

„Snak!“ sagde Duclosse.

„Hvad fejler I, Parpon?“ udbrød Kulsvieren.

Smeden saa paa Parpon, uroligt, ivrigt. Men ved Døren blev et andet Ansigt blegt af Spænding. Parpon vendte sig hastigt derhen.

„Hør her, Madelinette,“ sagde han sagte.

Den unge Pige traadte indenfor og gik hen til sin Fader. Lajeunesse lagde sin Arm om hendes Skulder.

„Ud med Sproget, Parpon!“ raabte Grovsmeden hæst — hans Datters Stemme havde sunget sig ind i det inderste af hans primitive Sind.

„Jeg vil først lære hende at synge; saa skal hun til Quebec og senere til Paris, min Ven,“ svarede han.

Den unge Piges Øjne blev store og straalende af Glæde. „Aa, Parpon — gode Parpon!“ hviskede hun.

„Men Paris! Paris! Det er dog den tykkeste, jeg endnu har hørt,“ udbrød Kulsvieren, og Mølleren trommede med Fingrene paa sin Mave.

Parpon slog ud med Haanden. „Se I efter Ormene i Melet, Duclosse, og I, Sortfjæs, maa hellere lade klogere Folk om det. Hør, Smed,“ vedblev han, „hun skal til Quebec og

derefter til Paris.“ Han sprang ned fra Vognhjulene og ud midt i Stuen. „Vor Herre vil gøre det for Eder. Jeg svarer for ham, og hvem kan bevise, Parpon nogensinde har løjet?“

Grovsmedens Haand sluttede sig fastere om Datterens Skulder. Han rystede af Ophidselse.

„Er det sandt? Er det sandt?“ spurgte han, og Sveden perlede paa hans Pande.

„Han sender Madelinette dette,“ svarede Dværgen og rakte den unge Pige en lille Pose Guld. Hun veg tilbage, men Parpon gik hen til hende og tvang hende blidt til at tage imod den.

„Luk den op,“ sagde han. Hun adlød, og Smedens Øjne blændedes af Gullet. Muroc og Duclosse kom nærmere og kigede. Og en lille Tid stod de der og betragtede det med undrende Udraab.

Saa kløede Lajeunesse sig i Hovedet. „Ingen gør noget for intet,“ sagde han. „Hvilken Hest skal jeg sko for det?“

„La, la!“ sagde Kulsvieren og stak en Tømmelfinger i Siden paa Smeden, „ræk du ham bare din lykkelige Haand — saadan!“

Duclosse var mere alvorlig. „Det er Guds Villie, at du skal blive Marchal eller Hertug,“ sagde han hviskende til Smeden. „Du kan ikke sige Nej; det er Guds Villie, og du maa bære det som en Mand.“

Barnet var mere klarsynet; maaske var det Kunstnertemperamentet, der gjorde hende skarpsindig.

„Fader,“ sagde hun, „Monsieur Valmond har Brug for dig som Soldat.“

„For mig,“ raabte han forbløffet. „Hvem skal saa sko Hesten? Hvem skal bruge Stokken for Præsten, naar der er Slagsmaal blandt Flodmændene? Men — mangen en Gang sagde min Kone, min gode Florienne, til mig: José — José Lajeunesse, med din Brystkasse burde du mindst være Korporal.“

Parpon gjorde Tegn til Lagroin.

„Korporal! Korporal!“ udbrød Lagroin, „om en Uge er I

Løjtnant, og en Maaned vil gøre Eder til Kaptajn, og bedre endnu, maaske —“

„Bedre endnu — det var som Pokker!“ udbrød den forbavsede Kulsvier.

„Bedre endnu — maaske Marketender?“ sagde Mølleren og slikkede sig om Munden.

„Bedre endnu,“ svarede Lagroin og rettede sig stolt. „Ja, ja, min Kære, I har store Ting i Vente. Jeg har Kommandoen over Hæren, og min Herre har givet mig frie Hænder. Aa, hvilken Glæde engang igen at tjene en Napoleon! Hvilken Glæde. Aa, Gud, hvor jeg husker —“

„Bedre endnu — hva’?“ gentog Duclosse, der svedte saa Melet paa hans Ansigt blev til en Skorpe.

„General eller Guvernør,“ sagde Lagroin. „De første skummer Fløden. Men hver eneste Mand maa elske sin Fører og tjene ham med Blod og Bajonet og marchere den hele Nat, om det bliver nødvendigt, og bakse med Kanoner, og sko en Hest — trække Proppen af en Flaske eller koge Kartoffler, hvis *det* behøves, og være Husar eller Tirailleur eller ligge i Skyttegraven. Ja, saadan er det — ingen Stolthed uden Kærligheden til Frankrig og Sagen og —“

„— og Monsieur Valmond,“ sagde Kulsvieren underfundigt.

„Og hans Majestæt Kejseren!“ raabte Lagroin, næsten vildt.

Han mødte Parpons Blik og stak straks Haanden i Lommen.

„Aa, det er en Kammerat! Intet er for godt for hans Venner, for hans Soldater. Se her!“

Han tog ti Guldstykker op af Lommen. „Det er intet, sagde Hans Excellence til mig, men fortæl mine Venner, Monsieur Muroc og Monsieur Duclosse og Monsieur Garotte, at det er Knapperne i mine Sergenters Uniform, og at min Kaptajnsuniform har ti Gange saa mange Knapper. Sig dem, sagde han, at mine Venner skal dele alt med mig, at Frankrig trænger til os, at Pontiac vil blive kaldt Heltenes Vugge. Sig dem, at jeg kommer til dem Klokken ni i Aften, og vi vil sværge hinanden Troskab.“

„Og en Pokkers god Tale var det!“ udbrød Mølleren, hvis Fingre kløede efter Guldstykkerne.

„Vi bliver jo snart Kaptajner — hva’?“ spurgte Muroc.

„Saa hurtigt jeg har lært jer at styre et Kompagni,“ svarede Lagroin vigtigt.

„Jeg var Patriot i 37,“ sagde Muroc. „Jeg gik mod Englænderne; jeg holdt en Bro to Timer. Jeg har mit .Gevær endnu.“

„Jeg er Patriot nu,“ sagde Duclosse ivrigt. „Hvorfor Fanden ikke først gaa løs paa Englænderne og saa tage til Frankrig og prygle Orleans’erne!“

„Det er en letsindig Bande, Orleans’erne; de kunde finde paa at slaa igen,“ sagde Muroc med et svagt Grin.

„Hvad Fanden venter du dig?“ raabte Grovsmeden og trak voldsomt i Bælgen i sin Ophidselse, mens han stadig havde den anden Arm om Datterens Skulder. „Tror du, vi kommer til at danse ind i Tuilerierne? Det bliver en kraftig Aareladning, og vi skal besørge den!“

„Godt, mine Igler!“ sagde Parpon, „I skal faa Blod at drikke. Men vi lader Englænderne være. Først Frankrig; bag- efter vil vore Hunde snappe efter Flaget paa Fortet derovre.“ Han nikkede mod Quebec.

Lagroin gav saa Muroc og Duclosse hver fem Guldstykker i Haanden og sagde:

„Jeg tager Eder i Prins Valmonds Napoleons Tjeneste, og I sværger herved at tjene ham trofast og være rede til at udgyde eders Blod for hans Ære og for Frankrig, og I lover ogsaa at kræve den samme Troskab og Lydighed af alle Mænd, der staar under eders Befaling. Sværg!“

Der var en kort Tavshed, thi den gamle Mand havde talt med en svæbnsvanger alvorlig Klang i Stemmen. Det var ingen Komedie, men den blodigste Alvor.

„Sværg,“ sagde han igen. „Hæv eders højre Haand.“

„Top!“ sagde Muroc. „Ad Helvede til med Kulsvieriet! Jeg vil vaske mit Ansigt.“

„Der er min Haand paa det,“ sagde Duclosse, „men den Slynge! Pétrie vil faa mit Arbejde, og jeg vilde hellere klynges op af Orleans'erne end opleve det.“

„Indtil jeg ikke har mere Luft i Lungerne!“ svarede La-jeunesse og hævede sin Haand. „Hvis han holder Ord overfor min Madelinette.“

„Paa min Ære som Soldat,“ sagde Lagroin og gjorde Korsets Tegn.

„Gud bevare os alle!“ sagde Parpon. Paa et Vink af Dvær-gen trak Lagroin en Feltflaske Kognak og fire Blikbægre, der passede ind i hinanden, op af Lommen. Han rakte hver et og skænkede dem fulde til Randen. Saa fyldte han sit eget og spildte en Smule paa Filspaanerne paa Gulvet. De andre gjorde det samme, uden at vide hvorfor.

„Hvad er det for?“ spurgte Mølleren.

„For at vise den lille Korporal, den kære Korporal Violet og mine Kammerater i den gamle Garde, at vi ikke glemmer dem!“ udbrød Lagroin.

Han drak langsomt med Hovedet bøjet langt tilbage, og da han var færdig, gjorde han hastigt omkring — to Taarer randt ned ad hans Kinder.

Mølleren tørrede medføhlende sine Øjne, Kulsvieren rystede paa Hovedet til Smeden som for at sige „Arme Djævel!“ og Parpon fyldte straks Glassene igen. Madelinette rakte Flasken til den gamle Sergent. Han saa venligt paa hende og klappede hende paa Skulderen. Saa hævede han sit Glas.

„Aa, den tapre Caron, den kære Lucette Caron! Aa, den Gang hun trak mig frem under den russiske Hest!“ Han smilede fraværende. „Hvem ved? Maaske, maaske — igen!“ tilføjede han.

Saa, pludselig, som slaaet af det tragikomiske ved sine Erin-dringer, rettede han sig og udbrød:

„For hende vi elsker højest“

Kulsvieren drak og smækkede med Tungen. „Ja, ja,“ sagde han

og saa beundrende ned i Bægret, „det er som Moders Mælk. Min Øjsten, hvor jeg dog elsker hende!“

Mølleren skævede mod den aabne Dør. „Elise!“ sagde han med Følelse og drak ud.

Smeden kyssede sin Datter, og hans Haand hvilede paa hendes Hoved, da han hævdede Bægret, men han sagde ikke et Ord.

Parpon drak et Par Draaber og hældte saa Resten paa Jorden, som om det, han elskede højest, var der nede; men hans Blik var rettet mod Dalgrothe Bjerget, som hun kunde se gennem den aabne Dør.

„Frankrig!“ raabte den gamle Soldat rungende og drak ud.

OTTENDE KAPITEL.

Den Aften mødtes Valmond og hans tre nye Rekrutter, og desuden Garotte, Kalkbrænderen, i Smedien og svor den store Sag Troskab. Lajeunesse blev, i Kraft af sin Stilling i Sognet og tidligere Soldatertjeneste, gjort til Kaptajn og de andre Serjenter i Kompagnier, der først skulde hverves og formes. Kalkbrænderen var en tør, mager Mand af uanselig Vækst, han hostede en Kende mellem hver Sætning, og naar han ikke talte, havde han den Vane at nynne for sig selv, som Undskyldning for sin Tavshed. Der var ingen Melodi eller Rytme i den Nynnen, det var blot en ubestemmelig musikalsk Udladning. Han var paa Nippet til at tage det højtidelige fra Edsaflæggelsen ved denne sin Vane. Hans Arbejde havde givet ham et magert, indskrumpet Udseende; hans Haar var strittende og stift og rejste sig under Huen, som om det var levende. Han var paa sin Vis ikke blottet for kunstnerisk Snille, og ved alle Fester og

ationale Højtidsdage fandt han paa nye Forlystelser. Med Blik for grovkornet Humor havde han dannet et Selskab af komiske Masker, Kalathumpianerne kaldet, i Smag med de gamle Pantomimer i hans elskede Dauphiné.

„Javel, javel,“ sagde han, da Lagroin opfordrede ham til at sværge Huldskab og Troskab i den halvt oplyste Smedie. „*Brigadier, vous avez raison,*“ tilføjede han med en velkendt Sangs Ord. Saa nynnede han lidt og hostede. „Vi maa have en Forestilling“ — han nynnede igen — „vi maa gribe dem — røre dem naar de er bløde af Violiner og Sang — tra, tra la, tra la tra la!“ Saa, henvendt til Valmond: „Vi gjorde det hedt i Dauphiné for de Taaber, der kæmpede mod den lille Korporal!“

Han vedblev sin besynderlige Tale med at udvikle en Plan om at gøre et Kup for Valmond, naar hans Kalathumpianere drog gennem Gaderne om Aftenen Johannes Døberens Dag.

Med sammenpressede Hænder sang Rekrutterne:

Naar Kampen vel er stridt

Allons gai!

Saa hjemad, hjem i Ridt,

hvis vi slap fri den Dag,

Ma luronne lurette.

Vi ler ad Saar og Slag,

Ma luronne luré

og hænger Hat paa Knag

Ma luronne luré.

Grovsmedens Kæmpeskikelse, hans Kærlighed til Datteren, hans enfoldige, absolutte Tro paa denne nyvakte Kærlighed til Fædrelandet, hans bløde og samtidig hidsige Sind, hans eksplorative Temperament og Kæmpekræfter — alt dette gjorde, at Valmond straks følte sig tiltrukken af ham, paa sin Vis lige saa stærkt som af Præsten og Advokaten. Han havde i de sidste Dage haft lange Samtaler med dem begge, om alt undtagen personlige Anliggender. De vilde betragtet det som et groft Brud paa Etiketten at spørge ham ud om, hvad han selv undgik at

tale om. Han beundrede dem oprigtigt, omend han undertiden halvt vemodigt, halvt polisk lo ved sig selv, naar han tænkte paa deres simple Tro til ham.

I Skumringen Aftenen før Johannes Døberens Dag gik Valmond, efter en lang Raadslagning med Lagroin og Parpon, ned gennem Landsbyen til Smedien for at tale med Lajeunesse. De, der genkendte ham i Forbifarten, tog deres *bonnets rouges* af og sagde „God Aften, Deres Højhed“ eller „Monseigneur“ eller „Gud velsigne Deres Excellence“, og en Klynge jublende Floddrivere, som havde faaet en Del at drikke, kaldte ham General og vilde absolut omfavne ham og bød ham Kognak af deres Blikflasker.

Gamle Madame Dégardy's Tilsynekomst gav denne godmødige Overrumpling en anden Karakter. Gennem mange Aar var hun, Vinter og Sommer, kommet og gaaet til Sognet, klædt i Laser og Pjalter, med Mandfolke-Vandstøvler og Hue. Hendes graa Haar hang om Hovedet i indfiltrede Lokker, hendes Underlæbe var skudt vredt frem og hun saa sig om med sine hastige, flakkende Øjne, mens hun ryddede Vejen foran sig med sin hvasse Tunge, der bed og sved som Parpons. Over Armen bar hun en lille Kurv med Kager og *confitures*, som hun troede, hun solgte — men der var faa, der købte af Tosse-Joan. Den tykke Stok, hun førte med sig, var af lige saa kraftig en Virkning som hendes Tunge, og da Flodmændene omringede hende, harmløst spottende, brugte hun den uden at lægge Fingrene imellem og af et godt Hjerte. — „Det vil gavne deres Sjæl,“ sagde hun, „siden Præsten er alt for mild, Jomfru Marie velsigne ham vidt og bredt!“

Hun traadte overalt i Skranken for Præsten, og han var paa sin Side venlig mod det hjemløse Væsen, hvis Historie selv han ikke kendte, med Undtagelse af et Par Smaatræk, som han havde meddelt Valmond i deres sidste Samtale.

Som ung var Madame Dégardy smuk og oversværmet. Hendes Elskede havde forladt hende og i sin sindsyge Forbitrelse og Fortvivlelse var hun flygtet fra Landsbyen og forsvundet; ingen vidste, hvad der var blevet af hende, skønt en omstrej-

fende Jæger erklærede at have set hende i de fjerne Bjerge, der strækker sig mod Syd, og at hun, der levede med en barbarisk Bjergbo, der selv længe havde været forstødt af sin Slægt, Men det var blot et Rygte, og efter femogtyve Aars Forløb kom hun tilbage til Pontiac, halvt vanvittig, og levede atter blandt sine Bysbørn; og Parpon og Præsten drog Omsorg for, at hun ingen Nød led i de strenge Vintre.

Valmond lod Flodmændene om at klare sig overfor hendes Stork og hvasse Ord gik videre mod Smediens røde Glød, der lyste bag Vinduet. Da han kom nærmere hørte han en ejendommelig blød og klangfuld Stemme, og en anden mere almindelig stemte i ved Sangens Omkvæd:

„Aa, Rytter, se Baalets Gnister og Lyn,“
 — Flyv bort, mit Hjerte, flyv bort! —
 Men mørkt er Rytterens taagede Syn.
 — Flyv bort, mit Hjerte, flyv bort! —
 „Aa, Rytter, se — fjernt, der ved Kløftens Rand,
 Min Faders Smedies blodrøde Brand.“
 — Flyv bort, mit Hjerte, flyv bort! —

„Aa, Rytter, hør Amboltens syngende Klang.“
 — Flyv bort, mit Hjerte, flyv bort! —
 Den Rytter ej ænsed' den kaldende Sang.
 — Flyv bort, mit Hjerte, flyv bort! —
 „Aa, Rytter, hør Bælgens brølende Sus,
 Min Fader jer venter ved Smediens Hus.“
 — Flyv bort, mit Hjerte, flyv bort! —

„Aa, Rytter, ser du din Elskede præd?“
 — Flyv bort, mit Hjerte, flyv bort! —
 Og nu synger Rytteren jublende ud:
 — Flyv bort, mit Hjerte, flyv bort! —
 Aa, vildt han rider i Stormnattens Vejr,
 I Smediens Lys staar hans Hjertenskær.
 — Flyv bort, mit Hjerte, flyv bort! —

Som Akkompagnement slog én sagte paa Ambolten, og Bæl-

gen blev trukket i Takt. Han standsede et Øjeblik; han vilde nødig afbryde Sangen og aabnede saa stille den øvre Halvdør og lænede sig ind.

Ved Blæsebælgen stod Elise Malboir, køn og stærk, med opsmøgede Ærmer og det sorte Haar tæt om det blussende Ansigt. Hun holdt en Jernstang i den gnistrende Kulild. Bøjet over Ambolten stod Madelinette Lajeunesse og hamrede næsten ømt paa den rødglødende Spids af en lille Stang, hun holdt fast i en Tang. Jernhamrens Slag mod det smidige Metal havde en sløret Sølvklang, og Gnisterne fløj omkring som muntre Ildfluer. Hun lavede to Kroge til Køkkemuren; hun var dygtig ved Ambolten og kunde sko en Hest, om det skulde være. Hun var kun halvt vendt mod Valmond, men han skimtede Ansigtets og Halsens rene Linier, det næsten beaandede Udtryk i hendes Ansigt, der dannede en levende Kontrast til Elises overstrømmende frodige Sundhed og Energi, og halvt mutte Mine. Det var et Billede af Arbejdet og Livet.

Tanken jog gennem Valmonds Sind. Han var ansvarlig, paa en Maade, for disse to unge Pigers Lykke. Han havde lovet at gøre en Sangerinde af den ene, at sende hende til Paris — vakt vilde, ærgerrige Drømme om Berømmelse og Lykke tillive i hendes Sind — Drømme, som, hvordan det saa gik, kun lidet vilde komme til at svare til Virkeligheden: fantastiske Syner af Erobring og gyldne Dage, der var blottede for Duften af den vilde Tjørn og Violerne, der nu omgav hende — kun tunge Parfumer, som strømmende fra Haremkvindens Vifte og yppige Boudoirers enerverende Pragt — thi alt det havde hun læst om.

Valmond havde, uden at tænke over det, gjort stærkt Indtryk paa Elises letbevægelige Sind. Hver ubetydelig Opmærksomhed havde hun gengældt med halvt undselige, halvt udfordrende Blikke; ved hastig Rødme, der siden det Kys, han havde givet hende, den Dag, de først saa hinanden, var blevet et Tegn paa den Feber, der brændte hende i Blodet — ved ængsteligt og dog dristigt at møde ham paa Vejen — ved hvile-

løse Nætter og halvt nynnende, halvt tavse Dage. Hun havde i sit Sind bevaret hvert Ord, han havde sagt hende; hans talende Haandtryk, hans farverige Samtaler med Onklen, den gamle Soldats begejstrede Hyldest til hans Storhed — og der var ikke det Sted i Stuen, hvor han havde siddet eller staaet, som ikke var blevet hende helligt — hun, det viltre Pigebarn, hvis Tilbedere kunde tælles i Dusinvis. Da Præsten og hendes Moder tilskyndede hende til at gifte sig, havde hun truet med at ægte den tykke Duclosse, Mølleren, der mindst tre Aar havde bejlet til hende paa sin klodsede Maade, saafremt de ikke lod hende i Fred. Ilden, der brænder sig selv op, hvis den ikke kaster sin Glød over Menneskets Sjæl og Aasyn, var i hendes Aarer, og hun var rede til at følge Valmond paa hans Bud. Hun kunde i Begyndelsen ikke indse, at hvis han virkelig var en Napoleon, var hun ikke en Kvinde for ham. Grebet af den egenmægtige, frygtløse Aand, hvis Navn er Elskov, mægtede hendes Blik ikke at trænge ud over hendes egen snevre Verdens Grænser.

Elise standsede med Haanden paa Stangen, der drev Blæsebælgen, da hun saa, at Valmond iagttog dem fra Døren. Han hilste dem, da Madelinette vendte sig mod ham, idet hun standsede midt i et Slag paa Jernet.

„Aa, Monseigneur!“ sagde hun uvilkaarlig og tav saa forvirret. Elise rørte sig ikke, betragtede ham kun med Øjne, der var lutter Glød, mens hun snart blev bleg, snart rød. Med en hastig Bevægelse strøg hun Haaret fra Ansigtet, og da han traadte indenfor og lukkede Døren bag sig, trak hun Bælgen som for at kaste klarere Lys over Rummet. Ilden blussede op, men sorte Skygger lagde sig over Krogene. Valmond tog igen Hatten af og sagde ceremonielt: „Mademoiselle Madelinette, Mademoiselle Elise, afbryd dog ikke Deres Arbejde. Lad mig sidde her og se til.“

Han tog en Cigaret frem og gik over mod Ildstedet for at tænde den ved det rødglødende Staal i Gløderne, da Elise greb en Stump Træ, stak den ned i Ilden og holdt den hen imod Cigaretten, idet hun sagde:

„Aa, nej, Deres Excellence — tag denne!“

Da Valmond rakte Haanden ud for at tage den, hørte han en Lyd, som et hæst Aandedrag, og vendte sig hastigt, men hans Haand berørte Elises Fingre og greb uvilkaarligt om dem, og hendes hede, livfulde Temperament jog igennem ham. Han sendte hastigt sit Blik mod hende med pludselig, ildfuld Magt. Et Sekund stirrede de hinanden i Øjnene i altopslugende Liden-skab. Saa ligesom rev han sig ud af en Drøm og slap hendes Haand med et „Pardon — mit Barn!“

I samme Nu gav et Skrig Genlyd i Smedien. Madelinette stod lamslaaet af Rædsel, med Øjnene naglet til noget, der sad sammenkrøbet ved Siden af en Stabel Vognhjul et Par Skridt derfra — et Væsen med indfiltrede Haartjavser, brændende Øjne og satanisk Ansigt. Skikkelsen rejste sig og sprang hen-imod hende med et graadigt Hyl. Med fortvivlet Hastighed fo'r Valmond frem og greb ham — halvt Menneske, halvt Dyr — ved Struben. Madelinette faldt halvt afmægtig mod Ambolten og Elise ilede hende, skælvende og forvildet, til Hjælp.

Valmond var i en Kæmpes Greb, og hvor meget han end anspændte sine Kræfter kunde han ikke modstaa Angriberens jernhaarde Tag. De faldt sammen paa deres Knæ og brødes med afsindig Vildskab et Minut, mens Valmond fortvivlet kæm-pede for at holde de vældige, knoglede Hænder fra sin Strube. Pludselig rørte Kæmpens Knæ ved den rødglødende Jernstang, Madelinette havde tabt, og med en Snærren slyngede han Valmond mod Ambolten, saa hans Hoved slog mod Jernet med en grufuld, dump Lyd. Saa greb han Stangen og hævede den for at støde den endnu glødende Spids i Valmonds Øjne.

Aarhundreders ubønhørlige Dom syntes at tynde ham i det Sekund. Valmond greb om Kæmpens Haandlede med begge Hænder og tvang sig tilside med en overmenneskelig Kraft-anstrengelse. Hans Hjerte var ved at sprænges, og just da han følte, at alt var forbi, hørte han noget slaa Morderens Hjerne-skal i Kvas, og den vældige Skikkelse faldt som en Sæk tunge Knogler over hans Knæ. Valmond søgte at rejse sig, grebet af en sløv Undren — thi da Vaabnet ramte denne afsjælede Skab-

ning havde han set et andet suse forbi og ramme den modsatte Væg. Et Øjeblik efter blev den døde Mand trukket tilside af Parpon. Han prøvede at komme paa Benene, men følte Blodet flyde ned ad sin Hals og blev elendig og blændet. Bevidstheden svandt fra ham, hans Hoved sank mod en blød Skulder, og langt, langt borte fra hørte han et fortvivlet Udraab: „Han dør! Min Elskede! Min Elskede!“

Rædslen og Dødsfaren havde bragt Elise nær til det eneste Menneske for hende i Verden, ved hendes Bryst hvilede det Ansigt, der var som ætset ind i hendes Blik og Sind.

Parpon stønnede med en underlig Gru, da han drog Liget bort fra Valmond. Et Øjeblik knælede han ved Siden af det formløse Væsen, mens hans Hænder gled over det livløse Bryst.

Snart efter sad de to unge Piger klynget til hinanden i Grovsmedens Stue, og Valmond vendte, rystet og svag, tilbage til Smedien.

I det dæmpede Skær fra Ildstedet knælede Parpon ved Siden af Liget. Da han hørte Valmond komme, rejste han sig.

„De har dræbt ham,“ sagde han og pegede derhen.

„Nej, nej, ikke jeg,“ svarede Valmond. „Der var en, der kastede en Hammer.“

„Der var to Hamre.“

„Var det Elise?“ spurgte Valmond gysende.

„Nej, ikke Elise; det var Dem,“ gentog Dværgen med en uforklarlig Stædighed.

„Nej, har jeg sagt,“ sagde Valmond. „Det var Dem, Parpon.“

„Ved Gud! Det er Løgn!“ raabte Dværgen med en Stønnen. Saa gik han tæt hen til Valmond. „Han var min Broder! Forstaar De ikke?“ spurgte han vildt, med haabløs Elendighed i Blikket. „Forstaar De ikke, det var Dem? Jo, jo! Det var Dem!“

Valmond bøjede sig og greb den lille Mand i sine Arme. „Det var mig, der dræbte ham, Parpon. Det var mig, min Ven. De frelste mit Liv,“ tilføjede han betydningsfuldt.

„Hun kastede, men ramte ikke,“ sagde Parpon. „Hun ved ikke andet, end at hun dræbte ham.“

„Hun maa vide Sandheden.“

„Jeg vil sige hende, at De dræbte ham. Lad mig om det — om det hele, min store Seigneur!“

En halv Time senere havde Advokaten, Præsten og den Lille Apoteker hørt Historien, som Dværgen fortalte den, og Valmond vendte tilbage til Louis Quinze som en Helt. I flere Timer stod Landsbyfolkene under hans Vinduer og hyldede ham.

Parpon sad længe hensunken i mørk Tavshed ved hans Side, men saa hævede han sin Røst og begyndte sagte at synge en Klagesang over den store, plumpe Skikkelse, der laa alene i et Skur tæt ved den forladte Smedie:

Børn, Huset er tomt,
Huset bag det høje Bjerg;
Ensomt og tyst er det tomme Hus.
Der er intet Ansigt i Døren,
Ilden er slukt paa Arnen.
Kom, her uden for Laagen,
Lille gode Folk fra de Røde Bjerger.

Hvor er den vilde Hund flygtet hen?
Hvorhen den hastige Fod?
Hvor er Haanden, der fandt den gode Frugt
Og sankede de helbredende Urter?
Hvor er Stemmen, der vaagnede ved Gry,
Tungen, der var de vilde Dyrs Gru?
Kom, og lyt ved Laagen,
Lille gode Folk fra de Røde Bjerger.

Sangens Patos fik næsten den Lyttende til at vige tilbage, saa umiddelbar og indtrængende lød den. Da Klagen tav, var der længe stille. Saa sagde Valmond:

„Han var Deres Broder, Parpon — hvorledes? Fortæl mig det hele.“

Dværgen saa hen for sig.

„Det var i det fjerne Land,“ sagde han, „i Bjergene, hvor det Lille gode Folk lever. Min Moder ægtede en Udstødt. Men, han var grusom, et Dyr! Min Broder Gabriel blev født, han var en Kæmpe, hans Sind var uklart og vildt. Saa fødtes jeg, saa lille, med Hovede som en Tønne og lange Arme som en Gorilla. Vi strejfede om i Bjergene, Gabriel og jeg. En Dag blev min Moder afsindig, fordi min Fader slog hende, forlod os og kom til — —“ Han afbrød sig, tøvede et Øjeblik. „Saa slog Gabriel Manden, og han døde, og vi begravede ham, og min Broder forlod mig ogsaa, og jeg var alene. Nogen Tid senere kom jeg til Pontiac. En Gang kom Gabriel ned fra Bjergene, og Lajeunesse brændte ham med et glødende Jern, fordi han havde skaaret Hul i hans Blæsebælg om Natten for at sove i den. I Dag kom han tilbage for at gøre noget frygteligt mod Smeden eller Datteren, og De har set — aa min stakkels Gabriel, og jeg dræbte ham!“

„Jeg dræbte ham,“ sagde Valmond — „Jeg, Parpon, min Ven.“

„Min stakkels Daare, min vilde Hund!“ klagede Dværgen.

„Parpon,“ sagde Valmond med ét, „hvor er jeres Moder?“

„Det er ligegyldigt. Hun har glemt — hun har ingen Nød.“

„Hvis hun nu saa ham!“ sagde Valmond prøvende — han havde pludselig faaet den Tanke, at Moderen til disse Guds Vanskabninger var Madame Dégardy.

Parpon sprang op. „Hun faar ham ikke at se! Aa, De ved det! De har gættet!“ udbrød han.

„Stol paa mig.“

„Hun faar ham ikke at se. Hun faar intet at vide,“ gentog Dværgen, og hans Øjne sank tilbage i deres Huler i Rædsel.

„Husker hun Dem ikke?“

„Hun husker ikke den levende, men hun vilde genkende den døde. Hun faar intet at vide,“ sagde han igen.

Saa greb han Valmonds Hand og kyssede den, og travede uden et Ord ud af Stuen — en latterlig, en gribende Skikkelse.

NIENDE KAPITEL.

Nu og da kom Maanen frem i den skyfulde Nat og Luften var mild og blid. Parpon lod Landsbygaden bag sig, og kom efter at have gaaet en halv Fjerdingsvej eller mere til et Sted, hvor et rødt Lys skinnede frem bag en lille Høj. Han standsede et Øjeblik som for at tænke sig om og lytte, saa klavrede han op ad Skrænten og saa ned. Ved Siden af en endnu rygende Kalkovn brændte et forladt Baal af røde Kulgløder. Kalkbrænderens lille Hytte laa bag det i en Hulning, og bag den igen var en lille Tilbygning, et Slags Skur eller Stald. Derhen sneg Dværgen sig; et Øjeblik standsede han og lyttede ved Hyttens Dør.

Han bøjede sig ind i Skurets Mørke og kaldte sagte og blidt. Dæmpet Hundeknurren svarede ham. Han traadte indenfor og talte til dem.

„Saa, saa! Gode Hunde! Musket, Coffee, Filthy, Jo-jo — saa, saa, rolig, i Fjolser!“ De store Dyr snusede til ham og sprang op ad ham og peb lykkeligt. Han følte sig frem langs Væggen og tog noget Seletøj ned og spændte det, uden at tænde Lys, paa Hundene — blot Remme over Skuldrene og Bringen og Skagler — kaldte dem haardt til Tavshed og førte dem ved Halsbaandet ud i Natten. Han standsede igen for at lytte. Straks efter trak han Hundene over Vejen og spændte dem for et fladt Køretøj, uden Hjul eller Skinner, som Garotte brugte, naar han slæbte Kalk og Sten. Det var ikke saa tungt som ellers Køretøjer af den Art, og ved et hastigt Raab fra Dværgen, fo'r Hundene af Sted. Uset ilede en dunkel Skikkelse efter dem og holdt sig omhyggeligt i Skyggen af Træerne langs Vejkanten.

Dværgen førte Hundene ned ad en ensom Sidevej til Landsbyen og kom til det Skur, hvor det uhyggelige Væsen, han havde kaldt Broder, laa. Han følte efter et Sted, hvor der var et løst Bræt, tvang det tilside og et til med sine stærke Hænder og

kravlede derind. Han kom ud igen med Liget og slæbte det i sine senede Arme hen til Stenslæden: en Myre der bar en Kæmpe. Han dækkede Ansigtet til og vendte tilbage til Skuret; saa lagde han sin Frakke mod Bræderne for at dæmpe Lyden og hamrede dem til igen med en Sten og udslettede Sporene i Græsset omkring. Da han vendte tilbage, saa han, at Hundene krøb sammen i Skræk — en af dem havde blottet den døde Mands Ansigt med Snuden, og Døden udøvede sin uhyggelige Magt over dem. De klumpede sig sammen, peb og trak i Se-lerne. Med et Par overtalende Ord satte han dem atter i Gang.

Den forfølgende, aarvaagne Skikkelse fulgte efter i nogen Afstand; op ad Vejen, videre over de smaa Høje, videre over de større trak Hundene støt deres uhyggelige Fragt. Og en Gang holdt Kusken dem an og satte sig i det mørkegraa Støv ved Siden af Liget.

„Hvorhen gaar du, Dværg?“ spurgte han.

„Jeg gaar til det gamle Hus,“ svarede han sig selv.

„Hvad henter du dør?“

„Jeg drager ikke did for at hente. Jeg giver.“

„Hvad giver du?“

„Jeg gaar for at sætte en tom Kurv ved Døren og Lygten, som Bodens Ejer gav Bissekræmmeren i Hænde.“

„Hvem er Bissekræmmeren, Pukkelryg?“

„Han er Bissekræmmeren, der bærer Sækken paa sin Ryg.“

„Hvad har han i Sækken?“

„Han har, hvad Bodens Ejer gav ham — thi han havde ingen Penge og intet Valg.“

„Hvem er Bodens Ejer, Dværg?“

„Bodens Ejer — Bodens Ejer er den, der er Fader til Dværge og Engle og Børn — og Daarer.“

„Hvad sælger han, stakkels Mand?“

„Han sælger Seletøj til Mennesker og Kvæg, og vi giver vort Liv for det.“

„Hvad fører du med dig, Dværg?“

„Jeg fører en Sjæls Seletøj hjem.“

„Er det værd at føre hjem?“

„Øjnene ledes ved Synet af det gamle Seletøj paa Vejen.“
Skikkelsen, der var fulgt efter, hørte det og ynkede ham.

Det var Valmond. Han var fulgt efter, draget af Parpons Afskedsord da han forlod Hotellet, og var opsat paa at følge dette besynderlige Togt til Enden, skønt Saaret i hans Hoved smertede, og han knap var blevet sig selv igen efter den grufulde Hændelse. Men, sagde han til sig selv, der er Ting, man kun én Gang faar at se i det store Spil, og det er Umagen værd at se dem, selv om Livet af den Grund bliver kortere.

Det underlige Følge bevægede sig op over Højderne, indtil det omsider naaede Dalgrothe Bjerget. Paa en af Højene ved Bjergets Træ stod de Røde Duers Klippe. Det var Dværgens hemmelige Tilflugtssted, hvor ingen nogensinde forstyrrede ham, thi det Lille gode Folk fra de Røde Bjerge (fra hvem det sagdes han stammede) mødtes dér, og ingen var dristig ved at vove sig nær. Jorden deromkring og et Stykke længere nede tilhørte Parpon — det var en Arv efter den unge Seigneurs Fader.

Det var altsammen Bjerge, Kløfter, Vandløb og susende Græner. Ved Morgen bølgede Taagerne overalt saa langt Øjet rakte, blaa, graa, amethyst, en spillende, sart Farvepragt. De høje Bjerge fulgte hinanden som et mægtigt bølgende violblaat Hav, og hvert Bjergs mindre Sænkninger og Højder gik op i den store harmoniske Helhed. Ved Foden af en stejl Bjergvæg var Strømhvirvlen, hvor Parpon i den yderste Fare havde frelst De la Rivières Fader og modtaget denne ensomme Egn som Belønning. Det var for Dværgen hans anden Verden, hans virkelige Hjem — her levede han sit eget Liv, og herhen havde han bragt den Døde for at stede ham til Hvile.

Hundene trak deres uhyggelige Fragt til en lille Højslette nær de Røde Duers Klippe, og Parpon samlede og tændte et Baal af sødt duftende Cedertræ. Saa gik han til Hytten og kom tilbage med Spade og Skovl. Ved Foden af en stor Gran begyndte han at grave. Som Arbejdet skred, brød han ud i en Slags Klagesang, af en smertefyldt Blidhed. Støttet mod en Klippe ikke langt der-

fra saa Valmond til, mens den lille Mand med de lange Arme gravede den bløde, vellugtende Jord op, frodig og frugtbar af Aarhundreders visne Blade og Blomster. Træerne svajede og bøjede sig mod hinanden og mumlede, som talte de om denne underlige Graver. Baalet sendte sit røde, glødende Skær tværs over Kløften paa de fjerne Graner, og mægtige flakkende Skygger, der saa ud som vigende Aander, der bivaanede den ensomme Ligbegængelse. Nu og da fløj en Fugl af Reden, vækket af Flammen eller en Knitren i Vedet, og Vildænderne baskede som mørke Skygger ned gennem Passet, som Heltesjæle paa Vej til Valhalla. Naar en Ugle tudede eller en Ulv hylede langt borte, fik den højtidelige Stemning Uvirkelighedens Præg.

Valmond saa til som i en Drøm, og et Par Gange følte han sig underlig svag og trak Kappen tættere om sig, som om han frøs — en kvalmende Luft strøg forbi og syntes at fylde hans Lunger med Gift.

Omsider var Graven gravet; Dværgen klædte den med Blade og bløde Fyrregrene og bar Liget derhen. Han sænkede det langsomt, ubehændigt derned. Saa dækkede han det helt til; kun det store, uskønne Ansigt lod han fri, og knælede ved Randen og saa medynksfuldt paa det.

„Gabriel, Gabriel!“ udbrød han, „sandelig, din Sjæl er lykkeligere uden dit Seletøj! Jeg dræbte dig, og du dræbte, og de, vi elsker, dør ved vor egen Haand. Men nej, jeg lyver — jeg elskede dig ikke — du var saa grim og vild og grusom. Stakkels Dreng! Du var en Daare og en Morder. Du vilde dræbe min Prins, og saa dræbte jeg dig!“

Han rokkede frem og tilbage i haabløs Sorg og udbrød igen: „Har du ingen at begræde dig i den hele Verden, undtagen den, der dræbte dig? Er der ingen til at ønske dig lykkelig Rejse til det gamle Hjem? Skal du kastes bort som en gammel Sko, og ingen vil sige — Skomageren, der dannede dig, maa drage Om-sorg, hvis du var misdannet og ikke gik den lige Vej, men handlede ilde? Aa, er der ingen til at begræde dig, undtagen den, der dræbte dig?“

Han bøjede sig tilbage og sendte sin Klage ud i de høje Bjerge, som en angerfuld, forpint Sjæl.

Valmond kunde ikke længere tavs se til og traadte hastig frem. Hundene gøede, da de saa ham og blev saa stille; og Dværgen saa op, da han hørte Trin.

„Endnu en er kommet for at begræde ham, Parpon,“ sagde Valmond.

Et Udtryk af Forvirring og Jubel brød frem i Parpons Øjne. Saa udstødte han en sær, vild Latter, hans Ansigt fortrak sig, Taarerne strømmede ned ad hans Kinder — han kastede sig for Valmonds Fødder og omfavnede grædende hans Knæ —

„Aa — aa, min Prins, store Broder, du er ogsaa kommet! Aa, du kendte den lange Vej opad Bjerget! Du er kommet til en Daares Begravelse. Men han havde en Moder — ja, ja, en Moder! Alle Daarer har Mødre, og de skal begraves vel. Kom, aa kom, og bed sagte Bønnen, og jeg vil dække ham til.“

Han gik for at kaste Graven til, men Valmond stødte ham blidt tilside.

„Nej, nej,“ sagde han, „det tilkommer mig.“ Og han begyndte at kaste Jord paa.

Da de forlod Graven, brændte Baalet lavt; de havde talt længe. Ved Foden af Bjergene saa de sig tilbage. Dagen begyndte at gry over Dalgrothe Bjerget.

TIENDE KAPITEL.

Da den Lille Apoteker, Præsten og andre næste Dag i det straalende Solskin aabnede Døren til Skuret og blottede deres

Hoved i den store Mesters Nærværelse, saa de, han var draget derfra. Den døde Kain var gaaet bort — hvem kunde sige hvorledes eller hvorhen. Laasen sad endnu i Døren. Væggene var urørte, der var intet Vindue. Han var forsvundet, lige saa gaadefuldt som han var kommet.

Hele Dagen undersøgte Folkene Stedet, og betragtede med overtroisk Ærefrygt Skuret, hvor den Døde havde ligget, og Stedet i Smedien, hvor det fortaltes, at Valmond havde dræbt Kæmpen.

Den næste Dag var Johannes Døberens Fest. Der blev holdt Messe i Kirken; hele Sognet var der og Valmond og Lagroin i fuld Uniform.

Fade med indviet Brød gik rundt mod Slutningen af Guds-tjenesten, som det er Skik paa den Dag; og det var med en sælsom Følelse, der ofte senere vendte tilbage, at Valmond hørte sin General sige højtideligt:

Hellige Brød, jeg tager dig;
hvis jeg dør pludselig,
tjen mig som Sakramente.

Mens manges Blikke nysgerrigt hvilede paa ham, tog ogsaa han Brødet og gentog de hellige Ord.

Hele Dagen gik med Forlystelser og Processioner. Landsby-folkene var muntert pyntede med Rosetter og brogede Baand, Blomster og Pilekviste, og slentrede ustandselig enkelvis eller i Flokke frem og tilbage i Landsbygaden under Æresporte af Efeu, hvor Tricoloren og det engelske Flag i smuk Fordragelighed vajede Side om Side. Ambolte med Krudt imellem blev fyrede af med en glødende Jernstang og lokkede ved de mægtige Brag for-nøjede Tilskuere til Smedien. Paa Højen ved Siden af Præste-gaarden stod en lille Kanon, der stammede fra Slaget ved Ticonde-soga, og dens støjende Salutskud besvaredes fra Herregaarden af et endnu ældre Stykke Skyts. Tredsindstyve af Valmonds Re-krutter marcherede frem og tilbage gennem Landsbyen under Kommando af Grovsmeden Lajeunesse og fyrede med munter

Foretagsomhed Salver af i Luften og vigtede sig overfor Mængden i deres enfoldige Forfængelighed med stolte Miner og nedladende Nik.

Tidligt om Aftenen velsignede og tændte den gode Curé et stort Glædesblus foran Kirken og øjeblikkelig skød et andet Baal frem fra en Høj paa den anden Side Landsbyen. Saa tændtes Baal paa Baal, indtil hele Landsbyen laa i ét Flammeskær. Den Skik var en Overlevering fra gamle Dage, da Baalene efter afaltede Tegnesystemer sendte Lyn-Bud over de store Floder og Søer og fra Bjerg til Bjerg.

Højt oppe mod Dalgrothe Bjerget lyste en flammende Stjerne, gaadefuld og rød. Valmond saa den fra Vinduet og vidste, det var Parpons Vagtbaal ved hans Broder Gabriels Grav. Hoved-Processionen begyndte, da Baalene tændtes. Sagte syngende gik Kordrenge og Acolyter i lange Kjortler foran den andægtige Præst og fromme Troende og unge Knøse til Hest, med flyvende Baand, der bar Bannere og Skrin. Marchaller holdt Orden i Rækkerne, og fire vaagede stadig over en pragtfuld Vogn, lutter Udskæring og Forgyltning — Sognets nedarvede Pragtstykke — hvori der sad en skøn Ynglingeskikkelse, der forestillede Johannes Døberen, med langt gyldent Haar og et snehvidt Lam ved sin Fod. Den primitive Symbolik var afstemt med næsten poetisk Forfinelse og gav det uskyldige Optog som et Pust af Arkadiens Aand.

Efter denne halvt-religiøse Procession kom, ud paa Aftenen, Garottes Kalathumpianere. De stod paa tre lange Skuffer, hver trukket af fire Heste, to sorte og to hvide. Det var et fremmedartet barokt Optog, kostumeret ganske planløst — Klovner, Satyrer, Konger, Trolde, Soldater, Barbarer. Mange bar hæslige Masker, og et Par mægtig høje Skeletter havde Dødningehoveder med tændte Lys indeni. Marchallerne var Pierrot'er og Kloverner paa lange Stylter og ragende som Aander op over Mængden. Det var muntre, fantastiske Galninge, der sang de mest sindssvage og taabelige Viser med løjerlige Omkvæd og Genta-gelser. Sidste Linie i hvert Vers var Begyndelsen til det næste:

A Saint Malo, beau port de mer,
Trois gros navir' sont arrivés.

Trois gros navir' sont arrivés
Chargés d'avoïn, chargés de blé.

En Time eller mere fornøjede de de enfoldige Tilhørere med deres fantastiske Sange. Omsider holdt de udfor Louis Quinze. Vinduerne i Valmonds Værelser var oplyste og til det ene var en Stang fastgjort. Pludselig forstummede Kalathumpianerne — og deres Anfører, en Slags fed Konge, raabte:

„Se der, mine larmende Børn!“ Det var den opfindsomme Kalkbrænder, der talte. „Hvad kommer I her for, mine muntre Masker?“

„Vi er langsvejs fra Hjemmet; vi leder efter vor Broder, Deres Majestæt,“ raabte de i Kor.

„Ha, ha! Hvordan ser jer Broder ud, gale Hunde?“

„Hans Ansigt er som Elfenben, hans Øjne som Fakler, og han bærer et Sværd af Sølv.“

„Men hvorfor Pokker er hans Ansigt som Elfenben, *mes farons*?“

„For at han ikke skal rødme over os. Han er en stor Seigneur,“ raabte de til Svar.

„Hvorfor er hans Øjne som Fakler, I Landstrygere?“

„For at vise os Vejen hjem.“

Valmond kom frem paa Balkonen.

„Hvad ønsker I, Børn?“ spurgte han.

„Broder,“ sagde den groteske Anfører, „vi er faret vild. Vil I vise os Vejen hjem?“

„Det er en lang Rejse,“ svarede han i deres Billedsprog. „Der er høje Bjerge at vinde over; der er maaske vilde Dyr paa Vejen, og Stormene stryger ned fra Højderne.“

„Vore Hjerter er stærke, og I har et Sølvsværd, Broder.“

„Jeg kan ikke se Eders Ansigter og vide, om I taler sandt, Børn,“ svarede han.

I samme Nu fløj deres Klædningsstykker til alle Sider, Maskerne faldt af, og Dødningshovederne rullede hen ad Jorden; Marchallerne kastede Stylerne fra sig og paa Skufferne stod tredive Mand med militærisk Holdning, Bøsse i Haanden og Kokarde paa Huen. I samme Øjeblik udfoldedes ogsaa et Flag — Tricoloren — paa Stangen udenfor Valmonds Vindue. Trommehvirvler hørtes nede fra Gaden, og straks veg Mængden tilside for tresindstyve bevæbnede Mænd, der marcherede i Roder under Lagroins Kommando, medens Lajeunesse kom fra den modsatte Kant med tresindstyve andre — alle tavse indtil de naaede Skufferne og langsomt tog Opstilling omkring dem.

Valmond iagttog dem anspændt og Tilskuerne var meget stille, thi dette havde Virkelighedens Præg og var ikke Komediespil. Nogle af Soldaterne havde Uniform, gamle Militsuniformer eller Oprørernes fra -37; andre, mindre heldige, havde lange Skafte-støvler over Benklæderne, Bælte om Livet og tilknapet Frakke. Paa hver eneste Hue sad den Napoleon'ske Kokarde.

„Mine Børn,“ sagde omsider Valmond, „jeg ser, at Eders Hjerter er stærke og Eders Legemer sande Mænds. Vi har svoret hinanden Troskab og paa Eders Hue bærer i Tegnet paa vor Pagt. Lad os begynde vor Rejse hjemad. Jeg vil komme ned iblandt Eder, og jeg vil føre Eder fra Pontiac til Havet og samle Kammerater, mens vi drager frem. — Saa over Havet til Frankrig — saa til Paris og Tuilerierne, hvor en Orleans, en Usurpator har taget en Napoleons Plads.“

Han gik ned og besteg den ventende Hest. I det Øjeblik viste De la Rivière sig paa Balkonen og traadte frem og sagde:

„Mine Venner, véd I, hvad det er, I gør? Det er Daarskab. Denne Mand —“

Han kom ikke længere. Valmond gav Lagroin et Tegn med Haanden, og Trommerne begyndte at lyde. Saa red han ned foran Lajeunesse's Mænd, de andre sprang af Skufferne og indtog deres Pladser, og snart marcherede den lille Hær, i Rader paa fire, gennem Landsbyen.

Dette var den officielle Begyndelse paa Valmonds fantastiske

Togt mod Kejserdømmet. Folket havde et Ord, og det havde en Mand — og de saa ikke ud over Øjeblikket.

Da de marcherede forbi Elise Malboirs Hjem, stod den unge Pige i Skæret fra et Baal ved Siden af Ovn, hvor Valmond først havde set hende. Om hende laa Aftenens dybe Ro, mættet af den tilstundende Høsts søde Duft. Han blottede Hovedet for hende og saa for Tricoloren, som Lagroin havde hejst paa en høj Stang foran Huset. Elise rørte sig ikke, hverken nejede eller hilste, men stod tavs — fortryllet. Hun levede i en Drøm. Denne Mand, der red i Spidsen for de enfoldige Landsbyfolk, var en Del af hendes Syner, og i det Øjeblik blev hun ikke vakt af den drømmende Ekstase, hendes nyfødte Kærlighed havde draget hende ind i.

Paa Valmond virkede dette Møde med levende, dragende Magt. Han hørte igen hendes Stemme, der raabte i Smedien: „Han dør! Aa, min Elskede! Min Elskede!“

Han var nu opslugt af sit fantastiske Eventyr. Helt betaget af dets Aand vilde han tappert føre det tilende, nyde hvert Skridt fremad, enten det nu blev Komedie eller Tragedie. Og dog, hele Dagen, siden han havde smagt det hellige Brød, havde de Ord lydt i hans Øren:

Hellige Brød, jeg tager dig;
hvis jeg dør pludselig,
tjen mig som Sakramente.

Det slog ham i det Øjeblik, hvor usikkert det hele var. Hvad gjorde han? Lige meget — det var et Spil, hvor intet var sikkert — intet uden denne Pige. Hun vilde, det vidste han, opgive alt for ham med en altbeherskende Lidenskabs Hengivelse.

Madame Chalice — — Aa, hun var en Del af dette dumdristige Syn, denne Drøm om Kejserdømmet, dette inspirerende Spil! Men Elise Malbour var selve Livet, fuldtud, ægte, urokkelig. Hans hele Sind var opfyldt af dette straalende dristige Eventyr; han troede paa det, han brændte sine Skibe jublende,

ligeglad — det betød Sejr eller Dom. Men det var et Tærningekast — havde Skæbnen kastet dem mod ham?

Han saa opad Bakken mod Manor House. Der var selve Livets Essens — Skønhed, Talent og den Drømmerens Genialitet, han selv ejede. Men der var stænget for ham — Tronfølger eller Daare! Madame udspurgte ham som Ven, ikke som Fjende; hun taalte ham paa Grund af visse Egenskaber, hun havde set hos ham, for hans øjensynlig oprigtige Kærlighed til Sagen — men det var alt. Og dog levede hun altid i denne hans Drøm, og han følte, det altid vilde være saaledes — hun var den uopnaaelige, ufortjente, mere dragende end Sagen selv — den Sag, for hvilken han vilde ofre — hvad vilde han ofre? Tiden vilde vise det.

Men Elise Malboir, frodig, sand og skøn i sin Naturs sunde Styrke — der ingen anden Drøm havde end Kærlighed — hun havde ikke Del i hans Eventyr, men i den Livets Aand, der kan bringe den Ringeste som den Højeste Livets lykkelige Realiteter.

ELLEVTE KAPITEL.

Det var disse Følelsers levende Magt, der, senere, drog Valmond mod Asken af Baalet, i hvis Skær Elise havde staaet. Landsbyen var ved at falde til Ro; de oprømte Folk var skiltes for at vende hver til sit. Men i et eller to Huse var der Dans, og i Forbigaaende hørte Valmond de *chansons*, der ledsagede deres Danselege — primitive Lege, primitive *chansons*. . . .

I min højre Haand har jeg en Rosenbusk,
 som skal blomstre, Manon lon la!
 som skal blomstre i Maj, i Maj.
 Træd i vor Dans smukke Rosenbusk,
 kom og kys, Manon lon la!
 Kom og kys den, du mest har kær!

Ungdommens Glød og Fryd og letsindige Glæde bar Sangen og Dansen. Disse enfoldige Mennesker vilde tage til Ægte, avle Børn, arbejde haardt, lyde Kirkens moderlige Bud og til Slut i Fred opgive Aanden, som Slægtens Skik var — men nu og da fødtes der iblandt dem en, der ikke fulgte Slægtens Skik: som nu Madelinette med Talentets Uro i sit Blod og Kunstnertemperamentets Drømmesyner — paa en Gang en Fryd og en Forbandedelse — der hævede hende over Hverdagens Liv, ensom og dog vemodigt lykkelig.

Valmond saa sig om. Hvor det var stille, Elises Hjem, ensomt mellem de fredelige Agre! Men uvilkaarligt vendte han Blikket mod Bakken overfor, hvor han skimtede et oplyst Vindue i Manor House. Maanen hang over Bjergranden og saa fredeligt ud over Verden, som en godmodig Vægter, der fra sin Døraabning ransager den sovende Gade.

Han blev brat revet ud af sine Drømme af Lagroin, der kom ind i den lille Have, og han fulgte den gamle Mand ind gennem den aabenstaaende Husdør. Der var mørkt overalt, men da de traadte ind, hørte de nogen bevæge sig. Straks efter blev en Tændstik strøget, og Elise kom frem med et Lys hævet i Højde med sit mørke Hoved. Lagroin betragtede hende, indigneret forbavset.

„Ser du ikke, hvem her er, Pigebarn?“ spurgte han.

„Deres Excellence!“ sagde hun forvirret til Valmond og bød ham med et Kniks en Stol.

„De maa bære over med hende, Sire,“ sagde den gamle Sergeant. „Hun har ingen Opdragelse faaet, og hun mangler Tone.“

Valmond slog ud med Haanden. „Snak, vi er Venner. De

er min General; hun er deres Niece.“ Hans Øjne fulgte Elise, da hun satte Æblemost, en lille Flaske Kognak og nogle Kiks frem til dem — Lækkerier, der i dette Hjem, som i de fleste i Pontiac, kun en Gang om Aaret kom paa Bordet.

Valmond og hans General talte længe frem og tilbage, lagde Planer og diskuterede dem, indtil den gamle Mand blev hæs og bleg. Hans Gammelmandstræthed viste med ét Valmond Ironien i hele den vilde Plan. Han rejste sig og førte Lagroin til hans Sovekammer og bød ham Godnat. Da han vendte tilbage, fandt han Stuen tom.

Han saa sig omkring, fik Øje paa en aaben Dør og gik hastig hen imod den. Den førte ind til en lille Trappe.

Han huskede, der var et Værelse i Gavlen, klistret paa Huset som en Slags Efterskrift. Han saa et Lysglimt og gik et Par Trin op. Han stod Ansigt til Ansigt med Elise, der, med Lyset i Haanden skulde til at gaa ned igen.

Et Øjeblik stod hun ganske stille; saa satte hun Lyset paa det tarvelige lille Toiletbord, lavet af Pakkasser og dækket med rent Musselin. Valmond opfattede hver Enkelthed i Stuen i et eneste Blik. Det var meget enkelt og pænt, med den smalle Træseng, den brøstfældige Straa-Gyngestol, det grelle Farvetryk af den hellige Familie — en indviet Palmekvist, et lille Alter for Jomfru Marie. Paa Væggen hang Skørter med paatrykte Farver, et Par Strømper hang over en Stoleryg, og paa Sengen laa nogle Silkebaand. Stilheden, hele Værelsets tillokkende Enkelthed fik ligesom Liv ved den unge Piges Nærværelse, og Blodet steg Valmond til Hovedet og bankede i hans Aarer. Kun Nysgerrighed havde ført ham ind i Stuen; noget andet, mere betydningsfuldt fik ham til at blive.

Elise syntes at læse hans Tanker; hun greb Lyset og kom henimod Døren. Ingen af dem havde talt. Da hun vilde gaa forbi ham, greb han hende pludselig ved Armen. Men ved et Blik mod Vinduet gjorde hun ham opmærksom paa, at der ikke var trukket for. Han vendte sig og blæste Lyset, hun holdt, ud.

„Aa, Deres Excellence!“ udbrød hun skælvende og angst.

„Vi kunde blive set ude fra,“ forklarede han. Hun vendte sig og saa Maanelyset strømme ind gennem Vinduet og tegne sig paa Gulvet som et sølvglitrende Tæppe. Som drevet af en blind, ubevidst Trang til at søge Beskyttelse, traadte hun ind i Maanestriben og blev staaende der, ubevægelig. Synet betog ham og han gjorde en Bevægelse henimod hende. Den unge Pige kom til sig selv og skyndte sig mod Døren. Igen lagde han sin Haand paa hendes Skulder, da hun vilde gaa forbi ham.

„Elise — Elise!“ sagde han. Stemmen var daarende, overtalende og trængte ind i hver en Krog af hendes Sind.

Hans Blod kom pludselig i Kog, og han tog hende lidenskabeligt i sine Arme og kyssede hendes Læber, hendes Øjne, Haar og Hals. I det Øjeblik blev Yderdøren aabnet nedenunder og Lyden af mumlende Stemmer naaede dem.

„Aa Monsieur — aa Deres Excellence, lad mig gaa!“ hviskede hun angst. „Det er min Moder og Duclosse, Mølleren.“

Valmond genkendte Duclosses — Sergent Duclosses — fede, pibende Stemme. Han slap hende, og hun greb Lyset.

„Hvad kan De gøre?“ hviske hun.

„Jeg venter her. Det gaar ikke an, at jeg gaar ned,“ svarede han. „Det vilde betyde den rene Ruin.“

Ruin! Stod hun allerede overfor Ruinen, hun, som for to Minutter siden havde været saa sikker og lykkelig som Fuglen i sin Rede? Han følte øjeblikkelig, at han havde begaaet et Fejlgreb, været grusom, skønt uden at ville det.

„Ruin for mig,“ sagde han straks. „Duclosse er en dum Fyr: han vilde misforstaa det — desertere fra min Hær, og det kan blive skæbnsvangert netop nu. Gaa ned,“ vedblev han. „Jeg venter her, Elise.“

Hun saa paa ham, angst og bange. „Aa, Monsieur, jeg vilde hellere dø, tror jeg, end at De bliver her.“

Men han skubbede hende blidt mod Døren, og et Øjeblik efter hørte han hende tale med Duclosse og Moderen.

Han satte sig og lyttede et Øjeblik. Blodet brændte endnu vildt i hans Aarer. Elise kom tilbage — og saa — hvad saa?

Hun vilde igen være ene med ham i denne Stue, elske ham — frygte ham. Han huskede, han engang som Barn havde set en Bonde slaa sin Hustru, saa hun sank om — og hvordan hun bagefter havde slynget sine Arme om hans Hals og kysset ham, da han bøjede sig over hende, angst for at have dræbt hende. Hele den Scene stod som i et Lynglimt for ham.

Saa kom andre Tanker. Som Madame Chalice havde sagt — han spillede et frygteligt Spil, hvad enten han nu var Fyrste eller Barbersvend. Hvorfor skulde han ikke faa alt ud af det, mens det varede — og saa lade Verden ramle sammen over ham, naar Tiden kom. Hvorfor skulde han staa i en Have, bugnende af moden Frugt, og afslaa at tage det, der fristende laa indenfor hans Rækkevidde, det, som denne dumme Møller nedenunder vilde tage og fortære og gabe over. Det var det afgørende. Vilde hun ikke hellere have ham, Valmond, hvad det end skulde koste, end Mølleren og hans af Kirken velsignede Kærlighed?

Den Tanke greb ham, bemægtigede sig ham helt et Øjeblik. Saa pludselig lød igen de Ord i hans Øren, der den hele Dag havde forfulgt ham:

Hellige Brød jeg tager dig;
hvis jeg dør pludselig,
tjen mig som Sakramente.

De kom og gik en Tid lang i hans Sind, uden at han egentlig forbandt nogen dybere Betydning med dem. Saa vakte de en ny Tanke. Hvis han nu blev — hvis han nu benyttede sig af denne unge Piges Kærlighed til ham? Han saa sig omkring i den lille Stue, der laa saa fredeligt i Maanelyset — de religiøse Symboler, Kyskheden, dens propre, rolige Fattigdom. Han havde kendt Modedamernes Boudoirer og Sovekamre — han havde i hvert Fald set dem. Dér syntes det vellystige, yppige at være en Del af Billedet. Men han var ikke et Dyr, der ikke kunde se, hvad der vilde blive af dette lille Sovekammer, hvis han fulgte

sine vilde Indskydelser. En frygtelig Skæbne kunde ramme hans Pilgrimsfærd mod Kejserdømmet og lade ham fortabt tilbage.

Hvorfor ikke opgive Eventyret og blive i denne stille fredfyldte Ro, og saaledes lukke Verdens Liv og voldsomme Liden-skaber ude?

Pludselig dukkede Madame Chalice op i hans Tanker, han saa hende for sig og vidste, at det, han følte for denne Bondepige, kun havde Rod i én Side af hans Natur. Alt i ham, der var værd at eje — var noget værd at eje? — kom frem under den fortryllende Ynde, som havde ført saa mange Mænd for Manor House Frues Fødder — lige fra Mænd som Præsten og Advokaten, blide, ædelttænkende og belønnede for deres Hengivenhed til den unge Seigneur, der intet vandt ved sine egenkærlige Krav.

Han rejste sig hastigt. Nej, han vilde gaa ud af det med sin Ære i Behold, i Triumf eller Nederlag, for at hædre den Kvinde, der havde vist sig som hans Ven. Lad blot den britiske Regering i Quebec gøre med ham, hvad den vilde — han vilde kun have en Hindring at møde, kun en at lade bag sig. Han vilde ikke give denne unge Pige baade Skammens og Sorgens Byrde. Hendes Kærlighed var i sig selv tung nok at bære. Dette Eventyr var Alvor — en Kugle kunde strække ham til Jorden, et Lovbud tvinge ham til at drage bort — han vilde gaa, nu, straks.

Han vilde aabne Vinduet, da han hørte en Dør blive lukket nedenunder og tungt trampende Fødder udenfor. Han trak sig tilbage og ventede, indtil han hørte Elises Trin paa Trappen. Hun kom ind, uden Lys, og saa ham ikke straks. Han hørte hende aande tungt. Saa traadte han et Skridt frem og sagde: „Jeg er her, Elise. Kom.“

Hun skælvede, da hun kom henimod ham. „Aa, Monsieur — Deres Excellence!“ hviske hun, „aa, De kan ikke gaa ned; Moder sidder ved Ilden. De kan ikke gaa ud den Vej.“

Han tog begge hendes Hænder. „Det gør intet. Stakkels Barn, du skælver jo over det hele! Kom her hen!“

Han drog hende hen imod Sengen. Hun veg tilbage. „Aa, nej, Monsieur, aa — jeg dør af Skam!“

„Det har du ikke nødt, Elise,“ svarede han blidt; og han satte sig paa Sengekanten og drog hende ned ved sin Side. „Lad os sige hinanden Godnat.“

Hun blev meget stille, og han følte, hun rykkede nærmere ind til ham, som om hun gættede hans Tanker og forstod, at hendes Stue ingen Skygge vilde huse næste Morgen og hendes Sjæl ikke tynges af nogen utilgivelig Brøde. En stille Fred fyldte hende med Varme og hun nærmede sig ham igen. Hun vidste ikke, at denne, brændende Tillid nær var blevet hendes Ulykke. Thi al Vildskaben kom et Øjeblik atter op i Valmond, og det lykkedes ham kun at betvinge den ved med en Kraftanstrengelse at rejse sig. Han greb begge hendes Hænder, kyssede hendes Kinder og sagde:

„Adieu, Elise. Gid din Sorg aldrig maa blive større og min Lykke aldrig ringere. Nu gaar jeg.“

Han følte hendes Haand gribe ham ved Armen, som for at holde ham tilbage. Saa rejste hun sig hastigt og gik med ham hen til Vinduet. Hun aabnede det, og han saa ud. Der syntes ingen at være paa Vejen, ingen i Gaarden. Saa svingede han sig udenfor, greb i Vindueskarmen med begge Hænder og lod sig falde ned. Oppefra lød en sagte Hulken, og et Øjeblik saas Elises taarevædede Ansigt i Maaneskinnet.

Han gik ikke straks ud mod Vejen, men klatrede over et Gærde tæt ved, skraaede over en Hømark og naaede uset, troede han, tilbage til Landsbyen.

Men en Dame, der spadserede paa Vejen med en gammel Herre, havde set og genkendt ham. Synet fik hende til at knytte Hænderne i Vrede og hun følte dyb Afsky.

„Hvar ser De efter?“ spurgte hendes Ledsager, der var nær-synet.

„Efter Maanestraalernes underlige Spil. Skygger gør mig undertiden helt bange, min kære Advokat.“ Hun gøs.

„Kære Madame!“ sagde han varmt, medfølende.

TOLVTE KAPITEL.

Solen sank over Bjergene som en søvnig Dreng, der gaar til Ro, blussende og træt efter Dagens Lege. Landsbyfolkene var oppe ved Dalgrothe Bjerget og holdt Øvelser med Valmond. Hver Aften, naar Folkene ved Høslættet lagde Leen, naar Møllehjulet standsede og Angelus Klokkerne tav, marcherede Mændene op i Bakkerne, hvor den begejstrede Lykkeridder havde slaaet Lejr.

Telte, Bøsser, Ammunition kom frem for Dagens Lys, som altid naar Krigstrompeten lyder. Alt synes Fred, men pludselig, ved det vilde Raab, bryder Barbaren i Mennesket frem og er rede — og jo mere primitive Vaabnene er, jo vildere er Sindet, der fører dem.

Der kom nu Rekrutter fra alle Sogne, og foruden dem, der kom om Aftenen for at excercere, var der andre, der altid opholdt sig i Lejren. Kalkbrænderen havde forladt sin Brændeovn og boede ved Dalgrothe Bjerget med sine Hunde; Mølleren forsømte sin Gerning, og Lajeunesse var ikke længer at finde i Smedien, undtagen efter Mørkets Frembrud; da kunde man se det røde Lys fra Ilden til Midnat. Han var Kaptajn for et Kompagni om Dagen og Vaabensmed om Natten.

Valmond var ikke længer fantastisk i Paaklædning, Tale og Optræden. Han var lykkelig, ivrig, snart oprømt, snart nedtrykt, foruroliget eller munter. Han kunde ikke selv forstaa disse Stemningssvingninger. Han havde ikke følt sig ens to Dage i Træk siden den Aften, de begravede Gabriel i den tunge, fugtmættede Bjergluft. Undertiden var han saa underfuld let om Hjertet og klarhovedet og havde kun lykkelige, lokkende Drømme — til andre Tider var han tung i Sind og utilpas og forfulgtes af bange Anelser. Han bekæmpede sin Nedtrykthed og var altid munter og livlig overfor sine Mænd. Han tænkte hverken paa Fortiden eller Fremtiden, men levede fra Dag til Dag i sin spændende Rolle og undrede sig, om mon alligevel ikke hele denne Ekspedition, ved en lykkelig Skæbne, kunde føre ham selv til Tuileriernes Gemakker.

Fra den første Dag, da han samlede disse Bønder om sig og, næsten mod deres Villie, overbeviste Landsbyens kloge Hoveder, var dette fantastiske Togt efterhaanden blevet den levende Virkelighed for ham. Han havde overbevist sig selv — han følte, at han under større Forhold kunde samle Tusinder om sig, hvor han nu fandt Snese — ved en god Slags Hjælp. Ja, og var denne Vej da ikke god nok? spurgte han sig selv.

Der var andre, hvem denne stadig mere levende Virkelighed var Kilde til Bekymring. Den unge Seigneur optog det hele alvorligt nok, og mere end en Gang havde han, irriteret og foruroliget, opsøgt Madame Chalice; men hun ydede ham ingen Trøst — sagde blot koldt, at Monsieur Valmond sandsynligvis selv var fuldt ud klar over, hvad han foretog sig og havde taget alle Følger deraf i Betragtning.

Hun var blevet interesseret i Dramaets Gang, og De la Rivières Opmærksomheder gjorde intet Indtryk paa hende og skaffede hende ingen Glæde. De var imidlertid langt fra paatrængende. Hun havde været meget sammen med ham to Aar tidligere; han havde været hendes Mands gode Ven. Hun havde dengang moret sig over hans Hyldest, hun havde kun lidt at beskæftige sig med, og hun følte sig enhver Mands Sindsbevægelser overlegen. — Denne unge Seigneur var visselig ikke den, der kunde bortrive hende fra den passive, men trygge Pagt, hun havde sluttet. Hun havde leget med Ilden, fordi Eventyrlysten laa hende i Blodet, men hun havde ikke brændt sig.

„De siger, han er en Bedrager, kære Monsieur,“ sagde hun ligegyldigt — „tag Dem saa dog sammen og bevis det. Hvilke Beviser har De?“

Hun lænede sig tilbage i den samme Stol, hvor hun et Par Uger tidligere havde siddet og betragtet Valmond, og glattede aandsfraværende sin Kjoles Folder.

„Aa, det hele er umuligt,“ svarede han og blæste Røgen fra sin Cigaret — „vi har intet virkeligt Bevis set for hans Fødsel, Fortid — og saa fremdeles.“

„Men Reliquier — og saa fremdeles!“ sagde hun prøvende og tog Miniature Portrætet af Kejseren.

„At man ejer et Skelet gør det ikke til ens Forfader,“ svarede han.

Han lo — han var fornøjet med sit Vid og han vilde ogsaa helst bevare sit fredelige Lune.

„Det glæder mig, at De omsider har faaet det rette Syn paa Tingen,“ sagde hun muntert. „Hvis det er en Komædie, saa mor Dem over den. Hvis det er en Tragedie“ — det gøs lidt i hende; hun tænkte paa den Skikkelse, der sprang ud fra Elises Vindue — „kan De alligevel ikke standse den. Tragedien er uundgaaelig — men Komædien kan skabes og beherskes af Dødelige.“

Et Øjeblik tænkte hun igen paa Elise, paa Valmond som det ordinære, ganske almindelige Menneske, han havde vist sig at være — og han havde vovet at tale næsten ømme Ord til hende! Hun rødmede lige til Haarrødderne, som hun havde gjort det de halvhundrede Gange, siden hun havde set ham hin maane-klare Nat. Aa, hun havde betragtet ham som en Drømmer, en Enthusiast — maaske, i venlige, godtroende Øjeblikke, som den store Mand, han hævdede at være — og han havde kun været en almindelig Eventyrer! Hun vidste godt, han ikke elskede Elise: han havde været koldblodig — og i det mindste heri vist sig som en Napoléon.

Hun havde ikke talt med ham siden den Aften, men hun havde modtaget to lange Breve med Overskriften: „*I Lejren, Hovedkvarteret, Dalgrothe Bjerget*“, og de havde kun aandet Patriotisme, Kærlighed til Sagen, et stærkt, mandigt Temperaments Varme, en næsten poetisk Begejstring for endnu uklare ærgerrige Maal og Bedrifter. Hun havde atter og atter læst de Breve — det var faldet hende vanskeligt at forene dem med sit senere Kendskab til Manden. Han skrev til hende som til en Forbundsfælle, frit og uforbeholdent. Hun følte, der var noget ægte i ham, og til Trods for alt følte hun sig paa en Maade beslægtet med ham. Og dog, det Syn — det Syn! Hun rød-

mede igen i Vrede, og til Trods for Smilet om hendes Læber bemærkede den unge Seigneur denne Rødme og undrede sig.

„Der maa snart sættes en Stopper for dette,“ sagde han, da han rejste sig; der var kommet et Bud efter ham. „Han krænker Sognets Fred, Samkvem og hele Liv; han samler Mænd og Vaaben, indøver dem og lægger krigerske Planer i ét Land for at gøre Indfald i et andet. England lever i Fred med Frankrig!“

„Altsaa et internationalt Spørgsmaal?“ spurgte han sarkastisk.

„Ja, Regeringen i Quebec er engelsk; vi er Franske og han er Fransk, og, jeg gentager det endnu en Gang, det er en alvorlig Historie.“

Hun smilede. „Jeg er Amerikaner. Jeg har intet Ansvar.“

„De kunde arrestere Dem for at hjælpe ham og staa ham bi, hvis —“

„Hvis hvad, min kære, muntre Ven?“

„Hvis jeg ikke ordnede det for Dem.“ Han smilede anerkendende ad sin egen Venlighed.

Hun lagde sin Haand paa hans Arm og sagde med ironisk Hjertelighed: „Hvor De letter mit Sind!“ Og saa underfundigt: „Jeg har en Mængde gamle Bøsser her, mindst to Hundrede Pund Krudt og en Masse Forraad, og jeg vil sende det til — Valmond Napoleon.“

Han blev straks alvorlig: „Jeg advarer Dem —“

Hun afbrød ham: „Nonsens! De advarer mig?“ Hun lo spotte. „Jeg advarer Dem, min kære Seigneur — det vil skaffe dem mere Bekymring end Tilfredshed, hvis De blander Dem i denne Sag.“

„De vil sende ham disse Sager?“ spurgte han ivrigt.

„Javist — og Proviant hver Dag.“

Og hun holdt Ord.

Da De la Rivière gik ned ad Bakken tænkte han vredt paa, saa daarligt Forholdet mellem ham og Madame Chalice var blevet — saa helt anderledes end to Aar tidligere, da deres Venskab var begyndt. Han havde tænkt usædvanlig ofte paa hende — han

havde længtes efter hendes Tilbagekomst, og da hun kom, havde hans Hjerte banket som en Skoledrengs. Men det var anderledes nu. Hun interesserede sig øjensynlig for denne Bedrager. Var det Manden selv eller Eventyret? Det vidste han ikke. Men Eventyret og Manden var ét — og hvem kunde vide? Engang havde han troet at se blidere Følelser for ham, i hendes Blik, hendes Haandtryk — det var forbi nu. En skummel, uædel Stemning var kommet over ham.

Den var særlig levende, da han gik forbi Elise Malboirs Hjem. Den unge Pige stod ved Laagen og saa ned mod Landsbyen. Hendes Pande var let hvælvet; det gav altid hendes Øjne et dybt Blik, men nu saa De la Rivière ogsaa tunge Tanker i dem. Der var noget vemodigt over hendes hele Holdning. Han tog ikke Hatten af for hende.

„Oh, stolt han drager i Krigen.

O gai, vive le roi!“

sagde han drillende. Han tænkte, hun maaske havde en Ven blandt Rekrutterne ved Dalgrothe Bjerget.

Hun vendte sig mod ham, angst — hun troede, han mente Valmond. Hun talte ikke, men blev meget bleg og stille.

„Faa ham hellere bundet med et Strømpebaand, Elise, og lad dem gamle Onkel drage hjem til Ville Bambord. Der bliver Ufred. Legen er snart forbi.“

„Hvordan, Ufred?“ spurgte hun.

„Krig, Drab og pludselig Død,“ svarede han og gik videre med en besk Latter.

Hun gentog langsomt hans Ord og saa henimod Manor House med et underligt Udtryk. Saa gik hun op til sit lille Sovekammer og sad længe paa Sengekanten, hvor hun havde siddet med Valmond. Hvert Ord, hver Bagatel, der var hændt den Aften, kom tilbage i hendes Sind, og hendes Hjerte var fuldt af Andagt. Det steg hende til Øjnene og faldt i tunge Draaber paa de foldede Hænder. Hvis der nu blev Ufred for ham? — Han havde

givet hende en ny Verden, han skulde faa hendes Liv og alt, hun kunde give.

En halv Time senere bankede De la Rivière paa Præstens Dør. Solen var næsten gaaet ned. Høduften laa i Luften og der var Ro i Gaderne. Kvinderne stod snakkende i deres Døre, men alt var Fred. Sammen med den unge Seigneur var Distriktets Medlem i det lovgivende Raad. Han var i en anden Stemning end da han sidst besøgte Pontiac — han havde faaet at vide, at hvad enten denne Lykkeridder var en Napoleon eller ej, var hans Foretagende ulovligt. Han havde intet foretaget i Sagen. Som Medlem af det lovgivende Raad søgte han ganske naturligt at undgaa Ansvar, og han var kommet for at raadspørge den unge Seigneur, der var Fredsdommer og praktisk talt Distriktets Øvrighed. De traf Præsten, Advokaten og Medallion venligt samtalende.

De tre blev meget foruroligede ved De la Rivières og den andens Ord. Præsten vendte sig spørgende mod Monsieur Garon, Advokaten.

„Loven — Loven er klar nok paa det Punkt,“ sagde Advokaten hjælpeløst. „Hvis Freden bliver forstyrret, hvis der er en Sammensværgelse med det Formaal at angribe et Land, der ikke er i Krig med vort eget, hvis der indøves i Vaabenbrug i krigerisk Øjemed, hvis Hans Excellence —“

„Hans Excellence! min Tro! — De er et Æsel, Garon!“ udbrød den unge Seigneur med en vredagtig Snærren.

Denne ene Gang i sit Liv satte Advokaten haardt mod haardt. Han rejste sig og stod tavs et Øjeblik, mens han hævede og sænkede sig paa Taaspidserne; hans Læber var fast sammenpressede, der var en pludselig Rankhed og Styrke over hans lille Skikkelse. Til sit Livs Ende huskede Præsten det og talte om den Gang, da Advokaten sagde sin Mening. Han fandt det pragtfuldt — han vilde aldrig selv kunnet gøre det.

„Jeg siger endnu en Gang, *Hans Excellence*, Monsieur De la Rivière. Jeg er bedre underrettet end De, baade gennem Begivenhederne og ved min Viden. Jeg anerkender ham som en Napoleon, og som Franskmand har jeg ingen Aarsag til at rødme

over min Ærbødighed, min Tro eller over Hans Excellence. Han er en Mand med et varmt Hjerte, med indgaaende Kundskaber, med Evne til at vinde Mennesker for sig, en Mand, hvis Tanker er dybe, og hvis Mod er stort. Monsieur, jeg kan ikke glemme det tragiske Øjeblik i Smedien, da han satte sit Liv i Vove. Jeg kan ikke glemme —“

Præsten nikkede opmuntrende. Sandsynligvis var det Advokatens Hensigt at sige noget helt andet, men Udtrykket i Præstens Blik tilskyndede ham til at fortsætte:

„Jeg kan ikke glemme, at han har givet til de Fattige og gavnligt til Kirken, og har lovet de, der gør sig fortjent, Belønning — aa, nej, nej, min kære Seigneur!“

Han havde talt paa en besynderlig hastig Maade, som om han stod overfor en Jury, og da han var færdig, satte han sig og nikkede, mens han slog med Foden i Gulvet; og Præsten gjorde som han og saa spørgende paa De la Rivière.

Det var første Gang, der var Ufred i den lille Klike. Der havde aldrig tidligere været større Uenighed dem imellem. Den høje Medallion var ivrig efter at faa sagt sit, men ventede til Præsten havde talt.

„Hvad mener De, Monsieur le Curé?“ spurgte De la Rivière.

„Min kære Ven, Monsieur Garon, har svaret for os begge,“ svarede Præsten roligt.

„Er det Deres Mening at sige, De ikke vil staa mig bi med at faa en Ende paa dette?“ sagde han indtrængende. „Ikke engang for deres Menigheds Sikkerheds Skyld?“

Svaret lød roligt og bestemt.

„Min Menighed skal faa mine Bønner og mit Liv om nødt, men jeg føler intet Kald til at handle for Staten. Jeg har den Ære at være Hans Excellences Ven.“

„Ved Himlen, Staten skal handle selv!“ udbrød De la Rivière, optændt af Had og Nag. „Jeg vil besøge denne Valmond i Aften med min Ven, Raadsmedlemmet her. Jeg vil advare ham og opfordre hans Folk til at gaa hver til sit. Tager han ikke efter mine

Ord, saa han om det! Det lader til, at jeg er ene om at drage Omsorg for Pontiacs Vel!"

Advokaten gik til Skrivebordet. „Nej, nej; jeg vil skrive Dem en retsgyldig Stævning," sagde han ud af sin standsmæssige Hæderlighed. „De skal faa min juridiske Hjælp, men iøvrigt slutter jeg mig til min kære Curé."

„Naa, Medallion, De ogsaa?" spurgte De la Rivière.

„Jeg tager med Dem til Lejren," svarede Auktionsholderen. „Ærligt Spil er alt, hvad jeg forlanger. Pontiac klarer sig nok ud af dette. Lad os gaa."

Men Advokaten holdt paa dem, indtil han havde skrevet den lovformelige Stævning og med megen Anstand overgivet den til den unge Seigneur. De var alle tavse. Et pinligt Optrin havde fundet Sted, og det laa som en Skygge over den lille Klike. De la Rivière aabnede Døren for at gaa, efter en Hilsen til Præsten og Advokaten, som rejste sig med stiv Høflighed — saa med ét vendte han om, kom tilbage og skulde lige til at tale, da han paa Advokatens Skrivebord fik Øje paa et Miniatureportræt af Valmond, foran hvilket der stod en Buket Violer. Saa gjorde han hastigt omkring og forlod Stuen uden et Ord.

Maanen var endnu ikke staaet op, men det var stjerneklart, da den unge Seigneur og de andre kom til Dalgrothe Bjerget. Paa den ene Side af de Røde Duers Klippe var en brat Skrænt og et Vandfald, paa den anden en dyb skaalformig Dal, og i Midten af den en Slags svagt skraanende Slette. Dalgrothe Bjerget taarnede sig over det hele. Paa denne Slette havde Valmond rejst sine Telte. Der var Vand, Luften var god, og til Excercits — eller Forsvar — var Stedet fortrinlig egnet. Der gik Patruljer ved alle Adgange dertil, saa ingen Uvedkommende kunde naa enten de Røde Druers Klippe eller Dalen eller uden Tilladelse se, hvad der foregik nedenfor. Lagroin var overalt, kommanderede og herseede med sine Rekrutter det ene Øjeblik og røste dem det næste. Lajeunesse, Garotte og Muroc var uvurderlige hver paa sin Plads. Duclosse, Mølleren, var Marketender.

Den unge Seigneur og hans Ledsagere blev ikke standsede og

naaede helt op til de Røde Duers Klippe. Derfra havde de et udmærket Overblik over Lejren. Teltene var kommet fra Skovhugernes Lejre, fra Mændene ved Floddriften og private Beholdninger; der var en Del regulære Uniformer, overalt vajede Flag og mange Baal brændte. Lagroins Kommandoraab lød højt fra Dalen, og Valmond saa til ved Øvelserne og Forbidefileringen. Baalene kastede et gyldent Skær over Dalen og Bjergene bagved. Det var umuligt i denne inspirerende Atmosfære at høre Ulykens og Ødelæggelsens sagte listende Trin.

De tre gik videre ned i Dalen og henimod Sletten, hvor de blev standsede, fik Tilladelse til at gaa videre og naaede omsider det Sted, hvor Valmond holdt tilhest. Ved Synet af dem befalede han, med en Anelse af, hvad der var i Gære, Lagroin at lade Soldaterne marchere ned over den lange Sletteskraaning. De tog sig ud, da de drog forbi de tre Besøgende; det maatte den unge Seigneur indrømme.

Valmond steg af Hesten og ventede paa dem. Han saa træt ud og havde mørke Skygger under Øjnene, som om han havde været syg, men han stod rank og rolig. Han bar Kejserdømmets Generalsuniform. Den var temmelig medtaget, og dog rigt forarbejdet; paa Brystet bar han Æreslegionens Baand. Det var ikke Frygten, der gjorde ham bleg — han mødte De la Rivières Blik afventende, roligt. Han hilste dem alle høfligt og Medallion varmt, trykkede hans Haand to Gange — han vidste, den magre Auktionsholder kendte ikke til Ondt, og de havde fortalt hinanden mange lystige Historier — et Venskabsbaand.

Han hørte dem træde indenfor i Teltet, men De la Rivière afslod det. Valmond saa sig om og bød en lyttende Soldat bortffjerne sig.

„Det er paatrængende Forretninger,“ sagde De la Rivière. Valmond bukkede. „Er det ikke snart paa Tide at standse denne Farce?“ vedblev den unge Seigneur med en Haandbevægelse mod Lejrpladsen.

„Min Nærværelse her er mit Svar,“ svarede Valmond. „Men hvad vedkommer det egentlig Monsieur?“

„Alt, hvad der vedkommer Pontiac, vedkommer mig.“

„Og mig. Jeg er saa god en Borger som De.“

„De bringer Uro blandt Befolkningen. Dette her er ulovligt — disse Vaabenøvelser og Deres Planer. Det er den rene Svindel og De er en —“

Valmond slog ud med Haanden og afbrød ham. „Jeg er Valmond Napoleon, Monsieur.“

„Hvis De ikke lover at holde inde med dette her, arresterer jeg Dem,“ sagde De la Rivière skarpt.

„De?“ Valmond smilede ironisk.

„Jeg er Fredsdommer. Jeg har Magt dertil.“

„Jeg har Magt til at forhindre denne Arrestation, og jeg skal forhindre den, Monsieur. De er den eneste her i Sognet, ja i hele Distriktet, tror jeg, der nærer Had og Uvillie mod mig. Jeg beklager det, men jeg frygter det ikke.“

„Jeg skal faa Dem sat i Kachotten, saa sandt der er Lov og Ret i Quebec,“ svarede den anden forbitret.

Valmonds Ansigt blussede nu som i Feber, og han gjorde en utaalmodig Bevægelse. Begge bar Nag i Hjertet, thi begge vidste de, at Madame Chalice var Oprindelsen til alt dette. Det lyste dem ondt ud af Øjnene. De vidste, det var en Kamp paa Liv og Død.

„Loven giver Dem ikke tilstrækkelig Berettigelse til saadant Fremfærd, Monsieur,“ svarede Valmond hurtigt.

„Vær overbevist derom,“ sagde Raadsmedlemmet med en overtalende indsmigrende Bevægelse.

„Hele dette Land kunde ikke overbevise mig derom; det kan kun Frankrig, og først vil jeg overbevise Frankrig,“ svarede han, idet han stolt anvendte sine gamle Virkemidler.

„Gøgler!“ raabte De la Rivière. „Ved Gud! Jeg vil arrestere Dem nu!“

Han traadte frem, idet han stak en Haand ind paa Brystet, som for at tage et Vaaben frem —skønt det i Virkeligheden kun var Stævningen.

Som et Lyn stod Dværgen imellem dem, og en Kaardespids dirrede mod De la Rivières Bryst.

„Jeg frelste Deres Faders Liv, men jeg tager Deres, hvis De gaar et Skridt nærmere, kære Seigneur,“ sagde han koldblodigt.

Valmond havde ikke gjort en Bevægelse, men han var igen blevet bleg.

„Det er godt, Parpon,“ sagde han roligt. „Monsieur maa hellere gaa,“ tilføjede han henvendt til De la Rivière. „Ellers tror jeg, selv hans elskede Lov ikke kan frelse ham!“

„Jeg skal faa sat en Stopper for dette,“ raabte han rasende. „Kom, mine Herrer,“ og han vendte sig for at gaa.

Medallion tøvede og gik saa hen til Valmond.

„Deres Excellence, hvis De nogen Sinde faar Brug for mig, saa lad mig det vide. Jeg vilde gøre meget for at bevise Dem, jeg ikke er Deres Fjende.“

Valmond gav ham høfligt Haanden, hilste ham og gav en Soldat Tegn til at tage sig af hans Hest. Saa gik han henimod sit Telt. Han vaklede let, og skælvede pludselig over det hele. Han snublede, da han traadte ind i Teltet, og Parpon sprang til og greb ham i sine Arme. Den lille Mand lagde ham ned, følte hans Puls, saa en lille, sort Plet paa hans Læbe og raabte, skælvende af Frygt:

„Min Gud! Den sorte Feber! Aa, min Napoleon!“

Valmond laa hen, feberhed og lammet, og det Rygte spredte sig, at der var Fare for hans Liv — men Parpon forsikrede, han snart vilde være rask igen, og vilde i Begyndelsen kun lade den Lille Apoteker og Præsten komme ind til ham eller i Nærheden af Teltet.

TRETTEDE KAPITEL.

Sygdommen var kommet over ham som en Stormvind — hvad vilde den lade tilbage, naar den atter forlod ham? Kampen rasede mellem de stille Bjerger — en Mand uden synderlig Styrke eller Modstandskraft mod et Uhyre, der brød ham isønder i sit vilde Favntag. Tusinde Billeder gik som Lynglimt gennem Valmonds Hjerne, forbi hans Øje, medens det store Marterhjul drejede sig, og han blev radbrækket, radbrækket — helet og atter radbrækket paa det. I flagrende Susen — han flagrede ustandselig som et utrætteligt Møl i den ildhede Luft — og Verden jog brølende forbi. Forgæves raabte han til Manden ved Marterhjulet om at holde inde — der kom intet Svar. Vilde disse Stjerner aldrig ophøre at tændes og slukkes, eller Vinden standse paa sin vilde Jagt efter de drivende Skyer? Saaledes blev han ved, gennem endeløse Aar, susende gennem Rummet med en frygtelig, uhaandgribelig Vægt slidende i Hjertet, mens hans hele Legeme var én stønnende Skælven under Farten.

Forvredne Ansigter kom og svandt, og Kvinder med straalende Øjne gled forbi, lo og vinkede til ham — men han kunde ikke komme for denne endeløse Fart. Han hørte dem synge, de guddommelige Toner lød i hans forpinte Sjæl, og han prøvede at give sin haabløse Fryd Udtryk i Taarer — men Graaden kvaltes. Hvorfor spottede de ham saaledes. Endelig gled alle Skikkelserne sammen til én, og han saa et Ansigt — aa, han havde set det for Aarhundreder siden! — Madame Chalice's Ansigt. Sælsomt at hun var saa ung endnu, og at det var saa længe siden — da han stod paa et Bjerg, og ved at klatre over en høj Klippemur, saa ud over det forjættede Land.

Hvorfor svandt Ansigtet for ham, kom og gik i Glimt i Taageslørene? Hvorfor var det saa vemodigt og fjernt? Og dog, det var der, dette uforlignelige Smil, denne guddommeligt skønne Pande, dette Lys i de dybe Øjne. Han prøvede at standse denne evige Susen, men den drev ham ubønhørligt videre — og med

ét var Ansigtet borte, men ikke før det havde lindret hans Smerte.

Saa kom Kamp, Kamp og intet uden Kamp — endeløse Kavalierangreb, stadige Manøvrer og Fremrykninger og Tilbagetog og Trommernes døvende Larmen — og saa, i hastig Ro, Hestehovenes dybe, jævne Trav mod Jorden. Faner og Bannere fløj muntert for Vinden. Hvor Hjelmene lynede og Skummet drev fra Bidslerne! Men de Krageflokke, der fløj over de støvede Ryttere — de fik ham til at gyse. Krig, Krig, Krig og Død og Fødsel — han følte det altsammen.

Med ét kom en dyb Fred og Klarhed, og den evige skurrende Bevægelse standsede. Saa den store Tomhed, og Lyset gød sig over ham og gjorde ham godt.

Det var ham, som om han laa afmægtig og stille i en Dal ved rislende Vande. Vandet beroligede ham, og han sov ind. Længe efter vaagnede han, og forstod uklart, at et Ansigt, godt at skue, bøjede sig over ham. Han saa, fjernt og utydeligt, at det var Elise Malboir — men just da han saa, lukkedes hans Øjne, Verden svandt bort og han sov ind igen.

Det var intet Febersyn; Elise var kommet. Hun havde knælet ved hans Seng og givet ham at drikke og glattet hans Pude; og én Gang, da hun var ene med ham i Teltet, bøjede hun sig og kyssede hans hede, mørke Læber og hviskede ham Ord i Øret, som han aldrig maatte høre, som ingen i den hele Verden maatte høre. Den gode Curé fandt hende der. Han havde ikke Hjerte til at befale hende at gaa hjem, og han lod Landsbyfolkene forstaa, at hendes store Omsorg var ham en Glæde. Men han lod ogsaa hendes Moder komme, og hun opholdt sig i et Telt tæt ved.

Lagroin holdt Lejren besat med to Hundrede Mand, og hver Aften kom Rekrutterne fra Landsbyen, holdt Øvelser som før og ventede paa, at den uhyggelige Sygdom skulde drage bort. Ingen var fuldt klar over, hvad det var, men af og til i Aarenes Løb blev en og anden, der var draget til Dalgrothe Bjerget, grebet af den og døde eller rejste sig fra Lejet som en aandelig

Krøbling eller ramt paa sin Førlighed. Og dog fortæltes der, at den Syge ogsaa havde rejst sig rask og sund som før. Der kendtes intet Lægemiddel derimod, og den Lille Apoteker kunde kun følge Feberens hastige Fremskridt og bruge simple Midler, der dulmede Smerterne. Parpon vidste, at Sygdommen havde ramt Valmond den Nat, Gabriel blev begravet. Han huskede nu den kvalmende tunge Luft, der drev forbi, og at Valmond, svag af Blodtabet efter Kampen i Smedien havde gyst og hyllet sig tættere i sin Kappe. Et Par Dage vilde bringe Afgørelsen, god eller ond.

Madame Chalice hørte Nyheden med Forfærdelse, og Medlidenheden vilde ført hende til Valmonds Leje, hvis ikke hun havde faaet at vide, at Elise var hans trofaste Sygeplejerske og Tjenerinde. Dette gjorde hende vis paa, at hvis Valmond døde, vilde han efterlade baade Fortvivelse og Skam — hvis han levede, vilde hun i hvert Fald ikke se ham mere. Men hun lod Vin og Delikatesser bringe til ham og sendte et Bud til en By, tresindstyve Kvartmil borte, efter den bedste Læge. Saa opsogte hun Advokaten for at faa at vide, om han kendte noget til Valmonds Venner, i Quebec eller Frankrig. Hun havde lovet ikke at være hans Fjende, og hun mindedes nu næsten med Sorg, at hun havde sagt til ham, det var hendes Hensigt at være ham en Ven — men sit Løfte tro vilde hun hjælpe ham i hans Nød.

Hun havde hørt om De la Rivières Besøg hos Valmond og vilde sende Bud efter ham, men opsatte det. Advokaten fortalte hende intet; alt var svævende nu, og hun ventede paa, hvad Udfaldet vilde blive; indtil da lod hun sig to Gange daglig underrette om den Syges Tilstand. Og mere end det, hun søgte med al sin Indflydelse at holde Stemningen for ham vedlige og forhindre at Begejstringen kølnedes. Det gjorde hun ud af sit store Hjerte og af Troskab mod sig selv og mod hans Kærlighed til sin Sag. Hun vilde staa ved hans Side, hvad hans offentlige Stilling angik, saa langt hun kunde, (til Trods for den unge Seigneur) indtil hun saa Beviset for, at han kun var en Gøgler. Ulykke kunde ikke faa hende til at vende en Mand Ryggen;

netop da gav hun en hjælpende Haand. Hvad der var mellem ham og Elise, maatte de selv afgøre med deres Samvittighed.

Da hun den tredie Morgen, Valmond var syg, gik forbi den lille Hytte i Markerne, saa hun den unge Pige gaa derind. Elise var kommet for at hente, hvad Valmond og hendes Moder kunde have Brug for. Hun var bleg, der var kommet noget forklaret, eterisk over hende, der var nyt og rørende. Madame Chalice følte sig fristet til at gaa hen og tale med hende, men besindede sig.

„Nej, nej, ikke før vi véd det værste om denne Sygdom!“ sagde hun til sig selv.

De la Rivière var ikke saa hensynsfuld, da han ti Minutter senere kom forbi. Han havde gættet en Del af Elises Hemmelighed, og da han fik Øje paa den unge Pige, gik han hen til Døren og sagde:

„Hvordan gaar det med denne fremragende Herre, Elise? Jeg hører, du er hans Slavinde.“

Hun blev en Kende bleg. Hun var ved at stryge nogle grove Lagener og standsede i Arbejdet. Hun saa roligt paa ham og svarede:

„Der er ikke langt til Dalgrothe Bjerget, Monsieur.“

„Den Rejse er for lang til mig; jeg har ikke dit hede Blod,“ sagde han betydningsfuldt.

„Den var ikke saa lang for en halv Snes Aar siden, Monsieur.“

De la Rivière rødmede lige til Haarrødderne. Det Minde var et ofte forbandet Afsnit af hans Liv — en drengeagtig Daarskab med Møllerens Kone. Han havde begravet det, Landsbyen havde glemt det — de der vidste noget — og Hentydningen dertil sved. Han havde imidlertid sig selv at takke derfor og maatte sluge Pillen.

Den unge Piges Øjne var kolde og haarde. Hun vidste, han var Valmonds Fjende og drømte ikke om at vise ham noget Hensyn. Hun vidste ogsaa, at han havde været saa opmærksom hver Dag at sende Bud for at spørge til Valmond, men det rørte hende

ikke — han vilde pine hende, han havde spaaet, at hendes „glor-
rige Napoleon“ vilde blive nedstyrtet fra sin Højde.

„Den Rejse bliver snart for lang for dig og alle andre,“ sagde han.

„De mener, at hans Excellence vil dø?“ spurgte hun, og hendes Hjerter bankede, saa det voldte hende Smerte. Og dog bevægede Strygejernet sig mekanisk frem og tilbage over Lagnerne.

„Eller slaas med en Regering,“ svarede han. „Han har haft gode Dage, og de gode Dage kan ikke vare evigt, vel Elise? Har du nogen Sinde tænkt paa det?“

Hun blev ligbleg og vaklede ved Strygebrættet. I et Nu var han ved hendes Side — skønt han havde været irriteret og hensynsløs var hans Sind venligt paa Bunden. Han greb et Glas Vand, lagde sin Arm om hende og førte det til hendes Læber.

„Hvad er der i Vejen, min Ven?“ sagde han. „Saa — tag dig nu sammen.“

Hun frigjorde sig for ham, skønt hun var ham taknemlig for hans pludselige Omsorg. Hun kunde ikke taale alt. Hun følte sig saa nervøs og underlig svag.

„Vil De ikke gaa, Monsieur?“ sagde hun og greb igen Strygejernet.

Han betragtede hende nøje og ikke uvenligt. Et Øjeblik greb den Tanke ham, at noget ondt og stygt var hændet hende. Men han slog det tilside; der var noget i hendes Blik, der gjorde hans hastig vakte Mistanke til Løgn. Han forstod nu, at den unge Pige elskede Valmond, og forlod hende med den Tanke. I dybe Tanker gik han opover Bakken for at besøge Madame Chalice, men hun var ikke hjemme og ventedes først om Aftenen.

Da Elise blev ene, kom Svagheden atter over hende, som da De la Rivière var der. Hun havde ikke sovet i fire Dage, og det havde udmattet hende, sagde hun til sig selv — hun vilde ikke tro, at det var Sygdom. Hun gik op til sit Sovekammer. Hun aabnede Vinduet, satte sig paa Sengekanten og saa sig omkring.

Hun genkaldte sig i sine Tanker Valmond, som da han stod der, og der, hans Stemme, hans Ord til hende, hans Ansigt, hans Haandtryk.

Pludselig sprang hun op, faldt paa Knæ foran det lille Alter til Jomfru Marie og brast i Taarer. Hendes store Haar løsnede sig og faldt ned om hende — en Magdalene at se til, men i Sandhed en ren Kvinde med et Hjerter uden Svig. Omsider kom der Ro over hende og hun begyndte at bede:

„Aa, kære Guds Moder, du, som taler for de sorgfulde til din Søn og Faderen, vær mig naadig og hør mig. Jeg er kun en stakkels Pige, og mit Liv har intet Værd. Men han er en stor Mand, og han har et Værk at udrette, og han er sand og god. Aa, bed for ham, guddommelige Moder, søde Jomfru Marie, at han maa blive frelst fra Døden! Hvis Kalken skal tømmes, giv mig den da at drikke! Aa, se, hvor alt Folket kommer til ham og elsker ham. Aa, lad ham blive frelst for Madelinettes Skyld! Han kan ikke bede for sig selv, men jeg beder for ham. Kære Guds Moder, jeg elsker ham, og jeg vilde give mit Liv for ham. Søde Jomfru Marie, trøst dit Barn og vær god mod min Sorg ud af din egen Sorg. Hør mig og bed for mig, guddommelige Jomfru Marie. Amen.“

Hun havde givet sig selv fuldt ud, og der kom Ro over hende, en sælsom Klarhed, saa udmattet hun var legemligt. Et Øjeblik stod hun i Tanker.

„Madame Dègardy! Madame Dègardy!“ udbrød hun i pludselig Inspiration. „Aa, jeg vil finde hende — hun kan frelse ham med sine Urter!“

Hun skyndte sig ud af Huset og ned gennem Landsbyen til den lille Hytte ved Floden, hvor den gamle Kvinde boede.

Elise havde været Madame Dègardy saa god en Ven, som et halv sindssyg Menneske, uden Erindring, vilde tillade det. Parpon havde i Aarevis levet i den samme Landsby, men skønt han var hendes egen Søn, havde hun aldrig givet ham et genkendende Blik — havde brugt ham som hun brugte alle andre. Dværgen havde paa sin Side aldrig fortalt andre end Valmond om deres

Slægtskab — og saaledes levede de to deres Liv paa deres egen, sære Maade. Men Præsten vidste, hvem det var, der holdt den gamle Kvinde forsynet med Brænde og andre Livsfornødenheder. Parpon havde selv prøvet at kalde hende til Valmonds Sygeleje; han vidste, hvor kyndig hun var i at helbrede med Urter, men den lille Hytte var tom, og han kunde ikke finde hendes Spor. Hun var forsvundet den Nat, Valmond fik Feberen, og hun kom tilbage til sin Hytte i den samme Time, hvor Elise opsøgte hende. Den unge Pige fandt hende beskæftiget med at koge Urter over en blussende Ild. Hun rørte omhyggeligt i Gryden, hældte nu og da noget, der lignede brunt Støv, i og fulgte nøje Kogningen.

Hun nikkede, men saa ikke til Elise og sagde gnavent:

„Kom ind, kom ind og se at faa den Dør lukket.

„Madame,“ sagde den unge Pige. „Hans Excellence har den sorte Feber.

„Hvad saa?“ svarede hun irriteret.

„Jeg tænkte, at Deres Urter maaske kunde helbrede ham. De har helbredt andre, og det er en frygtelig Sygdom. Aa, vil De ikke frelse ham, hvis De kan?“

„Hvad er du for ham, Blegnæb?“ sagde hun og kigede i Gryden.

„Ikke mere end De er, Madame,“ svarede den unge Pige sørgmodigt.

„Jeg vil helbrede ham, fordi jeg har Lyst, ikke fordi du beder mig om det, min Snut.“

Elises Hjerte hoppede — de Urter, hun kogte, var bestemte for Valmond! Den gamle Kvinde var draget langt bort for at hente Lægemidlerne, saa snart hun hørte om Valmonds Sygdom. Nat og Dag var hun travet af Sted, og hun var mere brun og vejrbitd end nogen Sinde.

„Den sorte Feber! Den sorte Feber!“ udbrød den gamle Kvinde. „Jeg kender den godt nok. Den ligner mest Pest. Jeg kender den. Men jeg kender Kuren — ha, ha! Kom nu, Letben, hvad staar du der og glør efter? Hold det Krus, mens jeg hælder

den lækre Drik i. Ha, ha! Tosse-Joan har ikke levet forgæves. De er kommet til hende — de store Folk er kommet til hende!”

Saaledes snakkede hun videre, mens hun fyldte Kruset. Senere, i det lune Tusmørke, vandrede de op til Dalgrothe Bjerget og naaede Valmonds Telt. Ved Lejet knælede Parpon og fulgte den Syges anstrengte Aandedrag. Da han saa Madame Dègardy, udstødte han et sagte Hyl af Glæde og gjorde Plads for hende. Hun puffede ham foragteligt til Side med sin Stok, undersøgte Valmond, lod sine Fingre glide over hans Kind og Hals og greb endelig hans hvileløse Haand. Elise stod rede, med den hurtige Opfattelse, Kærligheden giver. Den gamle Kvinde tog Kruset fra hende, hældte en Kop halvt fuld og gav den unge Pige Tegn til at hæve Valmonds Hoved. Elise lagde det op til sit Bryst og bøjede sit Ansigt over hans. Madame Dègardy puffede straks hendes Hoved tilbage.

„Pas paa hans Aande — det er Døden, Fjols!“ sagde hun og begyndte, ganske langsomt at hælde Væsken i Valmonds Mund. Det var et meget langsommeligt Foretagende i Begyndelsen, men omsider begyndte han at synke naturligt og tømte Koppen.

En Time var der ingen Forandring at spore; saa blev han mindre urolig. Da han havde drukket endnu en Kop, aabnede han Øjnene halvt. Efter endnu en Times Forløb kom han i Sved; han var meget stille og sov roligt. Parpon sad sammenkrøbet ved Døren og iagttog det hele med dybe, gennemtrængende Øjne. Madame Dègardy rørte sig ikke af Pletten, men stod og rystede paa Hovedet og mumlede hen for sig. Endelig kom Lagroin og spurgte hviskende til sin Herre — da han saa ham sove fredeligt og sundt, bøjede han sig og kyssede hans Haand, der laa paa Tæppet.

„Min elskede Sire! Takker den gode Gud!“ sagde han

Snart efter han var gaaet, hørtes Lyden af tunge Trin udenfor Teltet, og derefter et undertrykt Hurra, som Parpon barskt fik til at forstumme, og Soldaterne, af de private Tropper spredtes til deres Telte.

„Hvad er det?“ spurgte Valmond og aabnede forvildet Øjnene.

Deres Soldater, Sire,“ svarede Dværgen.

Valmond smilede træt. Saa opdagede han Madame Dègardy og Elise.

„Jeg er meget søvnig, kære Venner,“ sagde han med en undskyldende Bevægelse og lukkede Øjnene.

Straks efter aabnedes de igen. „Min Snustobaksdaase — i min Lomme,“ sagde han til den gamle Kvinde og viste med Haanden mod sin Uniform, der hang paa Teltstangen. — „Den skal De have, Madame!“

Hun forstod, smilede barsk og følte i en Vestelomme og fandt Snustobaksdaasen. Saa satte hun sig paa Hug paa Jorden som en Skræder, tog en kraftig Pris Tobak og sad dør med den antike Sølvdaase i Haanden.

„Tosse-Joan er ingen Taabe, kære Dreng,“ sagde hun endelig; saa tog hun sig endnu en Pris og nikkede atter og atter meget sigende, mens han sov trygt.

FJORTENDE KAPITEL.

Der blev blæst Retræte.

Trompetsignalet lød dæmpet gennem Dalen, gav sagte Genlyd mellem Bjergene og tabte sig i det fjerne.

Vakt af dets klare Kalden rejste Elise sig fra sin Vaagepost ved Valmonds Leje og vendte sig mod Teltdøren. Den jublende Glæde over hans Frelse var blevet efterfulgt af store legemlige Smerter og Uro i Hjertet. Hendes Fødder var som Bly, hendes Sind et Bytte for modstridende Følelser. Lejr-

baalene kastede deres Skær ind gennem den aabne Døraabning og over den sovendes Ansigt.

Hun bøjede sig over ham. Det var hende, som gav hun ham det sidste Afskedsblik. Denne Mand havde givet hende nyt Liv og derved nyt Syn. Valmond var undsluppet Døden, men hun følte, paa sin usikre, forvirrede Maade, at et nyt Uvejr trak sammen over ham. Hundrede Følelser havde grebet hende, men én Tanke forlod hende ikke et Sekund: naar Ulykken truede ham, maatte hun være ham nær, beskytte ham om det krævedes. Og dog var hun lammet af en frygtelig Svaghed. Hendes Lemmer skælvede, hendes Hoved smertede, og Hjertet hamrede, som skulde det briste.

Han rørte sig i Søvn; et Smil gled over hans Ansigt. Hun tænkte, hvad mon havde skabt det. Hun vidste, det havde intet med hende at gøre, det Smil. Det tilhørte hans Lykkedrømme — de tusinde Bannere, der engang skulde vaje i Tuilerieshaven. Overvældet af pludselig, voldsom Bevægelse faldt hun paa Knæ ved hans Side og brast i en lydløs Hulken, der fik hende til at skælve fra Hoved til Fod. Hver Nerve i hendes Legeme dirrede — hun maatte kæmpe sig gennem sin Prøvelsestid alene.

Endelig rejste hun sig vaklende og saa mod den aabne Dør. Teltene stod tavse i Maaneskinnet, men spredte Lys glimtede i det dybe Mørke, og Bjergstilheden hang som en Hvælvning over den lille Lejr. Der anedes intet Tegn, intet Varsel paa Ulykken i denne fredelige Dal, hvor de søvnige Baal kastede et mat Skær over de lange, bløde Skygger. Forudanset havde sin Bolig i den unge Piges Hjerte, ikke i denne dybe Rede i Bjergene.

Nu og da kom en Skildvagt frem af Mørket, tavs og majestætisk i de bløde Taager, der sænkede sig som vigende, sølvklare Slør over Dalen fra Dalgrothe Bjerget.

Mens hun saa ud, hensunken i sine Drømme, lød fra et Telt langt borte det Omkvæd, hun kendte saa godt:

O sig, hvor gaar din Ven?

O gai vive le roi!

Hun pressede Haanden mod sit Bryst som for at kvæle en pludselig, stikkende Smerte. Den Sång havde været Ledemotivet i hendes ny Liv, og det var nu, som om den ogsaa skulde blive Slutstenen. Hun samlede sit hele Sind i én stor Beslutning — hun vilde ikke give efter for denne snigende Svaghed, denne Legemets og Sjælens Elendighed.

En Skikkelse dukkede frem af Skyggerne og kom hen imod hende. Det var Madam Dègardy. Hun havde set den hulkende Kvindeskikkelse inde i Teltet, men med Daarernes Kløgt havde hun ikke været mindre hensynsfuld end Lysets Børn.

Med barskt venlige Puf af sin Stok fik hun den unge Pige hen til sit Telt og bød hende sove — men der var ingen Søvner for Elise den Nat; og i det graa Daggrø, før nogen i Lejren var vaagnet, gik hun langsomt hjemad gennem Dalen.

Ogsaa Madame Chalice var i stor Uro. Valmonds Liv var frelst. Om tre Dage var han oppe, ivrig og begejstret paa ny, og han vilde komme ned i Landsbyen — men hvad vilde blive Enden paa det hele? Hun vidste, hvad De la Rivières Hensigt var, og hun forudsaa en Katastrofe. Hvis Valmond virkelig var en født Napoleon, kunde alt blive godt, om end hans Korstog maatte afsluttes her. Hvis han var en Bedrager, vilde hans Skæbne blive haard og grim. Bedrager? Det var besynderligt saa fast en Tiltro hun paa én Maade havde til ham, hvor meget der end taltes imod ham — hans blotte Nærværelse kunde gøre denne Tro til en usvigelig Overbevisning. Undertiden virkede han paa hende som en Skuespiller, der har valgt sig selv til Rolle. Hun kunde aldrig helt komme bort fra den Følelse.

I sin Ængstelse — thi hun var med i Spillet, hvad enten det nu var godt eller ondt — gik hun igen til Monsieur Garon.

„De tror paa Monsieur Valmond, kære Advokat?“ spurgte hun.

Den lille Mand saa beundrende paa hende, skønt hans Beundring var af en løjerlig platonisk Art, og svarede med Hovedet tankefuldt lagt paa Siden:

„Ja vist, ja vist! Saa overbevisende han er. Han er Søn af

Napoleon og en vis Fyrstinde, født efter Napoleons Fald og ikke længe før hans Død.“

„Saa er Monsieur Valmond selvfølgelig i Virkeligheden navnløs?“

„Aa, der er noget uklart — det eneste uklare; men Hans Excellence kan give fuld Oplysning derom og vil gøre det i rette Tid, siger han. Han hævder, at Frankrig vil tage imod ham.“

„Men Regeringen her, vil den slaa ham ned? skride ind mod ham? Kan den?“

„Aa, ja, jeg frygter, den kan skride ind imod ham. Han har Lov at rekrutere, men han maa ikke holde Øvelse og konspirere, forstaar De. Og dog —“ den gamle Mand smilede som ved et fjernt, lykkeligt Syn — „det er en stor Sag — stor. Aa, Madame, kære Madame — han rejste sig og gik ud i Stuen — „han har den sande Napoleonske Aand. Han har den rette Kærlighed. Lige i Begyndelsen saa det ud, som om der vilde komme noget latterligt over ham; nu er det, som om der kun eksisterer ét for ham — Kærlighed til Frankrig og Troskab mod Sagen. Aa, tænk paa Kejserdømmets Hæder! Paa Frankrig som Europas Lys, paa Napoleon, der gjorde det rigt, stolt og mægtigt! Og tænk paa, hvordan det nu er, nedsunket i Spidsborgerlighedens Bølgedal! Hvis — hvis, som Hans Excellence sagde, Lyset skulde komme herfra, just fra denne fjerne Afkrog af Verden, fra dette gamle Frankrig, og endnu en Gang blive Frihedens Fakkelt — fra vort lille Sogn her!“

Hans Ansigt lyste, hans smalle Hænder gjorde en hastig Bevægelse som i betaget Forventning.

Madame Chalice betragtede ham med en Slags glad Undren. Drømmere allesammen! Og denne synske Napoleon var kommet ind i den lille Mands stille, kultiverede, passive Tilværelse og havde forvandlet ham, fyldt ham med Eventyrlyst og Patriotisme. Der maatte være noget i Valmond, noget ægte, ja noget stort, ellers var dette ikke muligt. Det var ikke saa underligt at hun, der dybt i sig havde Drømmen og Romantiken, kunde sympatisere med ham, ja endog et Øjeblik lade sig rive med.

„Hvordan er Stemningen siden hans Sygdom?“ spurgte hun.
 „Aldrig stærkere end nu. Mange ny Rekrutter kommer til ham. Organisationen skrider fremad, og Hans Excellence har udstedt en Proklamation. Jeg har fraraadet ham det — det er ikke nødvendigt, det er ulovligt. Han burde ikke udæske vor Regering alt for meget. Men han er lige saa lige til som modig, uden Omsvøb, redelig — en prægtig Soldat —“

Hun tænkte igen paa den maaneklare Nat — Elises Vindue — og et Slags Had til Manden steg op i hende. Nej, nej, hun havde Uret; han var ikke sand.

„Kære Advokat,“ sagde hun pludselig, „De er en god Ven. Gid jeg altid havde saadanne Venner! Men har De nogen Sinde tænkt paa, at dette kan ende i bitter Ulykke? Handler vi ret? er Manden værdig til vort Venskab og vor Støtte?“

„Aa, kære Madame, Overbevisning, Idéer, Sandhed, maa føre til det gode paa en eller anden Maade. Jeg har her et Brev fra Monsieur Valmond. Det er saa gennemfint, der er ogsaa Humor i det — aa, ja, saa besynderligt! Jeg skal besøge ham i Eftermiddag. Han vender i Dag tilbage til Louis Quinze. Præsten og jeg —“

Hun lagde afbrydende sin Haand paa hans Arm. „Vil De lade mig følge med Dem i Aften til Monsieur Valmond, kære Ven?“ spurgte hun.

Hun saa nu, hvor unyttigt det var at forsøge noget ved Hjælp af disse Valmonds Beundrere; hun maatte gøre det alene. Han maatte bestemt advares og overtales. Hun havde pludselig faaet en levende Overbevisning om, at Enden var nær — som Elise. Hendes skarpe Kløgt havde forudset den uundgaelige Afslutning. Elises Hjerter havde følt det.

Advokaten lovede det redebont. Hun skulde hente ham lidt før otte. Men hun besluttede, at hun først vilde tale med Elise — inden hun anklagede Manden vilde hun udspørge Kvinden. Hun følte i sit Hjerter Medlidenhed med den ensomme unge Pige, upaavirket af den Vrede, den hele elendige Historie havde vakt i hende. Hun kunde være hidsig, lunefuld, aabenbart uret-

færdig, naar hendes Sind var i Oprør — men hun havde i Grunden et blødt og kærligt Sind. Det svage Anstrøg af Barbaren, der var i hendes Karakter, gav hende ogsaa en vis primitiv Retfærdighedssans. Hun var selv analyserende, kritisk over for Liv og Levned, og dog hævdede hun sig over alle smaalige Hensyn, naar hendes Hjerter blev sat paa den afgørende Prøve. Hendes frodige Fantasi, der saa helt og levende var optaget af disse Øjeblikkets Begivenheder, gav hendes Øjne et svagt Lys ved Anelsen om den kommende Katastrofe.

Til Trods for sine alvorlige Tanker, saa hun meget ung ud, næsten uansvarlig. Ingen almindelig Iagttagelse vilde formaa at trænge ind til det Sind, der skjulte sig bag de talende, klare Øjne. Selv hendes Tale vildledte straks, indtil hun begyndte at bruge Sonden og give smaa bidende Sandheder i forgylde Piller, der havde sin overbevisende Virkning, naar Forgylningen gik af.

Sollyset gjorde hende til en Del af det straalende Landskab; hun smilte sammen med det, hverken for forfinet eller for yppig. Dagens hedeste Tid var overstaaet, og hun gik langsomt under Piletræerne paa Vej til Elises Hjem, da hun pludselig blev standset af en Stemme tæt ved. Saa sprang en høj Skikkelse over Gærdet og kom hen imod hende med udstrakt Haand og et umiskendeligt Glædessmil.

„Jeg har søgt Dem to Gange paa Manor House; men De var ude — saa søgte jeg paa Landevejen,“ sagde Stemmen muntert.

„Min kære Seigneur,“ svarede hun med ironisk Alvor, „Forfædres Skik dukker frem før eller senere.“

„Hør, det er jo alvorligt!“

„De har lagt Baghold for mig paa ensomme Steder, Landevejsrøver!“ sagde hun med forførerisk Koketteri.

Han havde aldrig set hende saa straalende *debonnaire* — og dog var hendes Sind fuldt af pinlig Ængstelse.

„Jeg har saa meget at sige Dem,“ svarede han mere alvorlig.

„Saa forfærdelig meget?“

„Ja, meget.“

Hun saa op ad Vejen. „Jeg kan ofre Dem ti Minutter,“ sag-

de hun. „Vi kan jo gaa frem og tilbage under Træerne. Her er skyggefuldt og stille. Naa, til Sagen, Monsieur. Er det Pengene eller Livet?“

„De er i et fortryllende Humør i Dag.“

„Hvad jeg ikke kunde beskyldte Dem for sidste Gang vi saas. De truede, stormede, var barnagtig, ligefrem umulig.“

Hans Ansigt blev alvorligt. „Vi var engang saa gode Venner!“

„Engang — engang?“ spurgte hun drillende. „Kain og Abel var engang en lykkelig Familie. Naar var det „engang“?“

„For to Aar siden. Hvor vi da kunde tale sammen! Jeg glædede mig saadan til De skulde komme tilbage. Det var det store Øjeblik i mit Liv, Deres Tilbagekomst,“ vedblev han, „men noget kom imellem os.“

Hans Tone bragte hende paa sin Post. Han talte, som om han paa en Maade havde Krav paa hende.

„Noget kom imellem os?“ gentog hun, langsomt og spotgende. „Det lyder sandelig højtideligt. Hvad var saa det — et Firspand eller en stor Hær?“

„Ikke slet saa imponerende,“ svarede han pikeret, „en Røver og hans Lazaroner.“

„Lazaroner, det vilde vække Bifald blandt Monsieur Valmonds Tilhængere, hvis det blev raabt ud,“ svarede hun.

„Saa siger vi det paa en anden Maade,“ sagde han — „en Lazaron med sine Røvere.“

„Den „Lazaron“ taler altid hensynsfuldt om sine Fjender, og Røverne elsker deres Anfører,“ svarede hun slagfærdigt.

„For en halv Dollar om Dagen,“ sagde han skarpt.

„Saa — faar de virkelig det af Hans Excellence?“ spurgte hun, oprigtig overrasket. „Det synes jeg egentlig ikke stemmer med Lazaronen.“

„Hans Excellence“!“ udbrød han. „Hvorfor vil De ikke se fornuftigt paa den Sag? Napoleon eller ikke, Enden paa det bliver et ynkeligt Sammenbrud.“

„Pas paa, De ikke forsvinder i Stumperne,“ sagde hun bi-
dende.

„Jeg kan tage Vare paa mig selv. Det gør mig ondt, at De
er blandet ind i det.“

„Det gør Dem ondt? Hvor det er pænt af Dem! Hvor fader-
ligt!“

„Hvis Deres Mand var her —“

„Hvis min Mand var her, vilde De sandsynligvis være hans
bedste Ven,“ svarede hun med tirrende Blidhed, „og jeg maatte
stadig tage Vare paa mig selv.“

Forstod han da ikke, at der er Ting, man helst bør lade usagt
overfor en Kvinde? Hun var meget vred, skønt hun ogsaa havde
en Smule ondt af ham — det blev maaske ham, der fik Ret i det
lange Løb. Men han maatte betale for sin Dumhed nu.

„De gør mig Uret,“ svarede han pludselig bevæget. „De er
for uretfærdig. De straffer mig, fordi jeg gør min Pligt, og De
straffer mig endnu mere, fordi jeg vilde gøre alt, hvad jeg for-
maar for Dem. Har De glemt dengang for to Aar siden? De
finder saa let en sand og udholdende Beundrer, en oprigtig Hyl-
dest, at De kaster det fra Dem som —“

„Monsieur De la Rivière,“ sagde hun langsomt og med Vægt,
og der kom et truende Blink i hendes Øjne, „Deres ti Minutter
er mere end forbi. Og det har været præcis ti Minutter for
længe.“

„Hvis jeg blot var en Røver —“ svarede han bittert.

Hun afbrød ham, katteblid: „Hvis De blot havde Mod nok —“

Han slog vredt ud med Haanden. „Hvis jeg havde det, saa
haaber jeg, De vilde være mig en bedrø Ven, end De er for den
Mand.“

„Aa, paa hvilken Maade svigter jeg „den Mand“?“

„Ved at opmuntre ham til sin Undergang. Se — ja, jeg véd,
jeg saa at sige staar med Livet i Hænderne, men jeg siger Dem,
at dette vil gøre Dem Skade, naar det kommer ud.“

Hun følte, han mente det oprigtigt, skønt hun blev vred. Han
syntes at insinuere, at hun nærede en mere personlig Interesse

for Valmond. Det kunde hun ikke finde sig i af nogen Mand i den hele Verden.

„De er nok saa god at tage mit Lommetørklæde op for mig — mange Tak! Vi maa gaa hver sin Vej i denne Sag. De har advaret — lad mig spaa. Hans Højhed Valmond Napoleon vil komme ud af dette med større Hæder end De.“

„Takket være Dem, i saa Fald,“ sagde han chevaleresk — han maatte beundre hendes Stivsindethed.

„Takket være sig selv. Jeg tror oprigtigt, at De en Dag vil skamme Dem over Deres Andel i denne Affære.“

„I hvert Fald vil jeg fremtvinge en Afslutning paa den,“ svarede han bestemt. „Dette Fantasteri maa have en Ende.“

„Naar?“

„I Løbet af et Par Dage.“

„Naar det hele er overstaaet, vil De maaske være saa ærlig at komme og fortælle mig, hvem der havde Ret — De eller jeg. Farvel.“

Elise stod ved Ovnens i Køkkenet. Hun saa op med et Sæt, da Gæsten traadte ind. Hendes mørke Pande blev endnu mørkere, hendes Øjne lyste mut, da hun træt slæbte sig et Par Skridt frem og stod tavs og modvillig. Hvad vilde denne Dame fra den store Gaard hos hende?

Madame Chalice vidste knap, hvordan hun skulde begynde — hun ønskede oprigtigt at være den unge Piges Ven og frygtede for at bringe hende til at sige noget, hun maatte angre.

Hun saa sig omkring. Noget Frugt kogte paa Ovnens og spredte Duft i Stuen, og Elise holdt mekanisk Øje med det. Et Stykke Sytøj laa over en Stoleryg, og paa Væggen hang et Uniform, der tilhørte den gamle Sergent, og en kort Sabel. En gammel Tricolore hang over en Bjælke, og et Kort eller to over Frankrig var slaaet op paa Væggen. Hun fæstede sit Blik paa Kortene.

„Har du nogen Indflydelse over din Onkel?“ spurgte hun.

Elise tav.

„Fordi,“ vedblev Madame Chalice hurtigt uden at ænse hen-

des Tavshed — „fordi, jeg tror, det vilde være bedre for ham at vende tilbage til Ville Bambord — det er jeg vis paa.“

Den unge Pige bed sig vredt i Læben. Hvilken Ret havde denne fine Dame til at blande sig i, hvad der kun vedkom hende og hendes? Hvad mente hun?

„Min Onkel er General og en tapper Mand; han behøver ingens Raad,“ svarede hun trodsigt.

Madame Chalice smilede ikke af Titlen. Hun beundrede hendes Mod. Imidlertid vedblev hun:

„Han er kun én Mand, og —“

„Han har mange Mænd, Madame, og Hans Excellence —“

„Hans Excellence og Hundreder af Mænd kan ikke staa imod, hvis Regeringen sender Soldater imod dem.“

„Hvorfor skulde Regeringen gøre det? De vil kun tage til Frankrig — de har intet ondt i Sinde her.

„De har ingen Ret til at holde Øvelser og konspirere her, min Ven.“

„Naa, ja, men min Onkel og hans Mænd vil kæmpe — vi vil allesammen kæmpe,“ svarede Elise vredt og greb om Stolens Armlæn.

„Men hvorfor ikke undgaa Kamp? Hvad er der at kæmpe for? I lever allesammen lykkeligt her. I var lykkelige før Monsieur Valmond kom. Er du lykkelig nu?“

Madame Chalice saa ængsteligt og undersøgende paa den unge Piges rødmende Ansigt. Hun blev med hvert Øjeblik mere og mere ivrig efter at gøre, hvad hun kunde for dette pragtfulde Menneske.

„Vi vilde dø for ham!“ sagde Elise hurtigt.

„Du vilde dø for ham,“ svarede den anden, langsomt, betydningsfuldt.

„Og hvad kommer det saa Dem ved?“ sagde Elise skarpt. „Hvorfor blander I fine Folk jer i Fattigfolks Sager?“

Saa huskede hun, hun var Værtinde og sagde med sin Races medfødte Høflighed: „Aa, undskyld, Madame, De mente sikkert ikke noget med det.“

„Hvorfor skal fine Folk gøre Fattigfolk ulykkelige?“ sagde Madame Chalice, roligt og sørgmodigt — hun saa, hvor Elise led, og alt kvindeligt i hende brød frem. Hun lagde sin Haand paa den unge Piges Arm. „Ja — hvorfor skal fine Folk gøre Fattigfolk ulykkelige? Det er ikke mig alene, der gør dig ulykkelig, Elise.“

Den unge Pige rystede vredt Haanden af sig; hun forstod den virkelige Mening med Ordene.

„Hvad er det, De prøver paa at opdage?“ spurgte hun vildt. „Hvad har De i Sinde? Har jeg nogen Sinde generet Dem? Hvad vil De saa her? Hvad betyder mit Liv for Dem? Intet, intetsonhelst. De er her i Dag og væk i Morgen. De er Engelsk: De er ikke en af vore. Kan De ikke forstaa, at jeg vil være i Fred? Hvis jeg var ulykkelig, behøvede jeg ikke andres Medfølelse. Men det er jeg ikke, nej. — Jeg siger Dem, det er jeg ikke! Jeg er lykkelig. Jeg har aldrig vidst, hvad Lykke var før nu. Jeg er saa lykkelig, at jeg kan staa her og lade være med at fornærme Dem, skønt De har fornærmet mig.“

„Det var ikke min Mening at fornærme dig Elise. Jeg vil gerne hjælpe dig — det er alt. Jeg véd, hvor svært det er at betrosig til sine egne, og jeg ønsker af hele mit Hjerte at kunne være dig en Ven, hvis du nogen Sinde kommer til at trænge til en.“

Elise mødte klart og roligt hendes medfølende Blik.

„Tal rent ud til mig, Madame,“ sagde hun.

„Elise, jeg saa nogen klatre ud af dit Sovekammervindue,“ lød Svaret langsomt.

„Aa, min Gud!“ sagde den unge Pige. „Aa, min Gud!“ og hun stirrede et Øjeblik tomt paa Madame Chalice. Saa rakte hun, skælvende, efter et Glas Vand.

Madame Chalice kom hende straks til Hjælp. „Du er syg, stakkels Pige,“ sagde hun bekymret og lagde Armen om hende.

Elise trak sig bort.

„Jeg vil fortælle Dem alt, Madame, alt, og De maa tro mig — det er sandt, saa vist Gud er min Dommer.“

Saa fortalte hun det hele, nøjagtigt som det var hændt — med

Undtagelse af de Kys, Valmond havde givet hende. Hendes Øjne fyldtes nu og da af Taarer, og hun prøvede paa sin naive Maade at rense ham for al Mistanke. Hun talte kun for ham, ikke for sig selv; og hendes Tilhører forstod, at det Baand, der bandt Pigen til Manden uden Skam kunde raabes ud paa Gader og Stræder.

„Det er det hele, og det er Sandheden,“ sagde Elise endelig. „Han er en fin Herre, en stor Mand, og der kan intet være mellem os, men jeg vilde dø for ham.“

Hun tog ikke længer Madame Chalice hendes Omsorg ilde op, hun var ligeglad og viste, hun helst vilde være ene.

„De tror, her bliver megen Ufred?“ spurgte hun, da Madame Chalice skulde til at gaa.

„Jeg er bange for det, men vi vil gøre hvad vi kan for at hindre det.“

Elise saa efter hende, da hun i det svindende Sollys gik henimod Manor House, og vendte saa tungt tilbage til sit Arbejde.

Hun hørte Hundeglam ude fra Gaarden, og den barske Bjæffen syntes at holde Takt med Blodet, der hamrede i hendes Hovede, i hele hendes Legeme. En Tanke kom og gik uafsladelig i hendes Sind. — Der kom, som hun havde følt, Vanskeligheder for Valmond. Hun var ogsaa overbevist om at det var nær forestaaende. Det eneste, der stod hende klart, var, at hun maatte være hos ham, naar det kom, at hun ikke maatte svinge ham i hans store Nød. Men denne Smerte i Legemet, denne stadig skiftende Jubel og Nedtrykthed, denne ynkelige Svaghed! Hun maatte overvinde det. Hun huskede de Timer, hun havde tilbragt ved hans Leje, de Øjeblikke, da han fuldtud var hendes — i Kraft af den Fare, der truede ham og hendes usvigelige Omsorg. Hun mindedes det grusomme Øjeblik, da Døden snigende, overhængende lurede ved Døren, og hun i dens Skygge gav sin hele Sjæl i det ene Afskedens og Troskabens Kys.

Det Kys — hun kom igen pludselig til at tænke paa Madame Dégardys advarende Raab: „Pas paa hans Aande — det er Døden, Fjols!“

Saaledes var det — hun havde den sorte Feber i Blodet. Det ene Kys havde underskrevet hendes Dom. Nu vidste hun det. Han havde givet hende Liv ved at give hende Kærlighed. Han vilde ogsaa give hende Døden — hendes Herre over Liv og Død. Hun var af de udvalgte faa, der kan tømme Lysets og Mørkets Skaal med den samme Sjælens Ro.

Men det kunde fælde hende netop i den Time, da Valmond var stedt i Nød. Hun maatte overvinde det — hvorledes? Hos hvem kunde hun finde Støtte? Der var kun én — men hun kunde ikke henvende sig til Madame Dègardy; den gamle Kvinde vilde tvinge hende til at lægge sig til Sengs og sørge for, hun blev der. Der var kun dette ene at gøre: bemægtige sig disse underfulde Urter, som havde hjulpet Valmond i Farens Stund.

Hun slæbte sig møjsommeligt til den lille Hytte ved Floden, bankede paa og ventede. Der var stille; hun aabnede Døren og traadte ind. Hun strøg en Tændstik, fandt et Lys, tændte det og begyndte sin Søgen. Under en gammel Krukke paa en Hylde fandt hun baade Urter og Pulver. Hun greb en Haandfuld Urter og kyssede dem jublende glad. Frelst — hun var frelst! Aa, den hellige Jomfru være takket! Hun vilde takke hende til sine Dages Ende!

En grufuld, kvalmende Fornemmelse kom over hende. Hun vendte sig dødsensangst og saa Parpons Ansigt udenfor Ruden. Med en blind Trang til at finde Beskyttelse, vaklede hun hen imod Døren — dør faldt hun, medens hendes Fingre stadig var fast pressede om de kostelige Urter.

Da Parpon hastig traadte ind, kom Madame Dègardy ud fra Træernes Skygge og iagttog stjaalent Hytten. Da der viste sig Lys, sneg hun sig hen til Døren, aabnede den sagte og traadte ind.

Parpon knælede ved Elises Side. Han støttede hendes Hoved og betragtede hende forfærdet.

Med et højt Skrig kom den gamle Kvinde nærmere og faldt paa Knæ paa den anden Side af Elise. Hendes Haand, der ivrigt gled over den unge Piges Bryst, mødte Dværgens haarde,

barkede Næve. Hun standsede pludselig, hævede det flakkende Lys og stirrede ham, usikkert og søgende i Øjnene. Minutterne gik, mens de knælede der med den bevidstløse unge Pige imellem sig, og Stilheden sænkede sig over dem. Den tabte Erin- dring søgte blindt og famlende at finde Vejen tilbage. Lidt efter lidt kæmpede noget sig frem i den gamle Kvindes Blik fra den uendelige, taagede Fortid, og Parpons Hjerte var ved at sprænges af Angst og Forventning. Endelig blev hendes Blik roligere. Erindring, Genkendelse saas paa hendes Ansigt.

Med et vildt Skrig strakte hun sine magre Arme imod ham og pressede det store Hoved til sit Bryst.

„Hvor har du været saa længe, Parpon — min Søn?“ sagde hun.

FEMTENDE KAPITEL.

Valmonds Kræfter vendte hurtig tilbage, men noget havde givet hans Liv ny Farve. Han følte, han var blevet frelst fra Feberdøden for at møde en anden Skæbnens Dom, der mere var i Harmoni med det mærkelige Togt, der nu nærmede sig en Krise. Den næste Dag tog han til Dalgrothe Bjerget, Dagen efter skulde en endelig Revy afholdes, og den paafølgende Morgen vilde han begynde Marchen mod Havet. Der maatte handles. Der kunde ikke være Tale om yderlig Opsættelse. Han havde i den Grad tabt sig i Drømmen, at den var blevet Virkelighed for ham — han *var* den glimrende Eventyrer, Manden, der skulde skabe Riger. Sandt nok, han havde kun en lille Flok daarligt bevæbnede Mænd, men bedre Vaaben var at faa, og naaede de først Havet — hvem kunde vide!

Mens han sad alene i Værelset i Louis Quinze og ventede paa Parpon i det stille Tusmørke, lød en Banken paa Døren. Den aabnedes, Garçon'en mumlede noget, og Madame Chalice traadte langsomt ind.

Der var intet usædvanligt i hendes Mine, men der laa et venligt Skær over det friske Ansigt og i de klare Øjne.

„Advokaten skulde have ledsaget mig herhen,“ sagde hun, „men jeg syntes alligevel, jeg hellere vilde komme uden ham, fordi —“

Hun tøvede. „Ja, Madame — fordi?“ spurgte han og bød hende en Stol. Han var klædt enkelt, i sort, ligesom den første Dag, da han besøgte hende paa Manor House, og det fremhævede hans stærke Blegthed og gav hans Ansigt noget fint og dog stærkt.

Hun saa sig omkring i Stuen, næsten ligegyldigt, inden hun vedblev:

„Fordi det, jeg har at sige Dem, hellere maa siges under fire Øjne — meget hellere.“

„De har sikkert Ret,“ svarede han, som om han nærrede den mest absolutte Tillid til hendes Dømmekraft; og der var i Virkeligheden altid noget drengeagtigt i hans Holdning overfor hende. Komplimenten var ganske ubevidst og meget behagelig, men hun gjorde sig haard. Hun vidste instinktmæssig, at hun havde Indflydelse over ham, og hun var forberedt paa at bruge den til det yderste.

„Jeg er glad — vi er alle glade, fordi De har det bedre,“ sagde hun venligt. Saa tilføjede hun: „Hvordan gaar det med Deres Foretagende? Hvilke Planer har De?“

Valmond tænkte ikke paa, at hun spurgte ham ud; han betragtede hende kun som en Forbundsfælle, en Ven. Saa han fortalte hende om sin store Idé, veltalende som paa hendes Gaard. Han havde forandret sig meget. Det svulstige, bizarre havde forladt ham. Han var ikke mere stortalende, end man kunde vente det af en Soldat, der saa Tingene i Slagmarkens hastige Billeder — farverige og krasse. Han forstod at fortælle; der var en ejendommelig *timbre* i hans Stemme, et dramatisk Sving over Frem-

stillingen. Hun lyttede stille, stærkt interesseret. Det umulige syntes for et Øjeblik at forsvinde i den store Drøm; og hun var selv en Drømmer, en Eventyrsøgende blandt Livets Undrere. Havde hun været en Mand, var hun blevet Opdagelsesrejsende eller Soldat.

Men hendes sunde Ligevægt vendte tilbage, og hun tog sig sammen til det ubehagelige Arbejde, hun havde paataget sig.

Hun saa ham fast i Øjnene. „Jeg er kommet for at sige Dem, at De maa opgive denne Drøm,“ sagde hun langsomt. „Der kan ikke komme andet end Ondt ud af det, og i Ulykken kunde De blive ramt, saa De aldrig forvinder det.“

„Jeg vil aldrig opgive — denne Drøm,“ sagde han, overrasket men bestemt, næsten bydende.

„Tænk paa de stakkels Mennesker, som omgiver Dem, følger Dem. Vilde De have, de kom noget Ondt til?“

„Som Soldater vil de kæmpe for en Sag.“

„Hvad er — Sagen?“ spurgte hun prøvende.

„Frankrig,“ svarede han roligt, og der var en dyb Klang i hans Stemme.

„Nej — *Dem*, Monsieur.“

„De kaldte mig engang „Sire“.“

„Jeg kaldte min Pige et Fjols i Gaar, i Irritation. Man har Luner,“ svarede hun.

„Hvis De kaldte mig en Dukke i Morgen, kunde vi finde Balancen — og hvad blev saa den?“

„En Eventyrer, frygter jeg,“ sagde hun.

Han lod sig ikke imponere. „Ja, det er sandt, en Eventyrer,“ sagde han. „Der er en lang Rejse til Frankrig, og der er meget at staa igennem!“

Hun kunde neppe i denne villiestærke, selvbeherskede Mand genkende den Euthusiast og Komediant, hun havde set i Præstens Have.

„Monsieur Valmond,“ sagde hun, „jeg hverken mistænker eller anklager; jeg føler kun. Der er noget forfærdende usik-

kert ved Deres Sag, Deres Krav. De har ingen Ret til at øde Menneskeliv.“

„Øde Menneskeliv?“ spurgte han mekanisk.

„Ja; Regeringen vil skride ind imod Dem.“

„Aa, ja,“ svarede han. „Monsieur De la Rivière har sørget for det. Men han vil komme til at bøde for sin Indblanding.“

„Det er en Sag for sig. Hvis der sendes Tropper imod Dem — hvad saa?“

„Saa vil jeg handle, som det sømmer sig en Napoleon,“ svarede han med megen Værdighed.

Saa der var dog alligevel endnu noget af Komedianten i ham! Hun lo, lidt ironisk. Saa, med ét, vendte alle hendes Tanker tilbage til Elise, og en skjult Grusomhed vaagnede i hende. Skønt hun troede den unge Pige, vilde hun dog anklage Manden, saa meget mere fordi hun saa, at hans Blik var fæstet paa hende i glødende Beundring.

„Der var maaske ikke et bekvemt Vindue i Nærheden,“ sagde hun, velovervejjet og megetsigende.

Han tog ikke et Sekund Blikket til sig, skønt han øjeblikkelig forstod hvad hun mente. Saa hun havde opdaget det! Han rødmede.

„Madame,“ sagde han, „jeg haaber, jeg er en Mand af Ære!“

Han saa igen det hele for sig, og hans Øjne blev fugtige.

„Hun er uskyldig,“ vedblev han — „paa min hellige Ære! Ja, ja, jeg véd, at alt taler imod mig, men det er den rene Sandhed. De saa — — — den Aften?“

Hun nikkede.

„Aa, det er en Skam — en Skam. Men Madame, De maa, som en sand Kvinde, tro, hvad jeg siger, og jeg gentager, det er Sandheden.“

Saa fortalte han, med beundringsværdig Hensynsfuldhed og Finfølelse, den samme Historie, Elise havde fortalt, og lige saa overbevisende.

„Jeg tror Dem, Monsieur,“ sagde hun aabent, da han sluttede

og rakte ham med en pludselig Indskydelse sin Haand. „Lad nu en ny Selvfornægtelse følge efter dette.“

Han saa spørgende paa hende.

„Opgiv denne vilde Plan,“ vedblev hun ivrigt.

„Aldrig!“ svarede han øjeblikkelig. „Aldrig!“

„Jeg tigger Dem om det, bønfalder Dem — min Ven,“ vedblev hun med brændende Iver, i Følelsen af, hvor svag hendes Sag var.

„Jeg indvender intet mod Dem eller Deres Krav, men jeg beder Dem forlade denne Landsby, som De fandt den, lade disse lykkelige Mennesker uforstyrret i deres Hjem. Aa, drag bort! Drag bort nu, og De vil være et Navn for dem, der altid vil mindes med Beundring. De har været modig, elsket, inspirerende — aa, ja, jeg indrømmer det, selv for mig! — inspirerende! Eventyraanden i Dem, Deres Forhaabninger, Deres Planer om at udrette noget stort, vakte mig. Det var det, der mere end noget andet gjorde mig til Deres Forbundsfælle. Ærligt og oprigtigt tror jeg ikke, jeg er overbevist om noget andet, end at De ingen Kujon er, og at De elsker en Sag. Lad det blive ved det. — Det maa De, maa De. De kom om Natten, ene, gaadefuld; drag bort om Natten, nu i Nat, gaadefuldt som De kom — en uudgrundelig, romantisk Skikkelse. Hvis De er alt, hvad De paa-
staar — og det vilde kun glæde mig — saa drag hen, hvor Deres Evner faar større Spillerum, Deres Krav større Anerkendelse. Det er et ubetydeligt Spil, her. Forlad os, som De fandt os. Det vil være bedst for os; bedst for de stakkels Landsbyfolk. Hvem véd, hvad der kan ske, hvis De bliver ved? Jeg handlede uret, uret — jeg ser det nu — ved overhovedet at opmuntre Dem. Jeg angrrer det. Nu, nu da jeg taler til Dem, føler jeg, uden mindste Tvivl, at Afslutningen paa Deres Togt er nær. Kan De ikke selv se det? Aa jo, det maa De! Tag mine Heste i Nat, forlad os og kom aldrig mere tilbage — saa vil ingen med Sorg behøve at tænke paa dengang, da Valmond kom til Pontiac.“

Impulsiv, anklagende havde hun pludselig vist ham noget, der var hævet over Luner, tilfældige Indskydelser og Stemninger.

Den sande Kvinde havde talt, alle ydre Former var fjernet fra hendes sande Jeg og viste dets rige Dybde og Oprigtighed. Intet Menneske véd, hvad hun i det Øjeblik kaldte tillive i ham; han vidste det neppe selv. Hun havde talt til ham nu uden personlige Hensyn. Hun var kun den, der traadte i Skranken for det rette og ærlige, Vennen, den gode Forbundsfælle, der maa svigte en Sag for dens forfærdende Usikkerhed og dog prøver at hindre Sammenbrud og Ødelæggelse.

Han rejste sig og vendte sig et Øjeblik bort; hendes Ord havde bevæget ham dybt. Hans Blik faldt paa Billedet af den store Napoleon og nu mødte hans Øje hendes, roligt og beslutsomt.

„Jeg maa blive,“ svarede han. „Jeg vil ikke vende om, hvad der saa end hænder. Dette er kun Barneleg, kun et Fnug ved Siden af mine Drømmes Opfyldelse. Sandt nok, jeg kom i Mørket, men jeg vil drage bort i Lyset. Jeg vil ikke forlade dem, disse stakkels Mennesker, de skal drage med mig. Jeg har Penge, Frankrig venter — Folket er led og ked af Orleans'erne, og jeg — —“

„Men De maa, De maa høre paa mig, Monsieur!“ sagde hun i Desperation.

Hun kom tæt hen til ham, og aaben og ærlig som hun var, lagde hun sin Haand paa hans Arm og saa ham, næsten kærligt bønfoldende, i Øjnene.

I det Øjeblik blev Døren aabnet og Monsieur De la Rivière meldt.

„Ah, Madame!“ sagde den unge Seigneur i en Tone, der var mere end giftig, „Statshemmeligheder, kan jeg tænke?“

„Statsmænd behøver ikke at udlevere sig til Nyhedskræmmere, Monsieur,“ svarede hun og blev staaende ved Valmonds Side, som om hun vilde fortsætte en fortrolig Samtale, naar den kedelige Afbrydelse var overstaet. Hun var fuldstændig frygtløs og rolig, hævet over al Smaalighed.

„Jeg var kommet for endnu en Gang at advare Monsieur Valmond, men jeg træffer ham i Selskab med sin Forbundsfælle, Raadgiver — og Trøsterinde,“ svarede han med skæbnsvanger Utvetydighed.

Tiden vilde gaa sin Gang, og Madame Chalice maaske glemme denne afsindige Bemærkning, men hun vilde aldrig tilgive det og aldrig ønske at kunne det. Denne frække, smaalige, provinsielle Seigneur!

„Monsieur De la Rivière,“ svarede hun med iskold Værdighed, „De kan ikke, saa længe De lever, gøre den Uforsømmethed god igen.“

„Jeg beder Dem undskylde, Madame,“ svarede han alvorligt, holdt i Tømme af Udtrykket i hendes Ansigt — hver Nerve i hende dirrede i Harme. „Jeg kom for at standse en Røverekspedition, for at redde dette Steds Ære, hvor jeg er født, hvor min Familie har levet i mange Slægtled.“

Hun gjorde en hastig, afbrydende Bevægelse. „De saa mig gaa herind,“ sagde hun, „og De troede at opdage en Sammensværgelse af en eller anden Art — kun Himlen véd, hvad et Menneske som De kan finde paa! De træffer mig i Færd med at give Hans Højhed bedre Raad, end De nogen Sinde kunde haabe at give — ud af et bedre Hjerter og en bedre Forstaaelse. De har været mere end paatrængende; De har været fræk og dum. De kalder Hans Højhed Røver og Bedrager. Jeg forsikrer Dem, det er mit inderligste Haab, at Prins Valmond Napoleon altid vil regne mig blandt sine Venner, til Trods for alle sine Fjender.“

Hun vendte ham Ryggen og greb med udtalt Ærbødighed Valmonds Haand. „Adieu, Sire,“ sagde hun (og det angrede hun aldrig) og gik ud af Stuen. Valmond vilde følge hende.

„Nej Tak, jeg vil gaa alene til min Vogn,“ sagde hun, og han lod hende gøre det.

Da hun var gaaet, holdt han Døren aaben og saa paa De la Rivière. Han var meget bleg; der var et truende Glimt i hans Øjne. Ogsaa den unge Seigneur var kampberedt.

„Jeg er optaget, Monsieur,“ sagde Valmond betydningsfuldt.

„Jeg er kommet for at advare Dem — —“

„Den gamle Vise. Jeg er optaget, Monsieur.“

„Charlatan!“ sagde De la Rivière og traadte vredt et Skridt

hen imod ham — han var ved at miste Herredømmet over sig selv.

Parpon, der en halv Time eller længere havde været udenfor i Forstuen, kom i det Øjeblik ind i Stuen, traadte mellem dem og saa med et ondsindet, spottende Grin op paa den unge Seigneur.

„De har fireogtyve Timer til at forlade Pontiac,“ raabte De la Rivière, da han gik.

„Mit Ur gaar anderledes end Deres, Monsieur,“ sagde Valmond koldblodigt og lukkede Døren.

SEKSTENDE KAPITEL.

Gennem det Mørke, der havde sænket sig over Elise, kunde hun ikke se, at hendes Ulykke havde bragt andre Lyset; at der var kommet Orden og Glæde ud af hendes sørgeligt forvirrede Tilværelse. En halvt vanvittig Kvinde, uden nogen Erindring, vidste igen, hvorfra hun var kommet og hvor hendes Vej vilde gaa i Fremtiden — og forvildet og lykkelig glattede hun med ømme, hungrende Hænder den stakkels Dværghoved, som for at forvisse sig om, at han virkelig var hendes Søn. Der var ogsaa kommet et nyt Lys i Parpons Øjne, mildere, mindre uhyggeligt og fjernt. Af deres nyskabte Glæde fødtes en inderlig Længsel efter at frelse Elise. De veg ikke fra hendes Leje, aarvaagne, omsorgsfulde.

Det vilde blive en haard Kamp, og de næste fireogtyve Timer maatte bringe Enden eller nyt Liv. Hun havde bekæmpet Feberen alt for længe, hendes Hjerne og hele Nervesystem var blevet

skæbnesvangert anspændt, og i Timevis rasede Sygdommen i hende som en Orkan.

Hendes egen Moder sad i en Krog, lammet og følelsesløs. Omsider faldt hun i Søvn i sin Stol, men Parpon og hans Moder sov ikke et Øjeblik. Nu og da gik Dværgen til Døren og saa ud i Natten, der var saa stille, saa fuld af Grøde og Hvile.

Langt oppe over Dalgrothe Bjerget laa et blødt, gyldent Lys som et Skjold mod Himlen. Parpon vidste, det var Genskinnet af Lejrbaalene i Dalen, hvor Lagroin og hans Mænd sov. Ud af den store Stilhed lød en sagte Mumlen, som Naturens Aande — Flodernes hvileløse Rislen, Vandene, der strømmede bort og aldrig kom igen. Hvorhen gled de — alle disse Tusinder af Floder, der evindeligt flød af Sted, dovent eller skummende vildt? Hvorfor — i hvilken Hensigt —? Blot for at strømme ud i de store Have og forsvinde dør? Var det alt — uundgaeligt at nærme sig Tingenes Ende og blive opslugt?

Og disse Millioner Skæbner, der rastløse ilede af Sted? Var det Møjen værd kun at blive ældre og ældre Livet igennem og, tung af Søvn, naa Stedet, hvor Tidernes Begyndelse og Ende er forenede, træde ind af den Dør, der kun aabner indad og opsluges af Tusmørket. Hvorfor tøve paa Rejsen, hvor hastig den end er? Før eller senere maa det komme — med Tusmørket til sidst.

Dværgen hørte den unge Piges Stønnen, hendes klagende „Valmond! Valmond!“ hendes Hulken, den Selvfornægtelse, der end ikke forlod hende i hendes Feberfantasier.

For éns egen Skyld betød det maaske kun lidt, hvad enten Sindet var glad eller bedrøvet paa den forfærdelige Rejse — men for den anden, der maatte se til? Hvem kunde vel gætte, hvad der var bedst for den anden, barmhjertigst, nemmest? Skæbnen lod os føre vor Sag som bedst vi kunde mod den, hævde og forsvare vor Ret til at dvæle her, saa længe vi kunde, opdage Verden Dag for Dag, vise Verden, hvad der boede i os og lære os selv at kende. Leve det tilende, modstaa de ødelæggende Kræfter saa længe som muligt — det var den guddommelige Hemmelighed.

„Valmond! Valmond! O Valmond!“

Atter og atter lød Ordene klagende ud i Stuen.

Gennem alle Lydene trængte en anden, indre Stemme, der sammenfattede alle disse famlende, primitive Tanker — svag, ubestemmelig lød den i Parpons Sind.

Hun maatte for enhver Pris reddes, selv om Frelsen betød den ubarmhjertige, sikre Dom, hans Moder havde tilhvisket ham over Sengen en Time tidligere.

Han gik ind i Huset. Den gamle Kvinde stod bøjet over Elise og betragtede hende med anstrengt Blik og tæt sammenpressede Læber.

„Min Søn,“ sagde hun, „hun vil dø om en Time, hvis jeg ikke giver hende mere. Hvis jeg gør det, kan hun dø straks. Hvis hun kommer sig, bliver hun . . .“ hun pegede paa sine Øjne.

„Blind, Moder, blind!“ hviskede han og saa sig omkring i Stuen. Hvor herligt var ikke Øjnenes Lys!

„Maaske er det bedre, hun dør,“ sagde den gamle Kvinde. „Hun er ulykkelig.“ Hun tænkte paa sin egen, fjerne, bitre Fortid, der nu var vendt tilbage efter saa mange Aars Forløb. „Ulykke og Blindhed — aa! Hvad Ret har jeg til at gøre hende blind? Det er farligt, Parpon, min kære Søn.“

„Jeg maa, jeg maa, for din Skyld. Valmond! Valmond! O Valmond! raabte Elise igen i sine Feberfantasier.

Den syge Pige havde svaret for Parpon. Hun havde selv valgt. Livet! Det var alt, hvad hun bad om — for en andens Skyld, ikke for sin egen.

Hendes Moder sov videre i sit Hjørne, uden at ane hvilken frygtelig Bestemmelse, der skulde tages.

Madame Dègardy tømte hurtigt det underlige, brune Pulver ud i en Væske, blandede det, holdt det til den unge Piges Læber og hældte det langsomt i hende.

En Gang, to Gange i den næste Time fyldte sagte Angstskrig Stuen — men netop da Daggrøet brød frem, bøjede Parpon sig og tørrede ømt den svage Sved fra Ansigtet, der nu saa fredeligt og stille laa mod Pudlen.

„Hun aander regelmæssigt, den stakkels, søde Unge!“ sagde den gamle Kvinde mildt.

„Hun vil aldrig se mere?“ spurgte Parpon sørgmodigt.

„Intet, saa længe hun lever,“ lød det hviskende Svar.

„Men hun har Livet, sagde Dværgen, „hun ønskede det saa inderligt.“

„Til hvad Nytte?“ Den gamle Kvinde havde gættet, hvorfor Elise havde ønsket at leve.

Dværgen svarede ikke. Han saa sig fraværende omkring, og hans Blik faldt paa Elises Moder, der sov uden at ane den frygtelige Fare, der var overstaaet og Datterens smertefyldte Frelse.

Den graablaa Morgendæmring viste sig under de nedrullede Gardiner. I Stuen brødes Dagen med Natten, Lyset brændte mat, og der laa et blyagtigt Skær over den gamle Kvindes Ansigt med de gennemtrængende, lysende Øjne, der hungrende fulgte Sønnen — hendes eneste Søn. Parpon havde fortalt hende om Gabriels Død.

Parpon aabnede Døren og gik ud. Dagen bredte sig stille over det sovende Landskab. Intet Levende var at øjne, ingen Baal, ingen Dyr, ingen morgenduelige Arbejdere eller ivrige Høstfolk. Men Fuglene var vaagnede, og snart efter kom Køerne en efter en paa Benene i Marken.

Saa, ovre ved Foden af Bjergene, saa han en hvid Hest og dens Rytter tegne sig mod Vejens graa Støv.

Elises sørgmodige Ord lød igen i hans Øren: „Valmond! Valmond! O Valmond!“

Han havde gjort sin Pligt mod den unge Pige. Hun var frelst. Nu maatte han følge den Skikkelse der over, hvor Røgen fra Lejrbaalene steg op ved Dalgrothe Bjerget. Der gik Rygter om Uroligheder — han maatte atter være sin Herres Minister, Raadgiver, Ven.

En halv Time senere bevægede han sig op over Bakken, hvor han havde set den hvide Hest og dens Rytter. Han hørte Lyden af en Tromme i det fjerne. Den just svundne Nats Angst og aandeløse Spænding forlod ham og han sang ud i Sollyset:

O, stolt han drager i Krigen,
O gai, vive le roi!

Ikke længe efter traadte han ind paa Lejrpladsen. Om et af Baalene sad Kulsvieren Muroc, Mølleren Duclosse og Garotte, Kalkbrænderen og kogte deres Morgenmad. De var alle i godt Humør.

„Jeg for min Del,“ sagde Muroc, da Parpon gik forbi med et Nik, „jeg er ikke tilfreds.“

„Faar du ikke nok at spise?“ spurgte Mølleren, hvis Begreber om Lykke var grundlagte paa Madspørgsmaalet.

„Jo vist saa, og nok at drikke, takket være Hans Excellence og de Knapper, han sætter i min Frakke.“ Muroc raslede med Guldmonterne i sin Lomme. „Det er denne her Renlighed, der er saa forbandet! Da jeg solgte Trækul, var jeg sort og dejlig, og intet Snavs kunde ses; jeg skinnede som en Gryde. Nu er jeg beskidt, bare jeg har rørt ved en Kartoffel. Pibeler har en Helvedes Tilbøjelighed til at vise en, som Vorherre har skabt én.“

Garotte lo. „Vent til der bliver Kamp. Krudt hænger bedre ved end Kul. Jeg for min Del er altid saa pillen som et Æg.“

„Men du er som et Stykke Træ, Kalkbrænder, du sveder aldrig. Skidtet hænger ikke ved dig som ved mig og Mølleren. Duclosse her plejede at se ud som en Postej, naar Melet og Sveden tørrede paa ham. Naar vi kommer til Paris, og Hans Excellence har klaret Ærterne, vil jeg vende tilbage til Kulsvieriet — jeg vil fylde Slotskældrene. Det passer mig bedre en Kridt og Renvask hver Dag.“

„Tror du, vi nogen Sinde kommer til Paris?“ spurgte Mølleren med Hovedet alvorligt lagt paa Siden.

„Det kommer an paa Guds Villie og Vejret paa Havet og Orleans'erne.“

Det var vanskeligt at afgøre, hvad Muroc egentlig tænkte om dette Eventyr. Han havde en aldrig svigtende Sans for Humor, den bedste Kritiker i Verden.

„Jeg tror, der bli'r Slagsmaal, inden vi støder paa Orleans'—

erne," sagde Kalkbrænderen. „Det fortælles, at Regeringen kommer imod os.

„Bravo!" sagde Kulsvieren. „Vi faar se, hvor vor store Mand slaar deres Næser skæve."

„Her er Lajeunesse," afbrød Mølleren, da Grovsmeden nærmede sig Baalet. Han var klædt i fuld Uniform, syet af Landsby-skræderen.

„Er det rigtigt *monsieur le capitaine*?" sagde Muroc til Lajeunesse. „Vil Regeringen slaas med os? Hvorfor det? Vi er kun opsatte paa at tampe Orleans'erne, og hvem bryder sig en Sou om dem — *hein?*"

„Ikke et *go-dam*," sagde Duclosse og luftede sin eneste engelske Ed. „Englænderne hader ogsaa Orleans'erne."

Lajeunesse saa fra den ene til den anden og brast saa i Latter. „Der er to Maal Rom til hver Mand Klokken tolv i Dag, siger Hans Excellence — og to gule Frakkeknapper til hver Sergent og fem til hver Kaptajn. Englænderne der oppe i Quebec, kan de gøre det bedre, hva'? Og vil de? Nej. Bruger nogen Penge paa sin værste Fjende, undtagen naar han har sin lumske Hensigt med dem? Pyt! Skulde hans Excellence stikke op, fordi Monsieur De la Rivière siger, han vil hente Regeringen? Bah! De bistre Soldater gaar over til os, som de gik over til den Store Napoleon ved Grenoble. Aa, ja! Hans Excellence fortalte mig om det lige nu. Her stod Soldaterne —" han viste paa Jorden med sin Sabel, — „her stod den Store Napoleon, ganske alene. Han ser lige frem for sig. Hvad ser han? Intet mindre end hundrede Bøssemundinger. Hvad gør han? Han gaar hen til Soldaterne, aabner sin Vaabenfrakke og siger: — Soldater, Kammerater, er der en af eder, der vil dræbe eders Kejser? Jeg vil være fordømt om der var én! De smed Bøsserne og gav sig til at kysse hans Hænder. Saadan, min kære, tog den Store Kejser paa Sagerne, vor Kejsers Fader."

„Men hvis de nu fyrede paa os i Stedet for paa Hans Excellence?" spurgte Mølleren.

„Saa, Møller, kom du til at gøre Regnskab for hvad du har snydt paa Vægten lidt før end du ventede det.“

Duclosse lavede skæv Mund. Han var slet ikke vis paa, at hans Begejstring vilde føre ham saa vidt. Muroc rystede grinen-de paa sit uregte Hoved.

„Naa, det er jo sandt nok, at vi skal af Sted til Frankrig,“ sagde Kalkbrænderen. „Vi kan ekcercere paa Rejsen, og der er nok, der vil af Sted.“

„I Morgen,“ sagde Lajeunesse. „Proklamationen bliver ud-sendt om en Time, og I skal alle holde jer rede til Klokken ti. Hans Excellence vil holde en Tale for os i Aften og saa vil Ge-geralen — aa, hvilken smuk Soldat, med sine firs Aar! — han vil give sine Ordre og ogsaa holde en Tale; og jeg skal være Oberst“ — han gjorde en Kunstpavse — „og I tre Kaptajner, og I faar fem nye gule Knapper i jeres Frakker, som disse her.“ Han tog Guldmønter frem og raslede med dem. De sprang op alle tre, og Muroc tabte Kaffekanden. „Der skal være en stor Revue i Landsbyen i Eftermiddag. Her er Frokost til jer, mine Ven-ner!“

Deres Udbrud blev standset af Lajeunesse, der tilføjede: „Og saa kommer min Madelinette alligevel til Paris, og Monsieur Par-pon ser til, at hun kommer vel af Sted.“

„Monsieur“ Parpon var en ny Titel for Dværgen. Men den store Komedie blev spillet saa godt, at den var berettiget.

„Aa, hans Excellence vil holde sin Ed,“ sagde Mølleren. „Jeg stolede for en Million Francs paa en Mand, hvis Elise Malboir sagde god for ham, enten han saa var Prins eller Grøftegraver — og hun siger, han er den største Mand i Verden. Hun véd Bes-kesed.“

„Det havde jeg nær glemt,“ sagde Lajeunesse mørkt. „Elise har den sorte Feber.“

Møllerens Ansigt syntes at blive til Sten, hans Øjne blev stive, udstaaende, Brødet, han havde mellem Læberne, faldt fra ham, og han stirrede vildt paa Lajeunesse. De saa alle paa Mølleren, og ingen af dem bemærkede den unge Pige, der nærmede sig.

Muroc talte først, helt fortumlet. „Elise — den sorte Feber!“ han gispede, lamslaaet.

„Hun har det bedre, hun kommer over det,“ sagde en Stemme bag Lajeunesse. Det var Madelinette, der var kommet tidligt til Lejren for at tilberede sin Faders Frokost.

Uden et Ord gjorde Mølleren omkring, samlede Klæderne om sig med et Ryk og satte bleg og forvildet i Løb ned over Sletten.

„Han vil til Landsbyen,“ sagde Kulsvieren. „Han har ikke Orlov. Det er Krigsret!“

Lajeunesse rystede paa Hovedet. „Han har aldrig haft mere end de to Ting i sin Nød — Mel og Elise. Lad ham gaa.“

Mølleren forsvandt snart af Syne uden at ænse de Advarsler, der blev raabt efter ham.

Lagroin havde opdaget Desertøren fra det fjerne og kom til for at spørge de andre. Da han hørte, hvad der var hændet, bandede han paa at Duclosse skulde blive udsat for alvorlig Straf.

„En dejlig Officer!“ raabte han rasende. „Satan staa i det! Er der flere i Hæren, der vilde gøre det?“

Ingen svarede, og da Lagroin ikke var nogen klog Mand, forstod han ikke, at hele Hæren nemt kunde blive opløst ved den Slags kedelige Hændelser. Valmond lyttede med bedre Forstaaelse, da Historien blev fortalt ham.

Alt gik, som Lajeunesse havde meldt. Revuen og Opmarchen og Øvelserne forløb hver især tilfredsstillende, og ved Hjælp af Penge og Vin blev Begejstringen større end nogen Sinde — blandet som den var med Vemodet over den forestaaende Afrejse. Præsten og Advokaten holdt sig inden Døre — de havde talt sammen, og nu da Skæbnens Dag var nær, og Sønner, Brødre, Fædre skulde drage bort paa dette fjerne Korstog, kom pludselig nye Tanker til, der gjorde dem vemodige og angstelige. Monsieur De la Rivière var skummel. Medallion var det eneste ubekymrede, ligevægtige Menneske i Sognet. Det havde været hans Overbevisning, at der vilde hænde noget, der standsede hele Historien i det kritiske Øjeblik. Han var et Menneske, der altid

levede efter sine Indtryk og Fornemmelser. Man kunde ventet, at Parpon havde bevaret sin overlegne Kløgt, men ham havde Valmond vundet fra den første Begyndelse, og nu, i den store Time, var han med alle sine Tanker optaget af noget andet — at bringe Moderen tilbage til sig selv, til ham.

Klokken syv om Aftenen spadserede Valmond og Lagroin i Gaderne, efter at de havde ført deres Mænd tilbage til Lejren. Der havde samlet sig en Flok udenfor Kirken — Hans Excellence var paa Vej for at besøge Præsten.

De raabte Hurra, da han gik forbi. Han standsede for at tale til dem. Inden han havde talt til Ende, raabte nogen skingrende, at Soldaterne, Rødkjolerne, kom. Trommehvirvler lød op gennem Gaden, og straks efter kom Regeringstropperne i sluttet Marchorden omkring Hjørnet.

Lagroin vendte sig øjeblikkelig for at hidkalde mulige tilstedeværende af den lille Hær, men Valmond lagde sin Haand afværgende paa hans Arm. Det havde heller ingen Nytte været til, Folkene flygtede som skræmte Faar og klumpede sig sammen et Stykke henne.

De stod tæt ved Kirketrappen. Valmond saa Mølleren komme, aabenmundet og forvildet frem af Mængden — saa betænkte han sig og trak sig straks efter tilbage i Sikkerhed. Han smilede ad Møllerenes Tøven, mens han sagde til sig selv: „Dette bliver Enden paa det —!“

Han sagde det uden at tabe Modet, frygtløst. Det var Løsningsen paa det hele — det var hans eneste Vej til Hæderen.

Soldaterne gjorde Holdt lidt fra de to, og Officeren opfordrede, efter en sløvt opremset Indledning, i Regeringens Navn Valmond og Lagroin til at overgive sig, eller tage Risikoen ved at vægre sig derved.

„Aldrig!“ udbrød Lagroin. Saa trak han Sablen og raabte: „*Vive Napoléon!* Den Gamle Garde overgiver sig aldrig!“

Han gjorde en Bevægelse som for at styrte sig løs paa Soldaterne.

„Fyr!“ raabte Officeren.

Tyve Rifler knaldede. Lagroin vaklede tilbage og faldt for sin Herres Fod.

Han hævede sig halvt op, omfavnede Valmonds Knæ og sagde stønnende, idet han saa op:

„*Adieu, Sire!* Jeg elsker Dem; jeg dør for Dem.“ Hans Hovede faldt ved hans Kejsers Fod, mens hans Hænder endnu omfattede Knæet.

Valmond stod over Liget, med en Fod paa hver Side af det. Han trak en Pistol frem.

„Overgiv Dem, Monsieur!“ sagde Officeren, „eller vi skyder!“

„Aldrig! En Napoleon forstaar at dø!“ lød Svaret, og han rettede Pistolen mod Officeren.

„Fyr!“ lød det skarpe Kommandoraab.

„*Vive Napoléon!*“ raabte den Ulykkelige og faldt, dødelig saaret.

I det Øjeblik kom Præsten og Medallion hastig omkring Hjørnet ved Kirken.

„Taaber! Mordere!“ sagde han til Soldaterne. „Aa, disse stakkels Børn!“

Han bøjede sig og løftede Valmonds Hoved, og Medallion følte efter Lagroins Hjerte, der var ophørt med at slaa.

Officeren tog Valmonds Pistol op. Et Øjeblik efter saa han undrende paa den døende Mand — Pistolen var ikke ladet!

SYTTENDE KAPITEL.

„Hvor længe, Apoteker?“

„To Timer, maaske.“

„Saa længe?“

Et Øjeblik efter sagde han drømmende: „Det er kun et Skridt.“

Den Lille Apoteker sukkede, skønt han ikke forstod. Præsten bøjede sig over ham.

„Et Skridt, min Søn?“ spurgte han, i den Tro at han tænkte paa Sjælens Rejse.

„Til Tuilerierne,“ sagde Valmond og smilede. Præstens Ansigt blev sorgfuldt; han vilde lede den døende Mands Tanker hen paa andre Ting. „Det er kun et Skridt — hvorhen det saa er,“ vedblev han og saa paa den Lille Apoteker. „Tak, *cher Monsieur*, tak. Der er en Sølvnatlampe i mit Værelse; den vil jeg gerne give Dem. Adieu, min Ven.“

Den Lille Apoteker prøvede at tale, men Stemmen svigtede ham. Han bøjede sig og kyssede Valmonds Haand, som om han stadig betragtede ham som en Prins og ikke som en Bedrager, britiske Rifler havde mærket. Den lille Klike vilde til det sidste vedblive med at se Tingene paa sin egen Maade.

„Det er kun et Skridt — hvorhen det saa er,“ gentog Valmond.

Præsten forstod ham omsider. „Den længste Rejse er kort i Gravens Lys,“ sagde han mildt.

Straks efter aabnedes Døren, og Advokaten traadte ind. Valmond mødte roligt Monsieur Garons forpinte Blik og hviskede høfligt hans Navn.

„Deres Excellence er blevet skammelig behandlet,“ sagde Advokaten med skælvende Læber.

„Tværtimod, godt, kære Monsieur,“ svarede den ruinerede Eventyrer. „Skæbnen leger med os alle. Tænk blot. Jeg dør Soldatens Død, og mit Korstog var en Soldats Erobringssyn. Jeg har betalt Prisen. Jeg har —“

Han fuldendte ikke Sætningen, men laa hensunken i sine Tanker. Omsider begyndte han sagte at tale til Advokaten, der hastigt skrev ned efter hans Diktat.

Hovedbestemmelserne i Dokumentet var et Legat paa ti Tusind Francs til „min trofaste Minister og Ven, Monsieur Parpon,“ et andet paa ti Tusind til Madame Joan Dègardy, „hvis Dygtighed og Omsorg for mig er mere værd end jeg kan gengælde“ — tyve Tusind til Kirken St. Nazaire i Pontiac Sogn, fem Tusind til „den højtelskede Monsieur Fabre, Præst i samme Sogn, hvis gode og barmhjertige Sind jeg beder om den sidste Trøst“ — tyve Tusind til „Mademoiselle Madelinette Lajeunesse, at hun kan lære at synge hos de bedste Mestre i Paris.“ Madame Chalice testamenterede han alle sine personlige Ejendele, Smykker og Relikvier, med Undtagelse af en vis Ordensdekoration, givet til den gamle Sergent, og en Ring, engang baaret af Kejser Napoleon. Disse blev givet til „den kære Monsieur Garon, som har hædret mig med sit uvurderlige Venskab; og jeg haaber, at vor fælles Kærlighed til den samme Sag vil bevare mig i hans Erindring.“

Her holdt Advokaten inde med en hastig, protesterende Bevægelse.

„Deres Excellence! Deres Excellence!“ sagde han med skælvende Røst, „mit Hjerte har været med Manden som med Sagen.“

Andre Summer blev givet til Medallion, til Lagroins Familie — han talte stadig om ham som „min elskede General, der døde for mig“ — og ti Francs til hver Rekrut under hans Fane.

Efter en lang Pavse sagde han langsomt: „Til Mademoiselle Elise Malboir, hvis Hengivenhed og Omsorg giver mig Glæde i min sidste Stund, testamenterer jeg halvtredsindstyve Tusind Francs. Saafremt hun dør, skal disse Penge vende tilbage til Sognet Pontiac, i hvis Kirkegaard jeg ønsker, at mit Støv skal hvile. Min øvrige Formue, saa stor den maatte være nu eller senere vise sig at være, efterlader jeg til Pierre Napoleon, tredie Søn af Lucien Bonaparte, Fyrste af Canino, hvem jeg bevarer i ærbødigt Erindring.“

Endnu et Par Ord afsluttede Testamentet og en Bank i

New York blev opgivet som Agent. Saa blev der stille i Stuen, og Valmond laa, som om han sov.

Snart efter forlod Advokaten Stuen, i den Tanke, at han gerne vilde være ene med Præsten, og mødte Madame Chalice i Døren. Hun trykkede hans Haand med taarefyldte Øjne, og gik ind i Stuen og hen i en mørk Krog. Her sad hun og betragtede den ubevægelige Skikkelse paa Sengen.

Hvad tænkte denne Mand nu, da Eventyret var forbi og Døden nær? Hvis han virkelig var Prins, hvor ynkværdigt, smaat var det saa ikke! Hvilken billiggøbt Martyrkrans! Var han en Bedrager, havde saa Legen været Livet værd? — Døden syntes en ublu Betaling for denne snart udspillede Komædie. Manden alene kunde besvare det, thi Sandheden vilde først erkendes af den Visdom, der kommer i den sidste Stund.

Hun saa paa Præsten der knælende bad, og tænkte paa, hvor meget af denne Tragedie den nidkære Herrens Tjener vel vilde tage paa sin Kappe.

„Det er ingen Tragedie, kære Curé,“ sagde han pludselig, som om han fulgte hendes Tanker.

„Min Søn, alt er tragisk, indtil I har vist mig eders Hjerte, at jeg kan sende Eder bort i Fred.“

Han havde glemt Madame Chalices Nærværelse, og hun sad meget stille.

„Selv for vor kære Lagroin,“ vedblev Valmond, „var det ingen Tragedie. Han kæmpede for Sagen og ikke for en sølle Fyr som jeg. Som Soldaten elsker at dø, saaledes døde han — i sin Ungdoms Drøm med Sværd i Haand.“

„I elskede Sagen, min Søn?“ lød det ængstelige Spørgsmaal. „I var fuldt ærlig!“

Valmond gjorde en Bevægelse, som om han i sin Ophidselse vilde rejse sig paa Albuen, men Præsten tvang ham blidt tilbage.

„Jeg elskede den fra jeg var Barn, kære Curé,“ svarede han ivrigt. „Hør, jeg vil fortælle Dem min hele Historie.“

Han laa en Stund rolig, og der kom over hans Ansigt et varmt Skær, der næsten gjorde det lykkeligt.

„Det første, jeg husker, er at jeg engang sad paa en Strandbred ved Siden af en Kvinde, der lagde sine Arme om mig og drog mig til sit Hjerte. Jeg synes endog, jeg nu kan huske hendes Ansigt, skønt jeg aldrig har kunnet før — ser vi mon klarere, naar vi skal dø? Jeg saa hende aldrig mere. Jeg blev opdraget af mine Forældre, der var fattige Bondefolk, paa et Gods nær Viterbo i Italien. Jeg gik i Skole og fik Venner; men det var al den Glæde jeg havde — mine Forældre var strenge og haarde imod mig og viste mig ingen Kærlighed. Tolv Aar gammel blev jeg ført til Rom, og der kom jeg som Page i Huset hos Prins Lucien Bonaparte. Jeg var altid i Hans Højheds Nærhed.“

Han tøvede, ved den pludselige Smerte, der viste sig paa Præstens Ansigt. Med et Suk vedblev han.

„Jeg rejste med ham til Frankrig, til Østrig, til England, hvor jeg lærte at tale Sproget og læste, hvad de Engelske skrev om den Store Napoleon. Deres Had harmede mig, og jeg begyndte at studere de franske og italienske Bøger om ham. Jeg bevarede den ringeste Viden om ham som en Skat. Jeg lyttede til alt, hvad der blev talt i Prinsens Palads, og jeg var glad, da Hans Højhed lod mig læse sine private Papirer højt for sig. Af dem lærte jeg den store Families Hemmeligheder at kende. Prinsen var sjældent mildt imod mig — undertiden næsten brutal, og dog vilde han aldrig slippe mig af Syne. Jeg havde dengang kun lidet Samkvem med de andre Tjenere og endnu mindre, da jeg var gammel nok til at blive Kammertjener — og jeg var Prinsens Kammertjener i tolv Aar.“

Præstens Haand knugede nervøst Stolens Armlæn. Hans Læber bevægede sig, men han sagde intet højt, og han saa hastigt mod Madame Chalice, der sad ubevægelig og rødmende, med Blikket fæstet paa Valmond. Saa var han alligevel en Bedrager — en Kammertjener! Tilfældet havde bestemt Udfaldet — ikke Troskab, Venskab eller noget af det gode.

„Alle disse Aar,“ vedblev Valmond straks efter, med svagere Røst, „drog jeg Næring af en Art, der sædvanlig ikke falder i Tjeneres Lod. Jeg vidste lige saa meget om Bonaparternes, om

Napoleons Historie som Prinsen selv — saa meget, at han ofte spurgte mig om en Dato eller Begivenhed, han ikke selv var helt klar over. Med Tiden blev jeg næsten hans Privatsekretær. Jeg levede i en Drøm Aar igennem — jeg havde altid Poesi, Romaner, Malerier og Musik om mig, og mod Slutningen forandrede Prinsen meget, han blev mild og kærlig og sagde, han vilde gøre noget godt for mig. Jeg fik Indblik i alle Bonaparternes Intriger og Planer, og hvad jeg ikke vidste, blev mig fortalt af Prins Pierre, der omtrent var paa min Alder og altid behandlede mig mere som en Ven end en Tjener.

En Dag fik Prinsen Besøg af Grev Bertrand, der ledsagede Kejseren i hans Landflygtighed, og jeg hørte ham tale om noget, der er ukendt i Historien —: at Napoleon havde en Søn, født paa St. Helena af en Grevinde, der er vel kendt i Europa. Hun var, forklædt som Sømand, gaaet i Land fra et Koffardiskib og havde næsten et Aar levet i Tilbagetrukkethed paa Longwood. Da Kejseren var død, blev Forholdet opdaget, men Øens Guvernør indgav ingen Beretning om det til den engelske Regering, da han i saa Fald var blevet draget til Ansvar derfor; og de hjemvendte Landflygtige hemmeligholdt det ogsaa. Det blev fortalt, at Barnet døde paa St. Helena. Jeg gemte Historien i mit Sind og grundede meget over den.

For to Aar siden døde Prins Lucien i mine Arme. Da han var borte, fandt jeg, der var blevet mig testamenteret fem Hundrede Tusinde Francs, et Slot og adskillige Bonaparte-Relikvier, som Belønning for de Tjenester jeg havde ydet Prinsen, og, som Testamentet lød, som Tegn paa den Kærlighed han var kommet til at føle for mig. Til dette føjede Prins Pierre en Del Optegnelser. Jeg rejste bort for at besøge mine Forældre, som jeg ikke havde set i mange Aar. Jeg erfarede, at min Moder var død og min Fader en Drukkenbold. Jeg gav Borgmesteren Penge til min Fader og sejlede til England. Fra London kom jeg til New York, fra New York til Quebec. Jeg var hele Tiden hvileløs, ulykkelig. Jeg havde maattet arbejde mit hele Liv; nu havde jeg intet at gøre. Jeg havde levet i de store Traditioners Atmosfære, nu var der intet

i mit Liv, der kunde holde den vedlige. Jeg strøede Penge om mig, men det gav mig ingen Glæde. Jeg var engang en stor Mands Kammertjener; nu havde jeg en Herreindtægt og var dog ingen Herre. Aa, viger De ikke tilbage fra mig, *Monsieur le Curé?*“

Præsten svarede kun ved en venlig Bevægelse, og Valmond vedblev:

„Led ved alt forlod jeg en Dag i Hast Quebec. Hvorfor jeg kom hertil véd jeg ikke; maaske fordi jeg havde hørt, det var nær Bjergene, fredeligt og uforstyrret. Der var noget i mig, der ikke kunde slaa sig til Ro med Lediggangens ørkesløse Tomhed. Og den hele Tid tænkte jeg, tænkte. Hvis jeg blot var en Napoleon, hvor vilde jeg da ikke prøve paa at udrette noget stort! Aa, min Gud! Jeg elskede den Store Napoleon. Hvad havde Bonaparterne udrettet —? Intet — intet. Alt var gledet dem af Hænde. Ikke én af dem var som Kejseren. Hans egen legitime Søn var død. Ingen af de andre havde Mesterens ildfulde, dristige Blod i sine Aarer. Den Tanke betog mig mere og mere, og jeg drømte tidt, jeg selv var hans Søn. Jeg elskede hans Minde, alt hvad han udrettede og var, mere end nogen Søn kunde have gjort. Det havde været mit hele Liv at tænke paa ham og Kejserdømmet, mens jeg børstede Prinsens Klæder eller kæmmede hans Haar. Hvorfor skulde en Kammertjener have slige Idéer? En eller anden havde begaaet en Uret, kære Curé. Jeg pønsede saa sandt ikke paa noget Bedrag. Jeg spillede blot min Rolle foran Louis Quinze, indtil jeg hørte Parpon synge et Vers af „*Vive Napoléon!*“ Saa strømmede det altsammen ind over mig, greb mig — og Resten kender De.“

Præsten turde endnu ikke tale.

„Jeg havde ikke tænkt mig at gaa saa vidt, da jeg begyndte. Det var nærmest et Indfald. Men Idéen bemægtigede sig mig gradvis, og til sidst følte jeg mig som en virkelig Napoleon. Jeg kunde nu og da et Øjeblik vaagne af Drømmen, og jeg prøvede at holde igen, men noget i mig drev mig videre — uundgaeligt. I var alle saa gode imod mig. — I troede næsten alle paa mig.

Lagroin kom — og saaledes er det blevet fortsat indtil nu, indtil nu. Jeg havde en Fornemmelse af, hvad Enden vilde blive. Men saa havde jeg haft min Drøm, saa havde jeg lidt Døden for Sagen som ingen Napoleon eller Bonaparte før mig. Som en Mand vilde jeg betale den Bøde, Skæbnen bestemte. Hvad mere kunde jeg gøre? Hvis en Mand giver alt, hvad han har, er det saa ikke nok? . . . Det er hele min Historie. Nu vil jeg bede om Deres Tilgivelse, kære Curé.“

„I maa bede Gud om Tilgivelse, min Søn,“ sagde Præsten, med Smerte i sit Blik.

„Den Lille Apoteker sagde to Timer, men jeg føler —“ hans Stemme blev meget svag — „jeg føler, han tager fejl.“ Han mumlede en Bøn og gjorde tre Gange Korsets Tegn.

Præsten gjorde sig rede til at berette den Døende. „Min Søn,“ sagde han, „angrer I ærligt og oprigtigt eders Synder?“

Valmonds Øjne blev pludselig taagede, han aandede tungere. Han syntes neppe at forstaa.

„Jeg har betalt Prisen — jeg har elsket eder alle. Parpon — hvor er du? — Elise!“

Et Øjeblik var der Stilhed, saa lød hans Stemme, hulkende. „Aa, Madame,“ udbrød han med kvalt Røst, „kære Madame, Dem . . .“

Madame Chalice rejste sig med et lille Skrig — hun forstod, hvem han mente, og hendes Hjerte led for ham. Hun glemte hans Bedrag — alt.

„Aa, kære, kære Monsieur!“ sagde hun brudt.

Han kendte hendes Stemme, han hørte hende komme, han slog Øjnene vidt op og hævede sig med et Sæt paa Pudren. Ved den Anstrengelse, det kostede ham løsnedes Bandagen, og Blodet strømmede ud over hans Bryst.

Med en krampagtig Bevægelse trak han Lagenet op til Hagen for at skjule den røde Flod og sagde stønnende: „*Pardon ma-dame.*“

Saa gik en Gysen igennem ham, og med en sidste Anstrengelse

for at skaane hende for Synet af sit blodige Legeme sank han ned, med Ansigtet mod Pudén, stum — for evig.

Det var, som hørte man Jorden aande. Lange Hedeølger gik over Høstmarkerne, og Græshoppernes Syngen rejste sig dovent. Fjerne Raab og Vognrummel fra Vejene over Dalgrothe Bjerget lød gennem Eftermiddagens døsigé Melodi. Den vilde Sennep stod saa tæt og gyldent glødende, og den travle Bondes hærgende Staal skar gennem den med Arbejdets plumpe Tyranni. Hele Marker straaledé af Valmuer, altfor levende, skønne til at vise Sorgen Vej — men en blind Pige, ledet af et lille Barn, traadte en Sti gennem det overdaadige Purpurflor, ilsomt vandrende mod Stedet, hvor Forfængelighed og Daarskab og Ruinerne af en ufuldbragt Mandsgerning laa dødelig ramt.

Skæbnen, der er stærkere end menneskelig Kærlighed eller Sjælens Troskab, havde overvundet Selvopofrelsen og en Kvindes Hjerte. Denne Kvinde havde atter aabnet Blikket for Verden for at møde evig Nat, ukendt og fremmed — det store Mørkes Træl.

Da hun brød gennem Syrenhækken ved Præstens Hus, veg den stille, hviskende Mængde ærbødigt til Side og aabnede hende Vej til Døren. Hun bevægede sig, som følte hun intet til den Verden af Liv, der omgav hende.

Den lille Barnehaand aabnede Døren til Dødskamret for hende — den lukkede sig bag hende, og hun stod ubevægelig.

Præsten vilde rejse sig og gaa hende i Møde, men Madame Chalice, der sørgmodig og dybt bevæget sad ved Lejets Fodende, standsede ham ved en hastig Bevægelse.

Den unge Pige tøvede et Øjeblik, lyttende. „Deres Excellence,“ hviskede hun. Det var, som en Sjæl, der lænede sig ud over Livets Brystværn og kaldte ud i den dybe, mørke Stilhed, der er uudgrundelig for alle Dødelige.

„Monsieur — Valmond!“

Hendes skælvende Hænder var hungriqt søgende strakt frem. Præsten bevægede sig. Hun vendte sig mod Lyden, ynkværdigt famlende.

„Valmond, o Valmond!“ udbrød hun igen bønfoldende, og hendes slukte Øjne kæmpede mod Mørket.

Kappen faldt fra hendes Skuldre, og den løse Kjole, hun havde hyllet sig i, gled fra Barmen, der bølgede i lidenskabelig Fortvivlelse.

Intet uden Stilheden.

Hun gik hen imod Væggen, som et lille Barn, følte sig frem, lod Haanden glide famlende langs den og rørte et Krucifix.

Med en Støn pressede hun Læberne mod de gennemborede Fødder, og vaklede videre til Sengen. Hun strakte Haanden ud mod den, men trak den atter tilbage, som skræmt — en stum, fortvivlet Angst var over hende.

Men med det desperate Mod, der er den Haabløses sidste Tilflugt, bøjede hun sig atter over den, og hendes Fingre berørte Valmonds kolde Hænder.

De gled over hans Bryst, hans Hals til Ansigtet, og kærtegnede det, som kun Livet kan kærtegne Døden, ud af den haabløst hungrende Trang, der aldrig vil blive stillet i denne Verden — saa gled de med uendelig Ømhed over hans Øjne, der nu var blinde som hendes, og dvælede der som fængslet af det fælles uigenkaldeligt tabte.

Der lød et sagte, forpint Skrig — „Valmond — min Elskede,“ og hun sank forover paa sin tabte Napoleons Bryst — —

Da Menigheden atter samledes i den lille Kirke paa Højen, var Valmond og hans Eventyr næsten blevet et Sagn; saa snart taber Mennesker og deres Gerninger sig i Dødens Fjernhed.

Præsten talte som altid før, med indtrængende Enfold — men mod Slutningen af sin korte Prædiken standsede han en Stund og sagde saa med dyb og blid Røst:

„Mine Børn, Forfængelighed er Menneskets evige Fjende; den lægger fuldt saa mange Sjæle øde som frelses af Selvopofrelsen. Den er Menneskehjertets evige Frister. Jeg har altid advaret eder imod den, som jeg altid selv har bedet, at maatte bevares for dens Snarer. — Ak! tidt saa forgæves. Forfængeligheden leder til Bedrag og Bedraget til at forurette andre. Men hvis

Mennesket angret og giver alt, hvad han ejer for at betale den dyre Bod for sit Fejltrin, kan han derigennem genoprejses, selv i denne Verden. Hvis han angrende giver sit Liv og derved dræber det Onde, han har gjort, skal vi da være mindre barmhjertige end Gud?

Mine Børn“ (han nævnede ikke Valmond ved Navn) „hans sidste Handling var mandig — hans Død var Gudhengiven — hans Brøde er ham forladt. De Riffelkugler, der strakte ham til Jorden, befriede ham for alt ondt.

Vi, mine Børn, er blevet udrevet af en alvorlig Forvildelse. Lad os glemme — undtagen naar vi tænker paa vore Sjæles Frelse — hans forkrænkelige Forfængelighed, der førte os vild, lad os med Glæde mindes alt hos ham, der frydede vort Sind — hans Venlighed, Veltalenhed, ædelmodige Hjerte, hans Mod og Kærlighed til Moderkirken. Han hviler i vor Kirkegaards Muld; han er vor, og lad os derfor værne om hans Minde, som om han ikke var kommet til os som en Fremmed, men var en af os — af vort Hjem, vor Kærlighed, vor Sorg.

Og angret vi vore Synder som han, bøder vi for dem som han, kan vi endelig naa det fulde Tilgivelse og den evige Fred.“

EPILOG

I.

Uddrag af et Brev, skrevet af Madame Challice til Monsieur Fabre, Sognepræst i Pontiac, tre Maaneder efter Valmonds Død.

„ . . . Og her, kære Curé, skal jeg forklare Dem, hvad der berettiger mig til at skrive to Breve til Dem i én Uge — skønt jeg gjorde en Vane af Tilfældet, hvis jeg kun var sikker paa, det vilde glæde Dem mere end undre Dem.

Prins Pierre, Søn af Prins Lucien Bonaparte, ankom til New York for to Dage siden, og i Gaar Morges spurgte han i Atlantic Bank efter min Mand. Da han fortalte, hvad hans Ærinde var, sendte Harry Bud efter mig, for at jeg kunde tale med ham.

Kære Curé, vore Hjerter og Følelser talte sandt i Pontiac — vor ulykkelige Ven Valmond var den Søn af Napoleon, som han selv talte om, da han laa for Døden i Deres Hus. Grevinden af Carnstadt var hans Moder. Da hun blev syg, noget efter Napoleons Død, blev Barnet taget fra hende af Prins Lucien Bonaparte og opdraget som en Søn af fattige italienske Bønderfolk. Ingen kendte til hans Fødsel, undtagen den Store Napoleons Led-sagere i Landflygtigheden. Med Undtagelse af Grev Bertrand troede de alle, som Valmond sagde, at Barnet var død som spæd paa St. Helena.

Prins Lucien havde med sin Ed forsikret Moderen, at han personlig vilde drage Omsorg for Barnet, og han opfyldte dette

Løfte ved at gøre ham til Page i sit Hus og senere Kammertjener — en lav Maade at indfri sin Ed paa.

Men som Valmond vandt vore Hjerter, saaledes vandt han ogsaa tilsidst Prins Luciens — og fra første Færd Prins Pierres.

Først efter Valmonds Død, da han modtog Arven efter vor stakkels Ven, fik Prins Pierre hele Sandheden at vide af Grev Bertrand. Han indskibede sig straks til New York, og i næste Uge vil han hemmeligt besøge Dem, af Kærlighed til den Afdøde, og for at takke Dem og vor kære Advokat og alle andre, som troede paa og elskede hans ulykkelige Slægtning.

Aa, kære Curé, hvilken Skæbnens Ironi! — At en Mand af det inderste i sit Liv og Blod drives til det sælsomste af alle Bedrag — at spille sig selv! Han gjorde det for godt, til blot at være en simpel Komediant; det følte jeg hele Tiden. Jeg vil nu fremvise hans Relikvier med mere Stolthed end Sorg.

Prins Pierre spiser hos os i Aften. Han ser ud til at have Napoleon'ernes Mod — eller Dristighed — men jeg er vis paa, han ikke ejer vor Valmond Napoleons gode Hjerte . . .“

II.

Høstfolkene standsede deres Arbejde og lænede sig mod Forken, Børnene forlod de vilde Jordbær og klatrede op paa Gærderne, da Diligencen fra den fjerne By raslede ned gennem Gaden mod de fire Hjørner og det gæstfri Hotel med de dybe Vinduer og den rigt udskaarne Veranda. Da den susede forbi, raabte Kusken noget til en kraftig Grovsmed, der stod i sin Smedies Dør,

og han lod det gaa videre til en forbislentrende Møller og en Kalkbrænder.

En ung Pige kom langsomt over Bakkekammen. Hun følte sig frem ved Hjælp af en Stok og standsede nu og da for i lange Drag at indaande den søde Duft fra Engene, som fandt hun i Glæden over Naturen Lindring for Skæbnens Grumhed.

Med ét skød en Røgsky ud fra Siden af Højen, hvor hun stod og Lyden af en gammel Kanon fulgte efter. Fra Herregaarden langt borte kom et Svarskud, og Tricolorer fløj tilvejs paa Flagstænger ved de fire Hjørner og i Præstens Have.

Den unge Pige stod undrende. Hendes skønne, rolige Ansigt udtrykte de hastigt skiftende Tanker, der engang havde dvælet i Øjne, saa fulde af Haab og spirende Lykkedrømme. Hendes stille, rolige Liv — hendes sande, altid lyse Omsorg for andre, den Tillid og Fortrolighed hun indgød de unge — alt havde det præget hendes Skikkelse. Hun hørte Flaget smelde for Vinden i Præstens Have og vendte sine slukte Øjne imod det. Et Udtryk af Smerte gled over hendes Ansigt og hun førte en skælvende Haand til sit Bryst, som for at stilne Hjertets heftige Banken. Disse Kanonskud, disse smeldende Flag vakte et Minde tillive om en Begivenhed ved de fire Hjørner, Aar tilbage i Tiden.

Der lød Skridt over Højen — hun kendte dem og vendte sig efter Lyden.

„Parpon!“ sagde hun med en glad Bevægelse.

Uden et Ord lagde han et Bundt Violer i hendes Haand. Hun førte dem til sine Læber.

„Hvad er alt dette?“ spurgte hun og vendte sig igen mod Tricoloren.

„Louis Napoleon drager ind i Tuilerierne,“ svarede han.

„Men vor var den Store Kejsers Søn!“ sagde hun. „Lad os gaa, Parpon, vi vil lægge disse paa hans Grav.“ Hun pressede Violerne mod sit Hjerte.

„Frankrig vilde elsket ham, som vi elskede ham,“ sagde Dvær-gen, da de gik videre.

„Som vi elsker ham,“ svarede den blinde Pige stille.

Der stod en sælsom Straaleglans om deres Skikkelser, der tegnede sig mod den nedgaaende Sol. Som mystiske Pilegrimme drog de ind i den gyldne Taage, der indhyllede dem hinsides Bakken, mens Angelus Klokken lød fra den gamle Kirkes Taarn.

MARTIN'S FORLAG — KØBENHAVN

EKSPEDITION I KRISTIANIA: *PETER AAS & CO.*

MARTIN'S HALVKRONE UDGAVE (Et nyt Bind hver Maaned):

4. Bind, Alphonse Daudet: SAPPHO. 5. Oplag.
13. Bind, Gustave Flaubert: FRU BOVARY. 2. Oplag.
16. Bind, Lermontoff: VOR TIDS HELT
17. Bind, Oliver Goldsmith: PRÆSTEN FRA WAKEFIELD.
25. Bind, Fedor Dostojewski: EN HANREJ.
29. Bind, Baronesse Orzcy: DEN RØDE PIMPERNEL. 19—23,000.
31. Bind, Nathaniel Hawthorne: DET FLAMMËNDE BOGSTAV.
44. Bind, Ivan Turgènjew: AF EN JÆGERS DAGBOG.
45. Bind, H. G. Wells: KLODERNES KAMP.
55. Bind, John Hay: STREIKE.
56. Bind, Frank Powel: RIGET UNDER JORDEN.
58. Bind, L. Westkirch: HANS DØDSFJENDE.
60. Bind, H. S. Merrimann: BAG KULISSERNE.
61. Bind, Jules Lemaitre: KONGERNE.
63. Bind, Gérard de Nerval: MARKIS'ENS FORBRYDELSE.
64. Bind, Ludovic Halèvy: ABBED CONSTANTIN.
65. Bind, Rodolphe Bringer: NAPOLEONS POLITISPIONER. 2. Opl.
67. Bind, Stewart E. White: KAMPEN OM SKOVEN.
68. Bind, Paul Lindau: TO BRØDRE.
69. Bind, Rodolphe Bringer: FOUCHES FORRÆDERI.
70. Bind, Hans Ludwig Rosegger: GOLFSTRØMMEN.
71. Bind, Cutcliffe Hyne: TIL SØS IGEN MED KAPTAJN KETTLE.
73. Bind, R. L. Stevenson: SYDHAVSEVENTYR.
75. Bind, Cutcliffe Hyne: EN MODERNE SØHELT.
76. Bind, Gyp: GINETTES LYKKE.
77. Bind, Jerome K. Jerome: TRE GAMLE DRENGE.
78. Bind, Blasco Ibanez: TYREFÆGTEREN.
80. Bind, Rudolf Herzog: PRIMADONNA.
81. Bind, Cutcliffe Hyne: KAPTAJN KETTLES FORLIS.
82. Bind, H. G. Wells: DEN USYNLIGE.
83. Bind, Paul Fèval: DEN PUKKELRYGGEDE.
84. Bind, Gilbert Parker: VALMOND NAPOLEON.

De udgaaede Numre er udsolgt fra Forlaget.

